

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

3207

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 సం॥ జూన్ నెల 13 వ తేది శనివారము.
ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రభుత్వము వారు పంపించినది.

No. 64
సంచిక ౬౪

“ఆనంద” గ్రంథమాల, తృతీయ కుసుమము.

శ్రీమదాంధ్ర మహాభారతము వచనము.

ఎట్లనఁ:—“భారతః పశ్చిమో వేదః” అన్నట్లు ఇదియు వేదమనుట జగద్విదితము. వేదము మాత్రమే కాదు. వేదవేదాంతములకంటె నధికమైనది ఇది యన్నింటిసారము; సకల శాస్త్ర సర్వస్వము. రాజోత్తముల యుద్ధాత్మచరిత్రములును, మహాష్టల మహాత్వ విశేషములును, కృష్ణుని పరమసౌలభ్య నైభవములును నిందు గలవు. ఇంతేకాక యిందు క్షణక్షణ భర్తములును, ప్రవృత్తి నివృత్తి భర్తములును, స్వామిభ్యులే భర్తములును, ఆపద్భ్యులును, అన్నియు నిందుగలవు. సాంఖ్యము, యోగము శ్వాసము మొదలగు సమస్త దర్శనములును గలవు. సమస్త పురుషార్థముల స్వరూపములును దత్తతా భవములుగలవు. ఇందలి యవాంశకవలూ, ఇన్నియన్నియని చెప్పవలసికాదు. ఇది కథకు కథ, వేదమునకు వేదము, ము, పురాణమునకు పురాణము, ఇతిహాసమునకు ఇతిహాసము, శాస్త్రమునకు శాస్త్రము, కావ్యమునకు కావ్యము, ఏదానికి ఆది, అన్నిటికిని అన్ని. ఇందుగలదియే తక్కినయెడను గలది. ఇందులేనిది మఱియెందును లేనిదే.

ఇది సకలశాస్త్రసారమే కాదు; భగవద్గీతామృత పూర్ణమునై యున్నది. భగవంతుని యవతారములలో స్థిల మనోహరాకారమైన శ్రీ కృష్ణవర్ణావతారమునందలి మోహనలీల లిందున్నది. మేలయిన కాగితములందు ముద్రితమై చక్కని కాలిగోడైండుతో గూడియున్నది.

శాశ్వతపు చందాదారులకు తపాలాఖర్చులు సహా నెల

Vol. i అదిభక్త్యు Rs. 1-4-0, Vol. ii అదిభక్త్యు 1-4-0, Vol. iii అదిభక్త్యు 1-8-0.

ఆర్. వెంకటేశ్వర్ అందుకో, ఆనందముద్రాలయము, మద్రాసు.

దిన పత్రిక

— (౧) —

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.

చందా సం॥ నకు రూ. 12-0-0.

6 మాసములకు రూ. 6-4-0.

3 మాసములకు రూ. 3-4-0.

1 మాసమునకు రూ. 1-2-0.

పత్రికయం దీక్రింది విషయములుండును.

ఆంధ్రోద్యమము.

ఆంధ్రోద్యమభూమియమునకు నాధనభూతములైన రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు, విద్యావ్యాపనము, వ్యవసాయవాణిజ్యవ్యవస్థలు, భాషాభివృద్ధిమొదలగు సకలోద్యమము లీపత్రికయందు స్వతంత్ర విధమున విపులముగ విమర్శింపబడును.

వార్తా వర్తి.

ఆంధ్రోద్యమవార్తలు, పరరాష్ట్రవార్తలు, విదేశ వార్తలు, మొదలగు సమస్తవార్తలును సకాలమున సంగ్రహముగఁ బ్రచురింపబడును. అంధ్రపత్రికాపేక్ష లేకయే సమస్తవార్తలను పొందుపఱచి యందు జదువుటకు విలుండును. ఆంధ్రోద్యమవార్తా పత్రిని సమకూర్చుటకై ప్రత్యేకప్రతినిధు లేర్పాటు చేయబడుదురు.

చిత్ర పటములు.

ప్రసిద్ధపురుషులయొక్కయు విషయములయొక్కయు స్థలములయొక్కయు చిత్రపటములును, చమత్కారచిత్రపటములును జనరంజకముగ ముద్రింపబడుచుండును.

రాజ్యాంగ వ్యవస్థలు.

నిరంకుశాధికారమును తగ్గించుటకును ప్రజాతంత్రమును వృద్ధిచేయుటకును సాధనభూతములైన గ్రామవ్యవస్థలు, స్థానికపరిపాలనావ్యవస్థలు, రాష్ట్రీయవ్యవస్థలు, సార్వభౌమికపరిపాలనావ్యవస్థలు, శాసనసభాసభల వ్యవహారములు నుచితరీతిని స్వతంత్రవిధమున దీనియందు జర్చింపబడును.

మత సాంఘిక చర్యలు.

జాతిమతపక్ష పాతమునుబూనక సకలమతావలంబులును, అన్నిజాతులవారును, భిన్నాభిప్రాయములను గలవారును నభివృద్ధినిబొందుటకుదగిన యుదారభావములును నాదర్శములును నిష్పక్షపాతిబుద్ధి వ్యక్తీకరింపబడును.

హోకోర్టు తీర్పులు.

జనోపయోగములైన క్రొత్త హోకోర్టు తీర్పులు, బోర్డునిర్ణయములు, క్రొత్త చట్టములు, ధర్మశాస్త్రమునకు సంబంధించిన ముఖ్యాశ్రమములును పత్రికయందు విరళముగా దెలుపబడుచుండును.

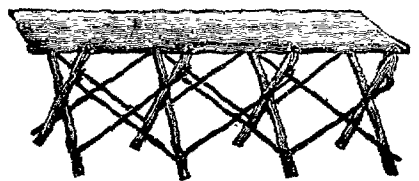
వ్యవసాయ వాణిజ్యములు.

వ్యవసాయశాఖవారు చేయు విమర్శనలు, స్వదేశపరదేశముల లోని నవీన వ్యవసాయపద్ధతులు, యంత్రసాధనములు, లాభకరమైనపరిశ్రమ వ్యాపారములు, పరపతి సంఘములు, వానివలన గలుగులాభములు బహుధరలు మొదలగు విషయములు విరళముగా దెలుపబడును.

గ్రామ వ్యవస్థలు.

గ్రామముల సుఖస్థితి కవసరమైన గ్రామపరిపాలనము, పంచాయతీసభలు, పరపతిసంఘములు, గ్రామపారిశుధ్యము, వైద్యసహాయము, విద్యాశాఖనము మొదలగు విషయములు చర్చింపబడును.

ఇది బాణ సంతి ఆఫీసేరిక సాంజో అంశ అధ్యక్షకలముకలది.

ఇండియన్ క్యాంపుకాట్.

ఈ క్యాంపుకాట్ మంచము 1000 పానుల బరువును భరించగలను. 6 అడుగుల 4 అంగుళముల పొడవు, 2 అడుగుల 6 అంగుళముల వెడల్పు, 4 అడుగుల 8 అంగుళముల చైటు. మంచము ధర 9-8-0 మంచము మడిచిపెట్టు సంచి 2-0-0 దోమతెర 5-12-0 దోమతెర కర్రలు 2-0-0 ఈ సామాను అన్నింటికీ పూర్వ 18-8-0.

లండను ప్రేసింగు కంపెనీ,
87/88 రత్నకాబజారువీధి, మద్రాసు.

LONDON TRADING CO.,
37/38 Rattan Bazar Road, Madras.

గ్రంథ ప్రచురణములు.

ఆంధ్రభాషయందు ప్రచురింపబడు ముఖ్య గ్రంథములు పండితులచే జక్కగా విమర్శింపబడి భాషాభ్యుదయమునకును జ్ఞానాభివృద్ధికిని దగినసాధనములు సూచింపబడును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

ప్రతివారము వేలకువేలు విక్రయము.
సీసా 1-కి 0-8-0 అణాలు మాత్రమే.

తల నొప్పుల మాన్పును. వాయుపుష్కల భావును. పార్శ్వపునొప్పుల బారదోలును. పొట్టపోగొట్టాను నసమూలకచే హిందూ దేశమందు తయారుచేయబడు మంచిమందు.

సువాసనగలిగియుండును.
దీనిని విదేశములలోకూడ వాడుచున్నారు.
పంజాబునీటి మాచింగిని మోము గలగడ.

చిరునామా:—ఆంధ్ర పత్రికాకార్యాలయము, పోస్టాఫీసు నెం. 212, మద్రాసు.

సత్యముగా మోసముకాదు.
గణపదనితో ప్రకృతమును ఖండితముగా తిరిగి యిచ్చెదము.
ఒకానొక ఘోషయమహాత్మునిచే చేయబడిన
మేహధ్వంసని గజకేసరిమాతలు.

ఈ మాత్రల సేవచే ఉష్ణవాయువు, వేగవంతముగా ప్రణయములు, నెత్తిమీసలు మొదలగు మేహసంబంధముల వ్యాధులు ధాతుసంక్రమము, ధాతు నిర్మయమునకు, దేహముల మీసల మొదలగు వివిధ రీతిచే జ్వరగోష్ఠము, ధాతుసంక్రమము కలుగును. సీసా 1-కి క్రయం రు. 2-0-0.
దేహపుష్టి ఔషధము:—ఈ ఔషధమును సేవించినచో దేహముచిక్కిపోవుటయు, బలహీనత, అజీర్ణము, అన్నమాం ద్యము, నరములపైసల మొదలగు వివిధ వ్యాధులు, జ్వర, శక్తి, నరములపుష్టి, రక్తవృద్ధి, దేహపుష్టి, గ్లాప్త శక్తి కలుగును. విద్యార్థులకు, స్త్రీలకు చాల ఉపయోగకరము. సీసా 1-కి క్రయం రు. 2-0-0.
మామిడినూ. —హాలపుడెవరమకం సిద్ధాంతములు, హాలపహు, బిడ్డలెడల.

వారపత్రిక

చందాదారుల కృపాపత్ర రూ. 2-8-0
ఈపత్రికయొక్క యుపయోగము చదివిన వారలకు దెలిసినే యున్నది.
ఇంతవరకు సీపత్రిక సంగతి నెరుగని దేశభా మాభిమానుల నందఱనునమూనా పత్రికను దెప్పిం చవేడుచున్నాము.
తెలుగు పత్రికల యుద్ధెల్లను నెక్కువ వ్యాపకముగల వార్తాపత్రిక.
భూలోక వార్తలను వ్యవహారములను దెలిసి కొనుట కిది తగిన పత్రిక.
దినపత్రిక యుక్తిచరణి వారలకు వారపత్రిక పంపబడు చుండును
ఆంధ్రపత్రిక జహంగీరువీధి మదరాసు.

మోహిని తైలము.

5 తులముల నూనెగల సీసా 1-కి ఖరీద 0-12-0 లు.
స్త్రీ పురుషులు వాడుటకు యోగ్యమైనది.

మెదడుకు చలవజేయును.
కండ్లకు చలవజేయును.
వెండ్రుకలు పెరుగును.
వెండ్రుకలు రాలకుండును.
వెండ్రుకలు ముప్పుచేయును.
మనోహరముగా నొక స్థాయి
సువాసన గలిగి యుండును.
వేలకు వేలు
సీసాలు విక్రయము.
తప్పకకొనుట యుక్తము

ఇది మనోహరము జేయు విద్యార్థులు, స్త్రీలు, ఉద్యోగిగ్రంథులు మొదలగు వారికి సుఖనిద్ర, నిశ్చాంతి నిచ్చును. సుందరుల మోహనావల్యము లకు ప్రాసగు కురులను మనోహరముగ బెంచి కాపా డును. ఒకసారి వ్రతీలించిన నెజము తెలియగలదు. అమృతాంజనము డిప్లో 108, ప్రోఫోర్డూ, బాంబాయి. 9, జహంగీరు వీధి, మదరాసు.

విజ్ఞాపనము

కొందఱు విశేషములు కాగితము రెండు ప్రక్కలును జలుగుగావ్రాసి పంపుచున్నారు. రెండు ప్రక్కలు వ్రాయుటలో ముద్రణాకార్యము మిక్కిలి కష్టమగుచున్నది. కావున దయయుంచి విరళముగా కాగితమునకు ఒకవైపుననే వ్రాసి పంపు దురుగాకయని ప్రార్థించుచున్నాము.
[ఆం. ప. సం.]

విజ్ఞాపనము.

చందాదారులు ఆంధ్ర పత్రిక వ గ యి రా మార్పుటకయి యుత్తరములు వ్రాయునప్పుడు పత్రికలు మాకు చేరలేదని వ్రాయువారు ఏయే తేదిల పత్రికలుచేర లేదో వ్రాయనియెడల జవాబు లొసంగుటకు వీలులేదు. గాన పత్రిక గాని తేదిలు స్పష్టముగా వ్రాయవలయును.
తాము దినపత్రిక చందాదారుల, వారపత్రిక చందాదారులలో వ్రాసినయెడల చాలనులువుగా నుండుటయేగాక వారికి జవాబులు త్వరగా నొసంగ బడగలవు. వారిపేరవచ్చు పత్రికలమీద ముద్రిం పించిన పేరును నెంబరుతోగూడ చించి పంపిన యెడల మాకు పని అతిసులభముగాన, అందరట్లు చేయుటకు వేడబడుచున్నారు.

నోటీసు.

ముందు వారపత్రికకు చందాదారులయి ఇప్పుడు దినపత్రికకు చందాదారులయిన వారికి వార పత్రికతో నవశ్యములేదని వారపత్రికపై అప్పు తోవచ్చు పేరును చించి నెంబరుతో సహా పంప వలయునని వేడుచున్నాము. అప్పుడే వారపత్రిక బాబతువారికి బాకీయున్న సొమ్ము దినపత్రిక చితా లో జేర్చబడును.
వ్యవస్థాపకుడు.

కొత్త నవలలు.

1. రఘునాథజీ:—మహారాష్ట్ర చరిత్రాత్మకము. శివాజీ కాలమునాటిది. 267 పేజీలు గలవు. 0-10-0.
2. తేజసింగు:—రాజసానచరిత్రాత్మకము, వీరరస ప్రధానము. (అమృత సున్నది) ప్రతిపుస్తకము చందాదారులకు 7-8-0.
అభ్యాయకా నిలయము, తెనాలి.

ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను బాగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయువుపోట్లు, రసవట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములను దీనివలన నయమగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. నాడితంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తురును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును.
ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మార్పు గనుపించును. రెండుసీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును.
సీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪. ఫనసవాడి, నం. ౨. బొంబాయి
Dr. D. B. SAVANT, No. 144 Fanaswadi, No. 2. Bombay.

వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య,

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

విక్రయమునకు సిద్ధముగనుండు గ్రంథములు.

1. మాధవనిదానము:—సకలరోగములను గుర్తించుటకు వైద్యులకు మిగుల నుపయుక్తమగు గ్రంథము. వెల 8-0-0
  2. పథ్యాపథ్యము:—ప్రతిరోగమునకును పథ్యములును ఆపథ్యములును ఆరు వస్తువులను బోధించును. వెల చందాదారులకు 0-12-0 ఇతరులకు 1-0-0
  3. ఆయుర్వేద పరిభాష:—మందుల జేయుటకును వాని లోగల కస్తువుల భేదముల దెలిసికొనుటకును వాని తూనికల నిష్ఠ్యయిండుటకును ఉపయోగించు విట్టిగ్రంథ మిది వరకు లేదు. వెల చందాదారులకు 1-2-0 ఇతరులకు 1-8-0
  4. అగస్త్యవైద్యము:—దక్షిణదేశపు వైద్యసాంప్ర దాయముల దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-8-0 ఇతరులకు 0-4-0
  5. వస్తీకర్మ:—పిచికారితోయు విధమును దీనివలన బోవువ్యాధులను దెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0
  6. శల్యశస్త్రము:—దానికర్మశాస్త్రము, శస్త్ర చికిత్సా స్వరూపము, మొదలగు వాని దెలుపును. చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0
  7. ఆయుర్వేదము:—ఆయుర్వేదముయొక్క ప్రాచీనత అందలి భేదములు, మొదలగు వానిని విపులముగ దెలుపును. వెల చందాదారులకు 0-3-0 ఇతరులకు 0-4-0
- N. B. మాగ్రంథమాలలో ముద్రణము తైలములను కాబోవునట్టియు, గ్రంథముల పన్నితని కొనుపాని చందాదారులుగా నెంచబడుదురు. అట్టివారు దురభిమానుల (1-0-0) పంపవలెను. లేదా, వి. పి. లో కనుగొనుచేయవలెను.
ప్యాకింగ్ పోస్టేజీకర్షులు కొనుపానె ధరించవలెను.
వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్య,
ఆయుర్వేదాశ్రమం, హిల్స్టాట్, నం. 5.

కండ్లకు చలువ జేయును.

మెదడుకు బలమిచ్చును.

ఎండవేడిమి దెలియకుండుట కుపాయ మేమి.

అమృతావలక తైలము.

ఇది యేమి జేయగలదు.

తలపోట్లను, తలనొప్పలను, మెదడునండలి వేడిమిని, అన్ని విధములగు తలనెప్పలను, నిజముగ అనేకులకు నూన్పినది. విద్యార్థులకు యోచనా పరులకు ప్రాణమిత్రము.

వెల బుడ్డి 1-కి రు. 0-12-0. బుడ్డి 12-కి రు. 8-0-0.

ప్యాకింగుపోస్టేజీ వేరు.

కోరువారికి క్యాటలాకు లుచితము.

వైద్యరత్న పండిత, డి. గోపాలాచార్య,

పి. వి. యస్., పి. యమ్. బి.,

ఆయుర్వేదాశ్రమం, మదరాస్.

అధికముగా కోరువారు సమాపము రైలు సేవక దెలుపవలెను.

పొగయోడల రాక పోకలు.

చెన్నపురి నావాశ్రయమునందున్నవి.

1914 సం॥ జూన్ నెల 13 వ తేది

ప్రీమియ పేరు.	బయలుదేరిన స్థలము.	తేది.	పోయెడి స్థలము.	తేది.
క్లెక్ మేకప్స్	లివర్నూలు	27 మే	కలకత్తా	14 జూన్
మిమోసా	బేర్	30	పైగన్	15
స్కామా	కాకినాడ	10 జూన్	ప్రీస్తు	13
ట్రై ఫెల్స్	మిడిల్ బర్	11	కలకత్తా	15

రానున్నవి.

బీగము	బొంబాయి	18	కలకత్తా	18
క్లెక్ మేకప్స్	కలకత్తా	18	లండన్	18
ప్రీస్తు	ప్రీస్తు	18	రంగూన్	18
చెయిబాస	కలకత్తా	16	లండన్	17
మేరియావలెరి	కలకత్తా	20	ప్రీస్తు	21
ఉగండ	కలకత్తా	"	కరాచి	14
కిర్కఫీల్డు	లివర్నూలు	14	"	18
రామెన్ ఫెల్స్	అంటర్ప్రస్	15	"	17
వెస్టుమార్క్	"	18	"	20
స్పింగువెల్	లండన్	22	"	24
ఎగ్గా	నాగపట్నము	14	రంగూన్	19
నివాసా	లండన్	15	కలకత్తా	16
అంకూజి	కలకత్తా	15	శేటూల్	15
ఎరిన్సురా	రంగూన్	15	నాగపట్నం	17
టూరోవా	"	15	ప్రీయిట్స్	15
మనిన్	కలకత్తా	15	"	15

ఈ తేదీలలో కొంచెము మార్పుండును.

వాతావరణ స్థితి

1914 సం॥ జూన్ నెల 12 వ తేది

ప్రదేశములు.	మరిగిన 12 వేది, ఉదయం 8 గంటలముండు నాడయిన వేది	కడచిన 24 గంటలముండు లో, నీడను ఉష్ణోగ్రత.		వర్ష పాతము.		
		తొలగిన	అల్పతమ	గడచిన 24 గంటలముండు లో	మొత్తము	గడిచిన 24 గంటలముండు లో
గోపాలపురము	29.667	91.9	83.7 ...	10.86	4.24	
వాల్తేరు	29.691	94.4	78.1 0.86	5.74	5.01	
కాకినాడ	29.714	100.8	82.1 ...	6.72	2.28	
బందరు	29.708	103.8	79.3 ...	3.86	2.63	
గుంటూరు	...	106.2	77.0 0.20	3.87	...	
నెల్లూరు	29.733	105.0	73.4 0.65	3.02	1.53	
మద్రాసు	29.750	97.2	82.2 ...	2.30	2.47	
కడపూరు	29.751	98.5	77.6 ...	1.94	1.85	
నాగపట్టణము	29.749	97.1	74.3 0.10	1.99	2.96	
కొలంబా	29.880	88.1	80.9 0.05	20.19	25.19	
తిరువనంతపురము	29.796	82.9	77.4 0.23	16.51	19.84	
కొచ్చిన్	29.812	89.5	79.0 0.42	18.17	27.84	
కల్లికొని	29.789	87.2	78.0 0.01	11.08	25.41	
మంగుళూరు	29.786	90.1	77.8 0.57	8.73	22.61	
బొంబాయి	29.717	92.9	82.6 ...	0.39	5.12	
హైదరాబాదు	29.707	98.3	73.4 0.8	3.60	3.59	
అనంతపురము	...	98.0	77.5 ...	2.49	3.45	
బళ్లారి	29.744	101.2	79.2 ...	1.66	3.91	
కర్నూలు	29.776	97.5	76.8 0.27	2.92	2.59	
కడప	29.773	97.8	74.1 0.56	4.40	3.36	
బెంగుళూరు	29.776	92.3	68.5 ...	7.34	7.81	
కొడైకనూరు	22.748	67.2	54.5 0.06	16.27	11.92	
ఉదకమండలము	22.968	69.0	52.7 ...	8.09	13.53	
కోయంబుత్తూరు	29.751	93.8	74.9 ...	0.98	4.73	
నెల్లూరు	29.748	98.9	75.2 0.91	5.41	5.09	
సేలము	29.777	99.8	72.8 2.55	7.38	8.57	
తిరుచనాపల్లి	29.749	101.5	81.4 ...	2.12	5.72	
పుదుకోట	29.763	102.5	81.7 0.02	4.59	4.24	
మధుర	29.764	98.0	81.1 ...	4.06	5.76	
తిరునల్వేరి	...	...	...	0.83	4.72	

కర్ణాటమునందును, పడమటితీరమునను వాయుభారము తగ్గినది. మలబారులోకంటే బొంబాయిలో నీతగ్గుదలవిశేషము. వాయుప్రచారమున గలిగిన యామాన్యులన సరియైన నైటుతీ వర్ష పవన నిర్మాణము నూచనయగు చున్నది. మామూలుకంటే నీప్రచారము సుముగాగలదు. గాడ్సులు పడమటి ముఖముగా వీచుచున్నను, బహుశేలికగా నున్నవి. తూర్పుతీరమున నుష్ణ పరిమాణము రెండుమొదలు మూడు డిగ్రీలవరకు తగ్గినది. పగటి పూట ఉష్ణముకూడ తగ్గియేయున్నది. మచిలీపట్టణమున నిన్న 104 డిగ్రీల వేడిమియుండినది. రాజధానిలో నిండుగ్రామముగా మతీయెచ్చటనులేదు. చాలబోట్లరాత్రులయందు వేడిమిసాధా గణనీయక తగ్గియున్నది. తేమ సామాన్యసిద్ధికంటే నధికముగా నున్నది. రాజధాని యంతయు మబ్బులుపట్టి యున్నది. పడమటి తీరమున వర్షము స్వల్పముగా కురిసినది. రాజధాని యంతటను సామాన్యముగా నున్నది. కొన్నిచోట్ల మాత్రము అధికముగా కురిసినది. సేలములో 2.55 అంగుళములు బెల్లూరులో 0.91 అంగుళములు. పడమటితీరము నీలిగతులు కొంచెము మాత్రమే రాజధానియందు చిన్నతుపాములు పట్టెను.

ఆర్. ఎల్. శాస్త్రి.

వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

సానిక వార్తలు.

లక్ష్మీవిలాస సభ, వై దాపేట:—నచ్చే శనివారము రాత్రి 9-30 గంటలకు వైదాపేట నాటకశాలలో వై సభ వారివలన "రాజరాజేశ్వరీ" నాటకము అవకాశము ప్రదర్శింప బడును.

దక్షిణాఫ్రికాకు పోవు మెయిలు టపా:—మద్రాసు జన రలు పోస్టాఫీసులో 14 వ తేదిసాయంత్రము 3.40 గంటలు కట్టివేయబడును.

సెంటు థౌమస్ మాంటు కాలక్షేపసభ:—ఈసభవారి యొక్క 21 వ ప్రదర్శనము సందర్భములో, నచ్చే ఆదివారము సాయంత్రము 4 గంటలకు, ఆలంబూరులోని, హిందూ కలిజయన్ వాయిస్ స్కూలులో బ్రహ్మశ్రీ. పి. మూర్తిరావు గారు, గాలర టుషిచరిత్రము చెప్పవారు.

శ్రీ పలని అందవార్ అన్న దానసమాజము:—సం॥ 1911 లో స్థాపించబడిన ఈసమాజము స్త్రీ హిమాలయ నుండియు అన్య సమృద్ధులనుండియు చందాలు వసూలుచేసి, సెలకొక సారి నిరుపేదల కన్నదాన మొసగును. ఈసమాజమునకు ప్రస్తుతము భోజనశాలా భవనములేమి గొప్పలోపముగ నున్నది. మేనేజిమెంటు కమిటీవారు శ్రీ పలని అందవారుపేసన వొక భవనము నిర్మించదలచి సమృద్ధుల సహాయమును గోరుచున్నారు.

పాలకొల్లులో నీటిచావు:—6-వ జూన్ ఈతేది సాయంత్రము 5 గంటలవేళ ముగ్గురు కంసారి పిల్లలు కాలవ తేవులో స్నానముచేయ బోయి తేవు ఒడ్డు వరకముగానున్న యద కాలవలోపడి చనిపోయిరి. ఈతరాని పిల్లలు కాలవ లలో నీటిని యాలాగున నీచుచుండుచుంట సహజమయ్యును ఒక్కసారి ముగ్గురుపిల్లలు మరణించుట మిక్కిలి శోచనీయము.

గుంటూరుమండల సంస్కరణసభ.

సభాధ్యక్షుల యుపన్యాసము.

ఈ సెల 6 వ తేదిని ఒంగోలులో జరిగిన 17 వ గుంటూరు మండల సంస్కరణ సభాధ్యక్షులకు చిలకమర్తి లక్ష్మీనర సింహముగారి యుపన్యాస సారాంశము:—

పూర్వము మన హిందూదేశమందు దేశసేవకై తమ సన్మమున ధారపోసినవారు పలువురుగలరు. వీరు సంఘమును తమ ఇష్టానుసారముగ నూర్పును తేయుచునేవచ్చిరి. స్వప్రియందు సంయమము ఈదేశ మార్పులు గలుగుచున్నవి. అచలయైన హిందూచలము సంయమము పూర్వము సహభూమి అయియుండి కాలక్రమమున మిగుల ఉన్నతమయిన మహావ్యవస్థమయినది. జలమయమయిన కొంతభాగ మిప్పుడు భూమయమయినది. సంఘములు మారినవి. జాతులు, మతములు, భాషలు మార్పు కెందినవి. మహాభావ్యక్త యైన హేమండిన విద్యావంశులవారి భావ్యముగాడ కొన్ని మార్పులను బొందినది.

పూర్వము మనలో బ్రాహ్మణులు సంయమము సురా పానము చేసేదెవారు. ఒకప్పుడు శుక్రాచార్యునకు సురనియ్యగా దానిలోని దర్ధణులను గ్రహించి అట్టి మద్యమును నికముందు బ్రాహ్మణు లెవ్వరును సేవింపవలదని శాసించినట్లు భారత మండలి ఈ క్రింది పద్యమువల్ల తేటబడుచున్నది.

కం॥ భూసురు లాదిగంగల జను
లీసుర సేవించిలేని నిదికొడుగులచా
పానక్షీర బలితు లగుదురు
చేసితి మర్యాద మీది కేకొనుడు జనుల్.

అట్టి ఆచారము సంయమము మార్పుకెందినది. పూర్వము మనలో గురువు ఎవరిభార్యకైన నడిగిన ఇచ్చునాచార మండే నట. దాని ననుసరించి శ్వేతశేతుడు తన భార్య నొకనికయ్య నిచ్చునెవగా అతని పుత్రుడు ఇది తెలిసికొని ఇట్టి యాచారము మనలో నుండగూడదని నిషేధించెను. అప్పటినుండి ఆచారాచారము అడుగంతపోయెను. పూర్వము ఋషులు మౌనధర్మముగా నుండిరి. కాని కాలానుసారముగ ఆచారాచారము రూపుమాపెను. వివిధజాతి యొచింపగా ప్రాచీన కాలము నుండియు సంఘము సంస్కరింపబడుచునే యుండి నట్లు తెలియుచున్నది. కావున నిషేధము మనకు సంస్కరణము అన్వేషనరము.

సంస్కర్తులని ప్రఖ్యాతి వహించిన రామమోహనుడు ఈశ్వరంద్ర విద్యాసాగరుడు, దయానంద సరస్వతీ, వీరేశ లింగము పండితులు మున్నగు మహావీరు లండలు సంఘమునకు అపకారము చేయదలచిరా? లేదు లేదు. వీరు సంస్కరణచేయటలో వెక్కిరి ఇక్కట్లెలట బోవయిరి. శాస్త్రములను ఆమోదముగా నడిపి సమాజములను జూపిరి. కాని ఇప్పుడిట్టి శాస్త్రవర్తతో మనకు పనియున్నట్లుతోపదు. వారిని ఆలోచింపనేరదు.

ప్రాచీన ఆచారమునకు విరుద్ధముగ బోధించిన సంస్కర్తులు కడచినములకు లోనయిరి. యేసుక్రీస్తువును కలువ వేసి నది యెందుకు? సంఘమునందలి దురాచారములను నెలుగుచిచ్చి సదాచారముల నెలకొల్పిందలచే గదా! ఇందులకేమహాజ్ఞాని అయిన సోక్రటీసు విషప్రయోగముచే రంపబడెను. భూమి చుట్టు నూర్చుడు తిరుగుటలేదు. భూమియే నూర్చుని చుట్టు తిరుగుచున్నదని చెప్పిన శ్వేతిశాస్త్రజ్ఞజేత్తెలయిన జీ.ఆర్. డైన్ బ్రూనో గడ్డివామిలో డెట్టి తగలడెట్లుడెను. శంకరుని తల్లి చనిపోయినప్పుడు గ్రామములు చెల్లిన గ్రామములో దహనముచేసికొన నియ్యక పోయిరి. అప్పుడు శంకరుడు శవము ను ముక్కలు ముక్కలుజేసి తన గృహవరణమంటే దహనము జేసికొనెను. రామానుజులవారిని కులోర్తుంగ మహారాజు పురమునుండట వెడలగొట్టెను. కావున సెవరయినను ప్రాచీనాచారములకు విరుద్ధముగా బోధించువారు, ఆచరించువారు వెక్కిరి ఇక్కట్లట చాలగుచునే వచ్చిరి. మనమును కొన్ని యిక్కట్లట పాలు కావలసియున్నది.

సంఘము పురోవృద్ధి కెందవలె నన్న కార్యాచరణ క్షుణ్ణులు కావలెను. వీరిలో సంఘములో నుండి పనిజేయువారు సంఘమును విడిచి పనిజేయువారు, అని ద్వివిధముగా నున్నారు. వీరు సంస్కరణమునకు అవసరమయిన వారే. సంస్కరణమునకు యొక గొప్ప యుద్ధము. ఈ యుద్ధమునకు కత్తులు లేవు. ఈ గంగర రంగమున పలువురు హడ్డ మయిరి. మనలో చాలమంది ప్రార్థాచార పరాయణులు తామచేయునది శాస్త్ర సమృద్ధమయి, నేరహితమయియు, తలంచుచున్నారు. కాని వారాచరించు నదియు శాస్త్రవిరుద్ధమే. అకార్యకరణం అభక్ష్య భక్ష్యం, అశేయశేయం, అపావ్యవచనం, ఇదియు మనప్రాచీన ఆచారాలయినవి తేయనది. నాడిభద్రము నేదములలో నెక్కినవలేదు. ఈ భద్రమునకు అధికారమిచ్చిన దెవరు? ఆపస్తంబుసూత్రములలో ఉపనయనము బ్రాహ్మణులకు ఎనిమిది సంవత్సరములకు, త్రివియులకు 11 సం. కు వైశ్యులకు 12 సం. కు అని చెప్పి యున్నదిగదా? అదిగ ననుసరించి అందఱు ఆచరించుచున్నారా? లేదు! వివాహములలో స్నాతకము వయిరా కొన్ని కన్యలు మంత్రముల భావమునకు విరుద్ధముగా తేనుచుచున్నదిగదా!

వడ్డెవ్యాపారము చేయువారు పంక్తివాహ్యుడని చెప్పి విడియున్నది. అటులనే వైద్యుడు, కుటుంబి, సహమాంస విక్రయులు, పంక్తివాహ్యులని నేదములో చెప్పియున్నదిగదా! దానిప్రకార మారించు చున్నారా? లేదు, వైద్యులు, మహావీయులచే తేయబడుచున్న పాదా, లెమనెట్ల వగయిరా ప్రాగుడు నస్తువులను, కిక్కుర్తులను ఉపయోగించు చున్నారు గదా! ఇది ఏదర్థశాస్త్రములో నున్నది? శాస్త్రములలో రెండు

రూములకు అర్చికము పెట్టుమని యండగా పోతుంటే పోవలయుననియు, టైలును వెళ్లవలయుననియు, 8, 9 గంటలలోనే అర్చికములు ముగించివారించెడివనియు, కన్యాశుల్కము పుచ్చుకొనుమని ఏమాత్రమునందును లేదు. అర్చికస్య ఏకగ్రీవ చేయుటకు అర్హతలేదని శాస్త్రములు చాటుచున్నవి. నరహంస విక్రయలతోను, మద్యపానము జేయువారితోను, కృత్రిమములతోను, కలిసి భుజింపవచ్చుట; ఇవన్నియు శాస్త్రసమ్మతములే కాబోలును!!

శ్రీ! గంగావారుకాళి సప్తముపి వర్ణం..... సాలంకృత కన్యాదానం కరిష్యే. అని యున్నది. దీనిభావమేమనగా ఇసుక చేలువులను భూమినుండి నత్తుత్రయం డలము తాకుకొనుట కుప్పగా పోసి ఒక్కొక్క చేలువును పీయించుచున్న నన్ని దినములు పట్టుకో అంతవఱకు కన్యాదాతలు స్వర్గమును మనుభవింతురని యున్నది. ఇప్పుడు మనము చేయు పాపమునకు నరక మనుభవింపవలసినదే గదా? సహగమమును ఆపినట్లు ఈ కన్యాదాతయమును సయితము సర్వార్థవారు అపిన ఆగవలెనుగాని వేరుమార్గములేదు.

వరకుల్లము:— ఇదియొక సంఘదురాచార మనెడిది. ఇది కొమ్ములతోపాడుచును ఒకకొమ్ము, కన్యాశుల్కము. ఇదిబీదలది. అందఱకొమ్ము వరకుల్లము. ఇది భాగ్యంతులది. ఇప్పుడు రాను రాను ఈకుల్లములను గూర్చి పత్రికలలో మిక్కిలివర్ణనలలో జయమొందిన వారికి రు 1000 కట్టుము; ఇంటర్ మిడియేట్లువారికి రు 2000 కట్టుము; బి.ఏ., వారి రు 3000 కట్టుము; అని ప్రకటించబడునని తోచుచున్నది. ఈదురాచారములవల్ల ఎందఱో ఆత్మహత్య గావించుకొనుచున్నారు. రాజపుత్రస్థానములో ఆడుపిల్ల పట్టగానే వడ్డగింజ గొంతునవేసి చంపుదురట. సిక్కులలోగూడ నీదురాచారమునకయి బిడ్డలను జంపెదరట. ఇంత ఎందుక? మొన్న వంగదేశమున ఆత్మహత్యగావించుకొనిన స్నేహలతాదేవియొక్క చరిత్రను విన్న ప్రతివానికీ కడుపుతడుగుకొని పోవుచున్నది గదా! ఈకన్య 15 సం॥ వయస్సుగలది. ఈబాలిక కన్యాశుల్కమును దురాచార పితామహునకు తనప్రాణమును బలిగా ఆహూతిజేసి హిందూదేశమంతట నెడతెగకమండెను అన్నలో దగ్ధముచేయుచున్నది. ఆమెఆత్మ నశించలేదు. అది నీడలో తడువదు. అన్నలోమండదు. కాని అది మనలనుబాధించుచుండును. భగవంతుడు ఆమెఆత్మకు శాంతినిసంగుగాక? ఈవిధముగా బాలురు సయితము వరకుల్లములకై బలి యయ్యెదరేమో?

శ్రీ విద్య:— దీని విషయమైన మనమంతగా విచారించబనిలేదు. కాని ఉన్నతవిద్య మనలో లేనేలేదని చెప్పవచ్చును. పూర్వము మనలో నున్నతవిద్య నభ్యసించినవారు మెక్కుమంది గలరు. దీనికి తార్కాణముగా కొంత చెప్పవలసి యున్నది. ఒకడు సంస్కృత విద్యాభ్యాసమునకై కటకమునకు వెళ్లి వ్యాకరణము, మహాభాష్యము వగయిరా అన్నియు చదివెను. తరువాత వివిధ వ్యాకరణములను పఠించుటయందు ఇచ్చగతిగ చదువ మొదలుపెట్టెను. అప్పటికి యావనుడయ్యెను. అతని భార్యయు యుక్తవయస్కురాలయ్యెను. ఈమెయు సకల శాస్త్రములను చదివియుండెను. అల్లని రమ్మని మామగారు ఎన్ని వర్తమానములను బంపినను రాడయ్యె. చివరకు మామగారు వెళ్లి పిలువగానే నింక తర్కము చదవవలెనని చెప్పి పంపెనట. తరువాత అతనిభార్య సంస్కృతములో నొక లేఖను వ్రాసెనట. దాని భావమేమనగా ప్రాణేశ్వరా నన్ను విడిచి నేలవరుండి ఎంతకాలము విద్యనభ్యసించెదను? మీ చదువు పూర్తయగునప్పటికి మీరు వృద్ధులగుదురు అప్పుడెట్టి సంసారమును మనుభవింతురు. నాయందు దయయుంచి ఇంటికిరా వేడెద. అని వ్రాసెనట. అప్పుడు అతడు ఇంటికి వచ్చెనట. దీనిని బట్టి భార్యయొక్క విద్యాకాశల్యము తేలవచ్చుచున్నది. మరియు కాంచనమాల యను పాలిక సంస్కృత భాషలో అనర్థముగా సంభాషించినట్లు ఒక కథనము తెలియుచున్నది. ఇట్టి దృష్టాంతము లనేకములు గలవు. దీనిని బట్టిచూడగా పూర్వము మన స్త్రీలు ఉన్నత విద్య నభ్యసించినవారని తేటపడుచున్నది. పట్టుట నిర్బంధ వైధివ్యము, శేఖండనము, అతిభాల్యవివాహములు, త్రాగుబోతు దనముల ఖండించుచు తమ యువన్యాసము నిలుముగించిరి:—

మహాజనులారా! ప్రభుమను సముద్రయానముచేసినవారిని వెలివేయుచున్నదిగాని ఇప్పుడెట్టి నిర్బంధము చాలవఱకు తగినది. కొందఱు ప్రాయశ్చిత్తముయొక్క భవమును కనుగొనక యున్నారు. ప్రాయశ్చిత్తము ఒక్కసారే గాని అనేక పర్యాయములు గాదు. విదేశమున మనకర్మలను చేయరు. అందులకు ప్రాయశ్చిత్తమని చెప్పదురు. ఇక్కడ

మాత్రము కర్మలను జేయుచున్నారా? విదేశములకు బోయినవారికి మూడుసంవత్సరములు ద్వీపాంతరవాస శిక్ష వదివేల రూప్యముల అపరాధము విధింపబడుచున్నది గదా. ఇదియే పెద్ద శిక్ష. ఇదియే ప్రాయశ్చిత్తము. ఇకనేమి శిక్ష కావలయును? మనలో సంస్కరణము స్త్రీల విషయము; పురుషుల విషయము అనిద్వివిధములు. స్త్రీలను కాల్చుచున్నాము. ఆహారము పెట్టక మాడ్చుచున్నాము. నెత్తిగొరిగించి తెల్లబొట్టు పెట్టుచున్నాము. నూర్యరస్మి తగలకుండ ఖయిదీ చేయుచున్నాము. “కలకంఠకంఠి కన్నీ రొలికిన సిరి యింట నుండ నొల్లదు” అన్నట్లుస్త్రీని ఖోభపెట్టిన మనకు శ్రేయస్కరము గాదు. వారిభావ మనాడు.

జనాను, అమెరికా మున్నగు దేశములలో తులదూరలెనన్న వారితోపాటు సంఘ సంస్కరణము చేయుడు. కార్యచరణ భూతు లగుడు, కొంతమంది తమకు ధైర్యము లేనివో ముందంజ వేయువారికి సాయము జేయవలసికొనుడు. అప్పుడే సంస్కరణము జయమొందును. ఆర్య ఋషిసంతతి వారమని చెప్పకొనుచు మన సంఘమును ఇంత ఆధోగతికి తెచ్చుట సమంజసము కాదు. మన ఆంధ్రోద్యమముయొక్క పురోవృద్ధి ముఖ్యముగా సంఘసంస్కరణవై నాధారపడి యున్నదని దృఢముగా నమ్ముడు. కాలానుగుణముగా మన ప్రస్తుతావసరములనుబట్టి సంఘమును, ఎప్పుడు సంస్కరించుకొందుమో మన ఆంధ్రోద్యమము సయిత మప్పుడే అభ్యున్నత దిశకు వచ్చును.

మైసూరు ఆర్థిక సభ.

విశ్వేశ్వరయ్యగారి యువన్యాస సారము.

ఆర్యులారా! గత సమావేశము జరిగిన నాటనుండి యా సభ 42 మంది 48 సభ్యులవరకు పెచ్చినది. మహారాజావారి సహజగుణమైన యాదార్యమును, ప్రజలయందు వారికి గల విశ్వాసమును నీసభకు నిర్వచనపద్ధతిని అనుగ్రహించినది. ఈ సభ్యులలో మూడవవంతు నిర్వచించ బడినవారే.

ఈ సభ వారి కార్యనివేదనమువలన పీఠ నిర్వహించిన పని తెలియగలదు. ప్రభువిద్య సరిశ్రామిక విద్యలకు విశేష ఆనుకూల్యములు కలుగ జేయబడినవి. బెంగళూరునందు మైసూరునందును గ్రంథాగారములు స్థాపించుటకై గవ. రెంటువారు యోజించుచున్నారు. మైసూరునందు ప్రత్యేకముగా నొకసర్వకళాశాల స్థాపించుటకై విదేశములయందుండు చిన్న చిన్న యూనివర్సిటీల సహచారములు విచారించుటకు యత్నములు జరుగుచున్నవి. విద్యావిషయము దినదినము ప్రాముఖ్యత వహించుచున్నది. ఇదియే అన్నిటికంటెను ప్రజాక్షేమమునకు ముఖ్యసాధనము.

వ్యవసాయ శాఖవారి ప్రవృత్తి దినదినము పెచ్చుచున్నది. పశువులు వృద్ధిజేసికొని పాలుమొదలయిన గవ్యములు విక్రయించి జీవనము చేసికొనువారి కొరకై ప్రత్యేక క్షేత్రములు ఏర్పాటు చేయుటకును, కావలసిన పెట్టుబట్టి పెట్టుటకును ద్రవ్యము సంగ్రహింప బడినది. పట్టు లోటుల వ్యవసాయమునకై ఏర్పాటులు నాటబడి ఇద్దరు వేల్దలచేల్చిరింద నుంచబడినవి. పనివారగు విద్యార్థులు కాయధాన్యముల వ్యవసాయము నేర్చుకొనుచున్నారు. సహకార్యము పెచ్చు పెరుగుచున్నది.

యంత్రముల యుపయోగము, జనులకు జెలియటకును వారు యంత్రముల సుపయోగించుటకు నేర్చుకొనుటకును రంపములు, పంపులు యంత్రములతో పనిచేయు ప్రదర్శన శాలలు కలకొల్పబడినవి. ఋణములిచ్చుటకును ఉత్తరమైనది. గవ. రెంటువారి నేతృత్వయందు నేతనని నేర్చుచున్నారు. మర మగ్గములు జనసామాన్యమునకు తెలియజేయుటకై వాని నిరూపించుటకు ఉద్యోగస్థులు నియమింపబడి యున్నారు. చెజుకు గానిగలు చక్కగా వృద్ధిబొందుచున్నది. ప్రాకుల యందలి ధృతిపీయటకై గవ. యంత్రశాలలు స్థాపించ వలయునని సలహాలు వచ్చియున్నవి. వెంటలు, పింగాణి, అగిపుల్లులు, కాగితములు తయారుచేయుటకు పరిశ్రమాలయములు ఏర్పరచుటకై యుండు ఆనుకూల్యములు శోధించుటకు వేల్దలు నియమింపబడినారు. ఈ కాకాఫరెన్సువారి ప్రయత్నము వలననే పుట్టుక గన్న మైసూరు బ్యాంక్ ఇప్పుడు 28 లక్షల వ్యాపారము చేయుచున్నది.

తొలూకా కమిటీలు.

ఈ కమిటీల ముఖ్యోద్దేశము లేన (1) తమకు ఎట్టి విషయముల ప్రసక్తిగలదో అట్టివిషయములకు సంబంధించిన సహచారములనున్నచోట్లను విచారించి చేర్చియుండుట. ఇట్లే చేర్చబడినదాని యందు కొంత భాగము మిక్కిలి యుపయోగకరముగా నుండి గ్రంథరూపమున ప్రచురించుటకుం దగినదిగా

నుండును. ఆయావిషయములం గూర్చి దేశాంతరముల యందలి విశేషములను సంగ్రహించి జనోపయోగమునకై దానినుపయోగింపలయును.

2. ఆయాచోట్లయందలి జనుల యార్థిక దశను గూర్చి విచారించి వారికిగల ముఖ్యలోపములను గనిపెట్టుట వీనిలో ముఖ్యతములగు వానిని పట్టివ్రాసిన తర్వాత వారణకు చాల సహాయకరముగా నుండును. ఇట్టి జాబితాలు అప్పుడప్పుడు దేశము నందు గలిగిన మార్పుల కనుగుణముగా సవరించుచుండ వలయును. లోపములు నివారించబడుపర్యంతము ఈశోధన జరుగుచునే యుండవలయును.

3. వైలోపముల దోలగించుటకుం దగిన మార్గముల వెతకి గవ.రెంటువారికి నూర్చించుట.

ఈ కాకాఫరెన్సులో చేరిన వాడుగాని అన్యడుగాని వైవిధ్యములలో నేదేనొకటిని సంపూర్ణముగా గ్రహించి ఆవిషయమున లోపములం గని సంస్కరింప నిశ్చయించిన యెడల అట్లు సంస్కరించుటకు ఏదైనమార్గము దొరకు వరకు తృప్తిపడగూడదు. ఇదియే అభివృద్ధికి మార్గము.

ఆర్థికోద్బోధనము.

మనదేశమును ముంచుయుండు దారిద్ర్యమే మనకుండవలసిన జాగ్రత్తకు ముఖ్యకారణము. మనదేశీయుల జీవనము యొక్క దుర్దశయు వారికొద్దిసంపాదనయు, వరుపు కాలమున వారు పడువాదలను వారికుండు అనాయములును భగలు మిక్కిలి పెచ్చుటయు వ్యాపారముయొక్కయు, వృత్తుల యొక్కయు, పద్ధతులయందు దినదినము గలుగుచుండు మార్పులును ఇతర కారణములు ప్రజలకు ద్రవ్యోత్పత్తి మార్గము తెన్నియో దేశముననుండియు వానిని జక్కగా సుపయోగించుకొను సామర్థ్యము లేనందున అవి జనులకు భాగ్యమును గలుగజేయ జాలకున్నవి.

మైసూరు జనులయొక్క దారిద్ర్యము, బ్రిటిషు కాల నీలగు ఆస్ట్రేలియా కానడాలో సరిపోల్చి చూచినప్పుడు మగును.

	కానడా	ఆస్ట్రేలియా	మైసూరు
జనసంఖ్య	7206000	5,083,000	5,705,000
విద్య			
కళాశాలలు	20	6	లేవు.
ప్రతికలు	తెలియవు.	1200	36
చదువుకున్న వారునూటికి	85	85	6
చదువుచున్న వారు మారు జనులకు	18.6	14.7	2
పన్నులు (లక్షలు)	410	210	18
ఖర్చులు	380	170	21
తహాల్ ఖిసులు	13,859	8225	485
రైలుమార్గములు	28,000 మైళ్లు	18,600	422

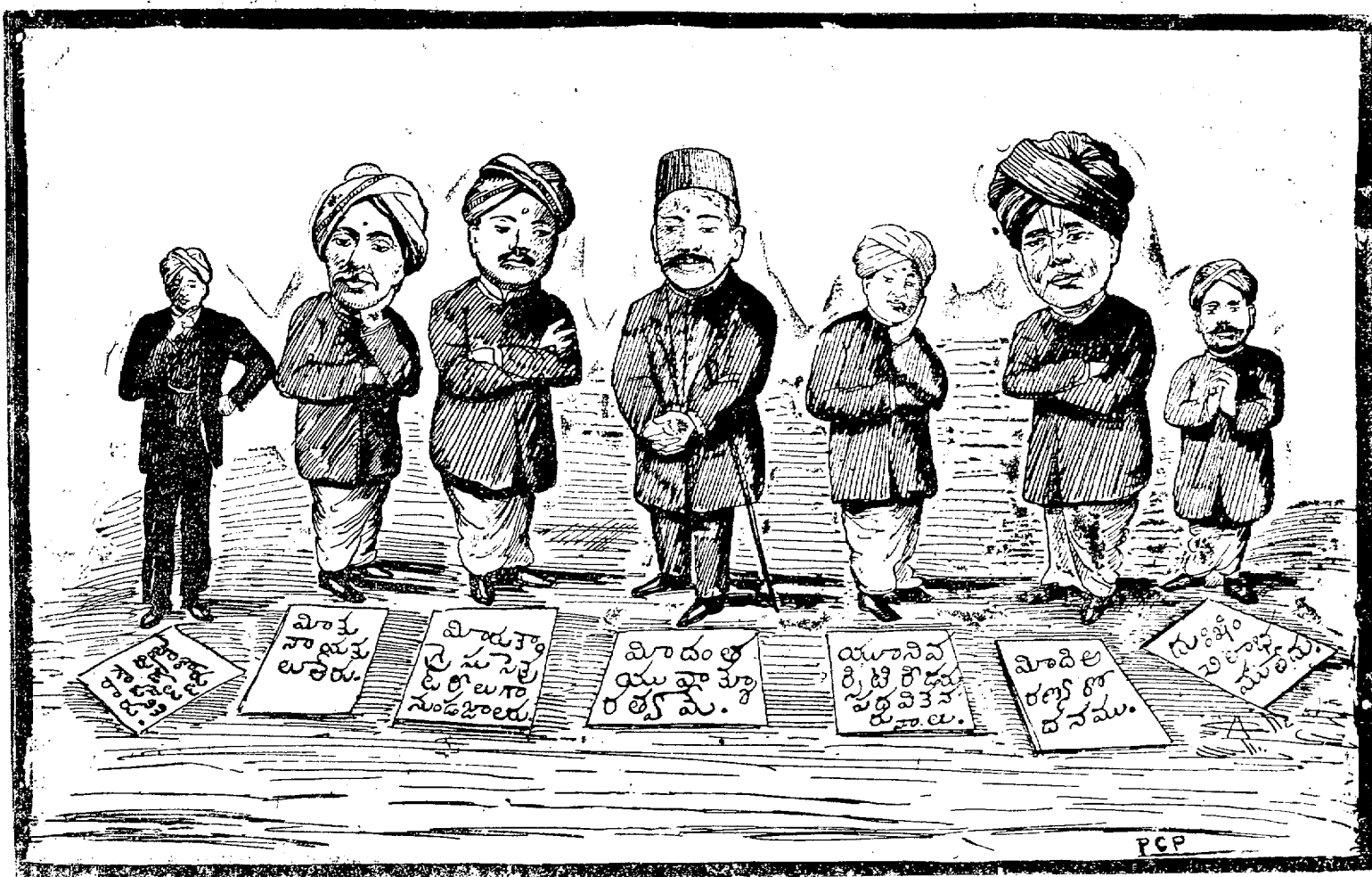
కొన్ని లోజుల క్రిందనే “ప్రపంచమున నెచ్చటనైనను 5,000,000 జనులు ఆస్ట్రేలియావారి యంత భాగ్యవంతులు గలరా?” అని అడతము గవర్నరు జేనరలు అడిగెను గదా? కనడా యందు గవర్నరు జేనరలుగా నుండిన గ్రేప్రువు ఈ రాజ్యమందలి సమృద్ధిసంపద ఆశ్చర్యకరముగా నున్నదని వచించిరి. ఇంతటి యైశ్వర్యము మనకు గలుగు నను నాశ కలలోనైన నాకుగలుగకున్నను పురుష యత్నముచే నెంతెంత కార్యములు సాధ్యము లగునో తెలియజేయుటకై వైవిధ్యములు అనుసంధించి నాడెను.

హిందువుల యొక్క నమ్మకములు అభిప్రాయములు కర్మవాదపరములై యుండును. పురుష కారమునకు మూలచ్చేద మతారమైన ఈకర్మతత్వము విశిష్ట లాభము కొరకు జనుల బాటపడనీయక నిరంతరదారిద్ర్యముద్రమున ముంచి యుంచుటకు అప్రతిహతమైన పటుత్వము గలది. సంతత నిర్దిష్టాపరై లాభాకాంక్షగల పాశ్చాత్యులవలె సమస్తసంపదలనుభవింపవలయునన్న మనము మంద్యము, పురుష కార నిరసనను, త్యజించవలయును. కొంతమంది, మన ప్రయత్నము లన్నియు ఆర్థికములుగానే యుండవలయునా లేక మనశక్తి యందు కొంతభాగము సాంఘికాద్యారంభమున వినియోగింపవలయునాయని యడిగిరి. ఆర్థికవిషయములు ప్రభుగణ్యములే యైనను అన్ని మార్గములను మనశక్తి ప్రసరించుట యావశ్యకమనియే నాయభిప్రాయము.

ఉపసంహారము.

మనప్రజలయొక్క కాలమును శక్తియు అనేకవిధముల వృధాయగుచున్నది. వ్యవసాయముచేసికొనువారందరికిని సంపత్త్యరమున పని ఆరుపిడుమానుమలవరకు మాత్రమే యుండుట వలన కాలము వృధాయగుచున్నది. అజ్ఞానము వలన గలుగు వృధయు నొకటిగలదు. బుద్ధిమంతులు తిరతరములుగాగడించిన జ్ఞానము వలన గలుగు నాదాద్యము లెల్ల పొందవలసినట్లు మిటి యొకదండుగ. ఈకాన్ పరెన్సుయొక్క ముఖ్యోద్దేశము లేమనగా జనులను దారిద్ర్యము నుండాలలోచన జేయునట్లు చేయుటయును పురోవృద్ధికై ప్రయాసపడునట్లు చేయుటయును మానవులదేనా మనోబలముల వ్యర్థముగానీయక ఉపయోగపడునట్లు చేయుటయును నైయున్నది.

దుఃఖము.

ఆంధ్రనాయకులు:- ఇదేమి అన్యాయము! మనము హైకోర్టు జడ్జిలుగా పనిచేసినాము! మనలో నాయకులు లేరట! ఇదినరకు శక్తిగలదని చేపచూపిన కాంగ్రెసు సైక్లబ్ రిపబ్లిక్ ఈ సమస్యను మనస్థూలము! యూనివర్సిటీ రీడగా నుండుటకు తగదు! మనది అరణ్యగోదనమట! ఈ స్థితి దుస్సహనీయ మయినదట!

ఒకరు:- ఆంధ్రరాష్ట్రోద్యమమే అన్నింటికీని ముగిసి. ఆంధ్రదేశాభివృద్ధి, ఆంధ్రుల స్వాభిమాన శౌరవములు దాని మీదనే నాధారపడియున్నవి. మనము మన ఆదర్శానురూప కాండోళనమును ద్విగుణపఱచవలయును.

(ఈవ్యధ్య సంభవించిన కొన్ని విషయములు ఆంధ్రుల కనేకవిధముల విపాదకారణము లయినవి.)

'రెడ్ క్రెస్సెంటు' సంఘము.

II

సి. మహమ్మదుహుసేను బి.సి.ఎమ్.బి.సి.ఎమ్.గారు.

చాలాను రాష్ట్రముల తోడియుద్ధము కొంతకాలముగి, మరల ప్రారంభింపబడి నపుడు, మేము చుట్టూ కందకముల యొద్దనుంటిమి. సర్ ఆడమ్స్ బీర్ భాయ్ గారు మాకు నొసంగిన నలువది గుడారములను మావెంట దెచ్చుకొని యుంటిమి; బౌద్ధ కాస్త్రవైద్యముల విషయమున మేము సమకూర్చుకొనియున్న పదార్థములన్నియు గోరదగినంత సంపూర్ణముగ నేయుండెను. వాస్తవముగ మావైద్యశాల సంగరరంగ వైద్యశాలల కల్ల నాదర్శప్రాయముగ నుండెనని యెల్లరు నంగీకరించిరి. మా వైద్యశాలలను దర్శించిన తురుష్కు ఆంగ్లేయ జర్మనీ ఫ్రెంచి యమెరికా వయద్య లిచ్చిన యసంఖ్యాకములగు యోగ్యతాపత్రముల బరికించినచో నీవిషయము స్పష్టమగును.

మామొద్ద చికిత్సనొందిన రోగుల సంఖ్య వెయ్యింటికి నధికముగ నుండును. వీరందరికిని దివ్యముగ మా యావధములు గుఱుచుచున్నవి. మామొద్ద నొకటి చికిత్స నొందిన వాలో మృత్యు సంఖ్య 100కి 2రు; శస్త్రచికిత్సనొందినవారిలో మృత్యులే లేరు. యుద్ధమునందు గాయములుపడి మామొద్దకు వచ్చు వారు లేనిదినములలో మేమితర చికిత్సల జేయుచుంటిమి. తురుష్కు సామ్రాజ్యమునకు సంగర విషయక మంత్రియు సర్వ సేనానాయకులుగ నున్న ఘనతనహించిన అహ్మద్ ఇజ్జత్ పాషాయను, ఘనతనహించిన మహ్మదుద్దూ పాషాయును, సముద్ర వ్యవహార మంత్రియును, ఘనతన వహించిన తాల బేయును, అంత రీత్యవహార మంత్రియును, బ్రిటిష్ ప్రీమియో పిలు లందు బ్రఖ్యాతి గాంచిన అన్యవజేయును, అహ్మదు షాహీపాషాయను, కుర్షీపాషాయను, హస్సాను ఇజ్జత్ పాషాయును, ఇద్రిఫాపాషాయును, సులేమాను పాషాయును, మరియు ననేక సేనాధిపతులుమున్నగు తురుష్కు ప్రముఖులు దయచేసి మావైద్యశాలను తరచు దర్శించుచు, మాచే పినపనిని మెచ్చుకొనుచుండిరి. శ్రీ సుల్తానుగారి మేము నమ్రతతో నర్పించిన స్వల్పసేవజూచి యామోదించి, దీనికి విదర్శనముగ ఓమర్ అష్ఫక్ గ్రామముయొక్క పేరును

'ఇండియాకు' అనగా 'ఇండియాపేట' యని మార్పుట కాజనపరచించిరి. ఈరీతిని మేము విరోధాభిప్రాయములను 'ఇండియా' యొక్క పేరును బ్రతిష్ఠించి వచ్చితిమి; దీనిమూలమున మా సంఘమునర్చిన కార్యము లోకచరిత్రమున నెల్ల కాలము సుప్రసిద్ధమై యుండగలదు.

జన్మమెత్తి మేమిదివర కన్న మన మంచుఅనగా నేమి యో యెరుగకున్నను, ఈ దేశమునందలి తీవ్రముగ శీతకాలము నంతయు మా గుడారములయందే గడపితిమి. వలయు వస్తువులన్నటిని మేమిదివరకే సమకూర్చుకొని యుండుటచేతను, సమృద్ధిగ నావోరద్యములను రాక్షసిబాగును మాకు సకల రాచేయుచు మాజ్ఞేయమును తురుష్కు 'రెడ్ క్రెస్సెంటు' సంఘమువారు కనుగొను చుండెడివారు గావునను, మాలో నెవరును జబ్బుపడలేదు. మేమీ సంఘమువారి ఋణమునందు చాలవరకు పడియున్నాము. నియమిత స్థానములందుండి, తమతమ కర్తవ్యముల నెరవేర్చుచుండిన కొందరు తురుష్కు వైసికు లీ యూరోపియ శీతాతిరేకముచే బిగుసుకొని పోయి మృతిచొందిరి. ఇట్టి హేమంతమునందు మాకిదియే ప్రథమానుభవము; దీనివలన మాశరీరములు కొంతవరకు గట్టిపడినవి.

మా కార్యరంగమును విడిచి వచ్చునపుడు వైద్య గౌరవములతో మమ్మును వీడ్చిలికిరి. కాల్పులమొక పటాలమును అశ్వదళ మొకపటాలమును, సుమారు నూర్గురు తురుష్కు దొంగులనున్న, సంగరవిషయక మంత్రిగారు మమ్మును సొగ నంపుటకు గాను మా వెంటఁగిరి. మావైలుబండి నెబ్బడి నశ్వములు వర్షతపింపన ప్రదేశముల సుమారు 2 మైళ్లవరకును బరువులిడుచుండ వైసికులు తమ తుపాకుల నాకాశమునకు గురివెట్టికాల్చి వ్యనింపజేయుట జూచుటకెంతయో గంభీరముగను, దివ్యముగను, మహోహముగను జూపవలెను. తురుష్కు సర్వ సేనాధిపతి గారి ప్రతినిధి యొకరు గూడి మమ్మును 'ప్రాంబోలు' వరకును సాగనంపుటకు బంపబడియుండిరి.

యుద్ధభూమినుండి మేముతిరిగి వచ్చినతర్వాత, మాకు శ్రీ సుల్తానుగారి దర్శనము లభించెను. మా సంఘమువారి నొకరి నొకరిని వీరు ఫలానివారని శ్రీవారికి దెలియజెప్పిరి. భారతీయ మస్తిములను దమ తురుష్కు సోదరులయెడ గల సానుభూతిని గురించియు, వాతరక్షకులను పుణ్యక్షేత్ర వాసులునగు 'కాలిఫ్' (సుల్తాను) గారియెడ వీరికి గల గాఢాను

రాగమును గురించియు, మేము నివేదింపగా సుల్తానుగారు సంతుష్టాంతరంగులుగు గాఢభావముగ్గులు నయిరి. మమ్మును జూచుటచే బహుమానము కలిగెనని చెప్పను, సుల్తానుగారు మా కందరికిని దమ యాశీర్వాదము లొసంగిరి.

పురాతన రాజ భవనముల మధ్యనున్న హిర్ కాలు మెరేపు మసీదున కానములలో మరమ్మడు నగుచుండెను. పని పూర్తికాగానే, శ్రీ ప్రవక్తగారు భరించిన వస్త్రము, స్వయమహమ్మదీయ ప్రపంచ భద్రాను సంధాయి యగు పది త్రవతాకము, అపోస్తలులయొక్క పవిత్రములగు 'కొరాను' గ్రంథములు, శ్రీ ప్రవక్తగారి పాదచిలు, మున్నగు వానిని మగల నీ మసీదులోనికి బ్రవేశపెట్టిరి. బంగారు వెట్టెలలో వారబడియుండిన యీ పవిత్ర వస్తువులు నన్నిటిని జూచు నటుల సుల్తానుగారు రసగ్రహించి మాకు ప్రత్యేకముగ నెల వొసంగిరి. ఆదినము మా కివరిమిత సుదినముగ నుండెను. మా కృత్యము లన్నియు నీ పుణ్యస్థల దర్శనముతో బరిసమాప్తి నొందెను భాగ్యము మా కలవడినందులకు నానంద మున్న వృద్ధులమై భగవంతునికి మా కృతజ్ఞతా పూర్వక వందనముల నిచట నర్పించితిమి.

తురుష్కు 'రెడ్ క్రెస్సెంటు' సంఘమువారు మా కొక వీడ్చిలిలు విందు నొసంగిరి; ఈ సంఘమున మహావ్య థులుగ నుండిన ఘనతన వహించిన బెస్సిక్ ఓమర్ పాషా గారవ్వు ప్రగాఢసమం దుండి; ప్రభావులగు పురుషులనేకు లాతివ్య మునకు విచ్చేసి యుండిరి; వీరిలో మన సుప్రసిద్ధుల గు జమింగారు, పత్రికా సంపాదకులయిన మావీజ్జక్ అని ఖాక్ పాషాయగారు కూడ నుండిరి.

ఇండియాకు తిరిగి వచ్చుటకు బూర్వము యూరపు గండా పోయి రావలెనని మాలో నాన్నురికి సంకల్పము కలిగెను. మేము 'కాక్ ప్రాంబోలు' బోయి చేరి, యచ్చట జరుగుచున్న వైద్య ప్రయత్నములను జూచితిమి. దేశమంతటను, ముఖ్యముగ రాజధానియగు 'బుఖారెస్టు' నందును, జనుల యందుభాషా సంక్షోభము లపరిమితముగ నుండెను. మా మేనియను, వైద్య మిత్రులతో మేము చేసిన వాగ్దానమును నెరవేర్చు కొనుటకు, 'బుఖారెస్టు'లో నిలిచి, వారిని నేదించు విషయమున మా యభిప్రాయము నెరింగించితిమి. 'రెడ్ క్రెస్సెంటు' 'రెడ్ క్రాసు' కు సహాయము

నర్మనట్లు చేయుట మాత్రముగ నుండెను. మేముపోయిచేరిన మరుసటిదినమే శ్రీరాణిగారు మాకుదర్శనమిచ్చిరి. మారాక వలన వారికి జాలసంగోపము కలిగెను. అయితవ పటాల ములాని తురమ్మపైరికుల మాక్యములకు ముఖ్యముగ నా మోదింతురని రాణిగారు నెలవిచ్చిరి. తమతురుమ్మ ప్రజలను ప్రేమింతుమనియు, కాకస్తాంజాలలోని మనీదు విశయమున ప్రారంభోత్సవమును జరుపుట రాజదంపతు లిరువురకు నమితా నందకకముగ నుండెననియు, తమ మహమ్మదీయ ప్రజలనియో గమునకై యామనీయును కట్టించి దానికి విద్యుద్దీపములు మున్న గుసాన్యముల నేర్పించితి మనియును, రాణిగారు వాత్సల్యిరి. మేమింనుందరగును మనీదును జూచితిమి. రోమేయప్రభు చ్చియువారికిగల యుదాగవిశాలభావముల కారణమున, మహమ్మ దీయులగు మేమనీయెడల నెంతోకృతజ్ఞులముగ నుండవల యునని నిశేధించితిమి.క్రూరతేష్టులగు డల్లరుగొకయారోమే నియములు కలుపుగోలుతనమును విశాలాభిప్రాయములును కల వారగుటచే, బుఖారెట్టునందు గొంతకాలముండి, వీరికిగొంత యుపచారమును జేయవలెనని మాకిచ్చిజూపెను. తురుమ్మము నందలిరెడ్డక్రెస్సెంటునకు సహాయమొనర్చుటకై, అన్ని రెడ్ క్రాసు సంఘములు వచ్చియుండెను. కృష్ణతానూపకముగ నొక్కరెడ్ క్రెస్సెంటు సంఘమైననువీరిదేశములకుబోయి, వీరి లో గూడ బనిచేయవలదా? ఇదియొక స్వల్పప్రతికృతిగోకాని యెక్కువ యేమియును లేదు. రెడ్ క్రెస్సెంటు ఉద్యమము రెండు సంవత్సరముల క్రిందట మాత్రమే జననమంది యింకను దుర్బలమగు శిశువుగనే యున్నదనియు, స్వీరిలో వృద్ధిచొంది బలీయమై యప్పటివరకును రెడ్ క్రాసు సంఘములు మాత్రమే చేయుచున్న సర్వస్వములందును లోకహిత కార్యములందును ఇదికూడ ప్రవేశమును నెగ్గవలయుననియు. తురుమ్మ రెడ్ క్రెస్సెంటు సంఘమున కుపాధ్యక్షులగు ఘనవహించిన డెస్సిమ్ ఓరుపాపాపాగారు మాకునెలవిచ్చి పంపుననరమున వక్కాణించి యుండిరి. అట్లే మాసంఘముందున యార్ధరమును, అనగా, 1. డాక్టరు ముల్లండు, కలకత్తా 2. డాక్టరు నిసారు అహ్మదు, ఏలూరు 3. రోషను, కలకత్తా 4. ఖాదరు అహ్మదు బాషా, మద్రాసు 5. రహ్మతుఖాను మైసూరు, గాడ్గురు, 6. నేనును పరిచేసి, లోకచరిత్రయందు బ్రహ్మచయుగ రెడ్ క్రాసు, నకురెడ్ క్రెస్సెంటు సహాయమొనర్చుట్లు చేయవలయునని నిశ్చయించుకొంటిమి.

పార్లమెంటు మహాసభ.

మే 21 గురువారము.

రెడ్డి యారైలు.

మోరెలుగారు.—రెడ్డి యారైలు విషయమై యేమి జరిగినది. 1912 అక్టోబరులో రహ్యవారు ఆంగ్లేయులును చేసికొన్న మరగులనుబట్టి రహ్య ఆక్రమణ భాగమును దాటి రైలువేయ వలచిరా?

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు.—ఇప్పటికి రెడ్డి యా ఉత్తర భాగమున మాత్రమే స్వీలు జరిగినవి. దక్షిణభాగమున నింక నేమియు జరుగలేదుగాని కొన్ని మరతులవీరద దక్షిణభాగము నకు కూడ రైలువేయుటకు ప్రభుత్వమునా రంగీకరించి యు న్నారు. దక్షిణభాగమున రైలువేయనియెడల రహ్యవారి యా క్రిమిక్రింద చున్న ఉత్తరభాగమున మాత్రమున నీ వరకే రైలు వేయబడుచుండవలస నాంగ్లేయ వర్తకమునకు నష్టముకల్గును. ఈ రైలు హిందూదేశమునకు కలుపబడుటకు ముందు సంస్కారము కాకితములు బహులపరచవలెను. దక్షిణ రెడ్డి యాలో రైలు నిష్పన్న వేయుటకు మనము సిద్ధులుగా నుండవలయును.

మోరెలుగారు.—హిందూదేశమువరకు సరిగా నీ రైలును వేయవలయునని మీ యుద్దేశమా?

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు.—ఈ కార్యమలోచనకు వచ్చు టకు మంత్రి యే మరతులవీరద నీ దృఢతని ప్రభుత్వము వా రంగీకరించుననియు చర్యలకు ప్రత్యుల వలన తెలియజేయ బడును.

కన్నెల్ డేబ్ గారు.—రహ్యవారి యాక్రమణ క్రింద నున్న భాగమునకు దక్షిణమున రైలు వేసికొనుట కాంగ్లేయ ప్రభుత్వమువారికికారము కలదా?

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు.—ఒక యింగ్లీషు దొరతనము వారే యారైలును వేయరు. ప్రధానరాష్ట్రము లన్నియు కలసి యారైలును వేయవచ్చును వారి వారియధికారముల మరతులు నిష్కరింపబడవలయును.

సర్ జే. డి. గానుగారు.—రహ్యవారి యాక్రమణ స్థానమును దాటి రైలువేయు పద్ధతిలో నిండియాప్రభుత్వము వారికి కూడ ప్రవేశమున్నదా?

సర్ ఎడ్వర్డు గ్రేగారు.—ఏమేమరతులవీరద విట్టిరైలును మన మంగీకరింపవచ్చునో యావిషయమును గూర్చియు, అసలు యిండియావరకు నీరైలు వేయవచ్చునాయను దానిగూర్చియు నిండియా దొరతనమువారి సలహాను పుచ్చుకొను చున్నాము. జంతుహింస.

ప్ర.—కెప్టను ముర్రేగారుహిందూదేశమునందలి జంతు హింసను తగ్గించుటకై క్రొత్తచట్టమును చేయవచ్చుర లేదా?

జ.—ఈవిషయమును గూర్చి స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తగుజాగ్రత్త తీసికొనుచునేయున్నారు. అనిగాక యీవరకున్న చట్టముసరిగానే యున్నది. జంతుహింసను తగ్గించుటయందు కలుగు కష్టములు జనులు కొన్నిసమయముల యందు తగు సహాయ మొనరింపక విరోధభావము వహించుటవలన కల్గు చున్నది. కాని శాసనము సరిగా నుండకపోవుటవలన కాదు. కలకత్తాలోని యెద్దులును గుడ్డుములును చాలక్రూ రముగ చూడబడుచున్నవి యిప్పుడే తెలియవచ్చుచున్నది. ఈవిషయమై తగుచర్య తీసికొనుటకై ప్రయత్నములుచేయబడు చున్నవి.

సాక్షులను భయపెట్టుట.

సర్ జే. డి. రీసుగారు.—ఫరియ్యురపుటకుకేసులో సాక్షులు కుట్రకారులచే భయపెట్టబడి రని చెప్పుకొను చున్నారు. రాజకీయ సంబంధముగల యీ సేరముల నశింపజే యుటకై బెంగాలు దొరతనమువారు తగినంత ప్రయత్నము చేయుట లేదనియు వదలి కలదు. దానిని గూర్చి నేమైన చేయ వలచిరా?

రాబర్టుగారు.—పూర్తియైనరహస్య యింకనురాలేదు. కాని యింతవరకు వచ్చిన వివరముల వలన నీకేసులన్నిటి లోను వంగదేశ ప్రభుత్వమువారు శ్రద్ధ వహించుట లేదను నూచన అసత్యము, దురుద్దేశ సహితము నైయున్నది.

పల్లెటూరి కర్మ విద్యలు.

కింగుగారు.—శ్రీరామపురములోని ప్రభుత్వమువారి నేతకళాశాలయందుపుడు నూలతీయుట బట్టలనేయుట వీటికై యేర్పడిన జాటుంటు స్టాపుకు సుఖములకు కావలసిన సహా యోద్యోగు లిందు తరిగిదు చేయబడు చున్నారు. అట్లైన నీ కంపెనీలకును ఫ్యాక్టరీలకును జనుల పన్నుప్రవ్యయముండి సహాయముచేసి గ్రామములందలి కర్మవిద్యలకు హానిచేయు నీ పద్ధతిని యిండియా దొరతనమువారి రంగీకరించిరా? యూర పునకు వెళ్ళి కర్మవిద్యలను నేర్చుకొనుటకై హైందవ విద్యార్థులకు ఇండియాదొరతనమువారి దిచ్చి ఉచిత వేతనములు కూడ జాయింటు స్టాకు కంపెనీలకును యంత్రాలయములకును సహాయముచేసి పల్లెటూరిలోని కర్మవిద్యలతో పోటీయందు వీనికి జయాము కల్గింప నుద్దేశింపబడినవేనా?

రాబర్టుగారు.—శ్రీరామపురమున నడుపు పద్ధతిలో మార్పులేమియు చేయబడలేదు. శిల్పిశాఖయందు మంచి నవీన ములగు మగముల విధములు బోధింపబడుచున్నవి. పెద్దతరగతు లలోని వారికి ఫ్యాక్టరీ పద్ధతులకూడ నేర్పబడును. చేతిమగ్గు ముల పరివాండ్రకు కూడ నీవిద్యాలయము చాల యుపయో గకరమని నమ్ముచున్నాము. యూరపు పోవుటకిచ్చు వేతన ములు దేశీయకర్మ విద్యల యభివృద్ధికై యుద్దేశింప బడినవి కాని చేతిపనుల నశింపజేయు చుద్దేశములేదు. కొన్ని స్థితిగతుల యందు నవీనకర్మవిద్యల యభివృద్ధి దేశమునకు తేమకర ముగా నుండెను. గ్రామములలోని నేతమగ్గుముల వాగుచేయు టకుకూడ తగుప్రయత్నములు దొరతనమువారిచే చేయబడు చునేయున్నవి. ఈదేశమునుండి యనుభవముగల యొకయున్న తోద్యోగి నేతపరిశ్రమల వృద్ధిచేయుటకై రెండునెలలలో నింగ్లాండునకు బయలుదేరివెళ్ళెను.

హిందూదేశపు గృహనిర్మాతలు.

కింగుగారు.—నిర్మాణపద్ధతులు కావలసినవోట జిల్లా బోర్డులలోని యింజనీర్లు వారి సహాయములను మంచిపద్ధతుల రియారు చేయగలరా? కళాశాలయందు చదివి బిరుదుముల పుచ్చుకొన సంకల్పమున దేశీయులగు గృహ నిర్మాతలచే జిల్లాబోర్డువారు పనులచేయించుకొన హామీదన ఆజ్ఞను ప్రస ర్తింప చేయుటవలన అనుభవ జ్ఞానమువలన గొప్పభవనముల గట్టుటకు శక్తిగలవారికి వ్యాపారము దొరకక పోవుటలేదా?

ఉ॥ రాబర్టుగారు.—తాము కట్టింపవలసిన చిన్న గృహముల స్థానముల జిల్లా యింజనీయర్లు వేయగలరని నమ్మ కము. దొరతనము వారి శిల్పియొక్క సలహాను తీసికొనవచ్చు

ను. సరిగ్గా జీతముల గ్రహించు ఈ యుద్యోగియుల విడిచి అపరిశుభ ప్రజ్ఞులగు క్రొత్తవారికిని పూచిన ఒప్పగించుట భన హానిని కార్యహానిని కల్గింపవచ్చును. ఉపయోగమైన చోట్ల దేశీయులకు కూడ కార్యము లీయబడునని మాత్ర మనుకొన వచ్చును.

భారతీయ బహిష్కారము.

III

ప్రాధాన్య సుధీంద్ర బోసుగార్లు మాడరన్ రివ్యూ పత్రికకు వ్రాయుచున్నారు :—

కాలిఫోర్నియా దేశపు రాజ్యతంత్రజ్ఞుడు హిందువులు తమ దేశములో ప్రవేశించుటవలన కీడు మూడగలదని వక్కా ణించుచున్నాడు. ప్రస్తుతము అమెరికాలో 30 వేలమంది కలరని యింకొక రాజనీతిజ్ఞు డనుచున్నాడు. అమెరికా సంయుక్తరాష్ట్రముల ఇమిగ్రేషను సంఘమువారు కడచిన నెలలో నాకు బంపిన లెక్కల ప్రకారము అమెరికాలో 4794 మంది హిందువులు మాత్రమే కలరని తేలుచున్నది. నేను అమె రికా యందలి హిందూస్థానీ సంఘమునకు వ్రెసిడెంటుగ నున్నవన 4794 మంది హిందువులలో ఇంచుమించు 300 మంది విద్యార్థులని నాకు తెలియును. యధార్థమిట్లుండగ, గొప్ప దైనట్టియు, విశేష అధికారము గలిగియున్నట్టియు, అమెరికాదేశమునకు కొద్దిపాటిహిందూజనమువలన భీతి ఏటికె? హిందువుల ఆచారములను, అమెరికనలు చక్కగ గ్రహింప లేక పోయినందున, తమ దేశములో హిందువు లుండవగదని అమెరికనలు నిరోధించుచున్నారు. బ్లండు, జర్మని, స్వీడను, బాహిమియా, పోలాండు, ఆస్ట్రీయా, ఉత్తర ఇటాలియా దేశపు కూలీవారు మొట్టమొదట అమెరికా వచ్చి నప్పుడు, వారు విశేషియులను మించుచే అమెరికనలు వారిని అనేక కష్టములపాలు గావింపబడిరి. ఆలాగుననే ఇప్పుడు హిందువులకుకూడ ప్రతిబంధకములు కలుగజేయ ప్రయత్నించు చున్నారు. మొట్టమొదట ప్రతిబంధకము లేర్పరచి, యూరోపు ఖండవాసులను పలుకష్టములపాలు జేసినను, ప్రస్తుత మా యూరోపుఖండ వాసులు, అమెరికాదేశమునే స్వదేశముగ నేర్పరచుకొని అమెరికాదేశమున కంతయో లాభకారులుగ నున్నారు. హిందువులనుగూడ నిరాఘాటముగ దేశములోనికి రానిచ్చి, తగిన స్వేచ్ఛను కలుగజేసిన పక్షమున కొంతకాలము నకు హిందువులకూడ అమెరికాదేశమునకు లాభకారులు కాగలరు. అమెరికాలోనే పుట్టిపెరిగినవారికి కొన్నిపనులు నిర్లక్ష్యముగ తోచును. వారికి నిర్లక్ష్యముగదోచు పనులను చేయుటకు ఎందరో విదేశీయ కూలీలు అమెరికా దేశమునకు అవసరముగ కావలెను.

వ్యవసాయమునకు అప్రామై గవర్న మెంటు భూమి 711980000 ఎకరములు వాగుచేయ వలసియున్నది. అయో వానుండి ప్రతినిధిగా బంపబడిన ఆవరబెల్ హోరేసుయం బౌనరుకడచిన జనవరిలో జరిగిన కాంగ్రెసులో జ్ఞాన సంపన్ను లగు అమెరికాదేశీయుల అభిప్రాయము లిట్లుండునని చెప్పిరి. “ఇప్పటికి అమెరికా దేశములో పడమటిరాష్ట్రములలో వ్యవ సాయము చేయుటకు వేలకొలది కాపులు కావలసియున్నాగు. వ్యవసాయదారులు తక్కువగుటచే, వ్యవసాయమువలన దేశ మునకు ఎక్కువ ఫలితము కలుగుటలేదు. కాపులు, కొద్ది యగుటవలన జీవనమునకు ఎక్కువ భనము నెలగుచున్నదని చెప్పువచ్చును. వ్యవసాయపు పనులనుచేయు కూలీలు దొర కినవో, వారికి తగినంత వేతనములును, గృహ సౌకర్యములును ఏర్పరచుట కవకాశము గలదు. విదేశీయులు వలసవచ్చుట వలన తమకు పనులుండవనియు, కూలిరీగ్గుననియు, అమెరికను కూలీలు భయపడుచున్నారు. విదేశపుకూలీలు వచ్చిన కొద్దికూలి హెచ్చునను సంగతి వీరికి తెలియదు కాబోలు. ఇరువది సం వత్సరములనుండి అమెరికాకు విదేశములనుండి కూలీ లధిక ముగ వచ్చుచున్నాగు. ఐనను పనిచేయవలసిన గంటల పరిమితి తగ్గింపబడినది. కూలి హెచ్చింపబడినది. ప్రపంచములోని ఇతర ప్రభుత్వములవారు విదేశములనుండి కూలీలను దిగుమతిచేయు టకు వెనదీయుటలేదు. విదేశపుకూలీలు మనదేశమునకు వచ్చి నను మనము తగు జాగరూకత కలిగియున్న పక్షమున, నష్టము కలుగదు.

చీనాదేశమువలె దేశములోనికి ఇతరులు, రాకుండ జేయుటకు పెద్దగోడను కట్టబాలము. (అనగా ఇతరదేశీయు లను గాకుండజేయజాలము) అమెరికాజాతి యంతయు, ఇతర ప్రపంచమును రోసి, సన్మనింపజాలదు. ఇప్పటికిని అమెరికా దేశములో బహుకొద్ది జనసంఖ్యగలదు. యూరోపులో చద

గభ్రువులు ఒకటి 800 లకు పైగా జనమున్నారు. ఆమెరికాలో చదరవులు ఒకటి 80 మంది మాత్రమే కలరు తమదేశమునకు వలసవచ్చు అన్ని జాతులను బహిష్కరింప వలయునని ఆమెరికన్ జనములముఠాదని మనకు తెలియును ఆమెరికాదేశమునకు సం॥ ఒకటి 15 లక్షలు ఇండోనేషియనులు ౩౬ ను వచ్చుచున్నారు. ఇంతమంది విదేశీయులను స్వీకరించుచున్న ఆమెరికా ఒహొ స్వల్పముగ వచ్చుచున్న హిందువులను నిలువ నీడను కలుగజేయ లేదా? పోనీ, ఆమెరికా ఒకపని చేయవచ్చును. సంవత్సరమునకు 100 మంది, లేదా 50 మంది హిందువులు మట్టుకే ఆమెరికాకు రావచ్చునను నియమ మేర్పరుపవచ్చును. ఈ సందర్భమున ఆమెరికా ప్రసిడెంటు విల్సనుగారు 1912 సం॥ అక్టోబరు 21 వ తేదీన వ్రాసినవిషయమును గమనించుట ముఖ్యము. విల్సనుగారిట్లు వ్రాసినారు. “నీలిపరులై, దృఢ కాయులై విభుధమగునై, సదుద్దేశముతో మన దేశమునకు వచ్చు శ్రీపురుషులందరిని మనదేశము భరింపగలను. భరింప గల దనకేల! వారికితగు అవకాశములను కలుగజేసి భరించియే తీరవలయును.”

నిన్న గాక మొన్న ఈమతమును బోధించిరిగాదా? ఇంత లోనే, దీనిని మార్చివేసి హిందువులను బహిష్కరింపజూచుట ఏల? కూలీల కమిషనునుయొక్క పెక్కిటగీయును ఆనెజిల్ లూయిస్ పోస్టుగారు తమపత్రికయగు “పబ్లిక్” లో వలస వచ్చు కూలీలను ఆపవలయునని ఆమెరికా దోతనమువారు చేయు ప్రయత్నములనుగూర్చి ఒహొచక్కగ వ్రాసియున్నారు. వారు గురిచూచి సరిగా తేలిక. సుప్రసిద్ధులకు తమ పత్రికలో నిట్లువ్రాసిరి. “ఒడ్రబద్దలై, క్రిక్కిరియునట్లు చిన్న తెప్పవై నెక్కి నడిసముద్రములో ప్రాణులను రక్షించు కొనుచున్న నావికులు నీటిపై తేలుచు ప్రాణరక్షణకు డరి దాపుగానక కొట్టుకొనుచున్న దురదృష్టవంతుని తమ తెప్పవై నెక్కించుకొనుటకు సమ్యక్తంపక పోవచ్చును. వారికిది న్యాయమేకాని తెప్పవై సగము స్థలమును ఒక్కని ఉపయోగమునకై యిచ్చి రిక్కిన స్థలములో మిగిలినగుంపును దిగియుండి, సగభాగమును ఆక్రమించుకొనియున్నవాడు ప్రాణమునకై నీటిలో కొట్టుకొనువానిని ఎక్కించుకొనకుండుట అన్యాయము. సముద్ర మధ్యమందలి తెప్పకు, మారుగా స్వాభావికమగు సౌకర్యములతో నిండియున్న ఒక పెద్దదేశ మున్న దనుకొన్నడు. ఆదేశము తనలోనికి విదేశీయులు రాకుండ నిషేధించినదనుకొనుడు. వైజెప్పిన కథలోని న్యాయాన్యాయములే ఆదేశమునకుగూడ వర్తించునగాదా? దేశములోని భూమి చాలమట్టుకు ఎవరో కొందరి ఆధీనములోనున్నది. వారు దానిని నేద్యమునకు యిచ్చుటలేదు. ఇందువలన చాలమంది దేశము జనసంక్రీర్ణమైనదని తెలిచి, ఇమ్మిగ్రేషను ఆపమని కోరుచున్నారు. నిజముగ జనసంక్రీర్ణము కాలేదని గ్రహించినవారు ఇమ్మిగ్రేషను, ఆపవద్దని మోఱజెట్టుచున్నారు. భూమిని విశేషముగ సంపాదించిన భూస్వామికి పలుకుబడి ఎక్కువ. వలసవచ్చినవారికి పలుకుబడి బహుస్వల్పము. దేశమును సుస్థిలోగార్చుచుండుట యత్యవసరము. అనునీవిషయములను గ్రహించి భూస్వాములపై కిత్తిగట్టజాలక వలసవచ్చువారిపై బడుచున్నారు. భూస్వాముల ఆధీనమునుండి భూమిని తొలగించుట చుట్టభవనియు, విదేశీయులను రాకుండజేయుట సులభమనియు లెచుచున్నారు. ఈప్రకారము లెచువాచే రాబోవు ఇమ్మిగ్రేషనుజిల్లును బలపరచువారుగనున్నారు. భూమి కొద్దిమంది ఆధీనములోనే యుండవలయునని పోరాడువా రెవ్వరును ఈజిల్లును బలపరచునట్లు తోచదు. ఈక్రొత్త జిల్లు దేశములోనున్న భూమిసంపద ఎవరోకొందరు ఆధీనములో నుంచుకొనగూడదని ఆక్షేపా చేయుచున్నది. ఈదేశములో పూర్వమునుండి నివసించుచున్న కూలివారకు తమ కేమో న్యమువచ్చునని చెప్పినంతమాత్రమున దేశములోనికి రావలసినవారే పరదేశీయులను గానియ్యకపోవుట యేటి న్యాయమో తెలియకున్నది. ఇతరదేశపు కూలివారకు యీ దేశములోనికి రాకూడదను ప్రారభాసమును చేసినపక్షమున దొరితనమువారిదనరకు చేసిన రెప్పులకుతోడు, ఇంకొక తిప్పిదమును చేసినవారగుదురు.

సంస్కృతమహాసభ.

హరిద్వారమున నెరవేరుట.

శ్రీ కాశీ నివాసులగు మహామహాపాధ్యాయ శివకుమారాశ్రీగారి ప్రోత్సాహముచే నేర్పడిన హిందూదేశ సంస్కృతమహాసభయొక్క ప్రథమ సమావేశ మీ నెల 2వ తేదీన, గ్రంథాలయము గంగానదియొక్క ప్రథమ

వతాగస్థానమును ప్రధానపుణ్యక్షేత్రములలో నొకటియునగు హరిద్వారము నందలి ఋషికులబ్రహ్మచర్య శ్రమమున జరిగెను. ఈ సభకు భరతఖండ మందలి యన్ని భాగములనుండియు ప్రభాతులగు పండితులు ప్రాచ్యభాషావిదులును విచ్చేసిరి. గౌ. పండిత మదన మోహన మాలవ్యగారు కూడ వచ్చియుండిరి. కలకత్తా సంస్కృత కళాశాలాధికారులగు మహామహాపాధ్యాయ డాక్టరు సతీశ చంద్రవిద్యాభూషణ ఎమ్. ఏ., పి. ఎ. డి., గారిధ్యక్షత వహించిరి. నేద, ఉపనిషత్, వడ్డర్పు, కావ్య, అలంకార, వైద్య, ధర్మశాస్త్ర, మత సాంఘికాద్యనేక విషయములను గూర్చి వ్యాసములను ఉపన్యాసములను సభికులు తన్మయుచిత్తులై విరిరి. సభాధ్యక్ష యంతయు సంస్కృతముననే జరిగినది తత్కాలము నమ్మహా సంఘమునందలి జనలందఱును దేవభాషయగు గీర్వాణమే విధ్యాధికరణ దేశభాషగానుండినటుల గన్నడినది.

అధ్యక్షులగు మహామహాపాధ్యాయ డాక్టరు విద్యాభూషణలవారు డెనియన్, ప్లీసీల కాలమునుండి యూరపులోకూడ ప్రఖ్యాతి గాంచిన హరిద్వారక్షేత్రమున నీ మహాసభ మొదటిసారికూడట చాల మంగళకరమని చెప్పి చీనాదేశస్థుడగు హుయెనుతాన్గు అను సుప్రసిద్ధ చరిత్రకారుడు శ్రీ. తి. థిరిలో నిచ్చటికి వచ్చినప్పు డీ స్థలము గంగాద్వారమున పేరబరగుచుండెననియు, మా యానగరమున నానగరము సప్తపుణ్యక్షేత్రములలో నొకటిగా ప్రసిద్ధి జెందెననియు నుడివిరి. పద్మపురాణములోని యొక యధ్యాయమున నీస్థానిక స్థల మహాతృప్త్యము వివరింప బడెననియు, కాళిదాసుకూడ పీనిని వర్ణించి యున్నాడనియు వక్కాణించి, సతీచంద్రలవారు పూర్వకాలము లందలి హిందూదేశమున విద్యార్థుల జీవిత మెంత యున్నతమగు నాదర్శమును కల్గియుండినదియు గూడ వివరించిరి తరువాత సగృహిందూదేశ సంస్కృత సభ నియతముగా జరుగుటకు ఏర్పాటులను తాళపత్ర లిఖిత గ్రంథములును, ముద్రిత పుస్తకములును పోగుజేయు విధములును గూడ యధ్యక్షులచేతనే సూచింపబడినవి.

దక్షిణకాశీ - ఉత్తరవాహిని

[దేవరకోట నివాసియొద్దనుండి]

దీవితాలూకా దేవరకోట (చల్లపల్లి) యల్పేలలో ప్రసిద్ధిగాంచిన పెదకల్లేపల్లి, శ్రీకాకుళము, శివగంగ, గ్రామములలో అనాది దేవాలయములు కలవు. అందు మొదటి గ్రామము పూర్వము చెఱువుతోను అరటి వనముతోను నిండి మహారణ్యముగా నిష్కలమండెను. ఈ తటాకమునకు ప్రస్తుతము నాగగుండమనియు నీ యరటితోట గ్రామముగా నేర్పడుటచే కదళీపురమనియు, కృష్ణామహాత్మ్యమందును కదళీపుర మహత్త్వమందును నామాంకితములు పేర్కొనబడియె. ఆ తటాకము లోతట్టున ఒకవర్ణకముండెను. ఆ వర్ణక మిచ్చట దుగ్గ నాగేశ్వర స్వామికి జన్మస్థానమట. జహిందారుల గోకులము కడవు కొఱకు అవవికి పోవువారిట. ఇట్లుండగా నొకగోవు ఆపుటవీరిదకు పోయి నిలుచుండి తనంతట తానే క్షీరమును పుట్టరంధ్రములలోనుంచి లోపలకు వదలి వేయుచుండెను. జహిందారులు, కమ్మకులజులు, యెల్లగడ్డవంకికులయిన క్రిక్కివేళలయిన పెద అంకి నీడు బహద్దరుగారు అది తెలిసికొని చిత్రమును గాంచుటకు వాండ్రను తీసికొని ఆ పుట్టనొడ్డుకువెళ్లి త్రవ్వించగా పలుగుడెచ్చ స్వామికి తగిలి త్రవ్వవాడు వెంటనే నెత్తుకుకక్కి నిపోయెనట! గతకలరాత్రి కాలమందు నేనభిషేకము చేయుచుండ స్వామి కడి సార్వము నై భాగమును నే గంటిని. ఈస్వామి సుమారు పది పండ్రెండు అంగుళముల పొడవు అయిదారు అంగుళముల వెడల్పు రెండుమాడు అంగుళముల మందముగ గోధుమవర్ణపు చురుకయి. ఇదిగాక క్రిక్కినానది యీగ్రామమునకు నాలుగైదు పల్లెలంగుల దూరములో తూర్పువైపున నుత్తరవాహినిగా సుమారు ఒకమైలు దూరము ప్రవహించి ప్రాచ్యుభువై హింసలకాశి ఉత్తరవాహిని, యను ప్రసిద్ధిచే ప్రతిరంజనము మహాశివరాత్రియందు వేసవేలు ప్రజలు కృష్ణాన్నాన మహారంధ్ర స్వామిని నేపించి యభిషేక మహారంధ్ర ఆనాటి సాయంసంధ్యవేళ ఆస్వామి సన్నిధానమందు ఆ జహిందారులచే వెలిగింపబడు జ్వాలాంత్రీ పీఠించి ఆ రాత్రి యెదురుకోల కల్యాణోత్సవమునుచేర్చించి మరునాడు రథోత్సవమును కిన్నారాగని తమతమనివాసములకు జనుట బహుకాలాచారమైయున్నది. ఆరండుమాడుదినములు గ్రామముచుట్టునుండు విశాలమైన పట్టణేలయను సవారిబండ్లతో నిండియెంతయో

అహోదకరముగా నుండును. పాపము! ధరలు హేయ్యుగా నున్న వనియె ఆజ్యము దొరకకయో ఏకారణముచేతనో మూములుగా జరుగు జ్వాలాంత్రీ గతశివరాత్రికి వెలిగింపలేక పోయిరి. రానుగాను స్వామిని అంభావీవీధి నూకగించుట, జ్వాలాంత్రీని వెలిగించుట, క్షీణించినది. రథమునకు త్రాళ్లులేక నియు, కల్యాణమునకు కండులములు లేకనియు సుత్యరము మానుట చిట్టస్థంప వచ్చును. ఏయుత్సవము లేకపోయినను కొటప్పకొండకు వేసవేలుగా వచ్చుజనులను మరమపీఠించుచుండుటలేదా అట్లులే కృష్ణాన్నానము జేసి స్వామిని నేపించుట తప్పక. జనులు మనుషటివలె రాకపోయినను కొద్దిగా నైనను నీక్షేత్రమునకు రాకపోరు. అట్లులే శివగంగ శ్రీకాకుళములో గర్వకల్యాణోత్సవమును బొత్తిగా మానిరి. మహాక్షేత్రములని వేరువడసి విరివిగా ఈనాంభూము లుండి జహిందారులని, ధర్మకర్తలని, వేరువడసిన వారే మతాచారములు క్షీణింప జెయుచున్న ఇతర దేశస్థానముల ధర్మకర్తలు, పూజారులు, యానామును అనుభవించుచు, నాకరీలు చేయక మతాచారములను పాడుచేయు చున్నారన్న చింతయే! ఇట్టి మహాక్షేత్రములలో మామూలు పనులకు భంగము కలుగకుండ కట్టుదిట్టములు జరుపగలందులకు శ్రీదేవస్థాన కమిటి వారిని హెచ్చరించుటకు మనదేశీయ సభలయందు దేవస్థానములను గూర్చి శ్రద్ధతీసికొందురని నమ్మి నాకు తెలిసినంతవరకు వ్రాసిముగించితిని.

వివిధ వినోదములు.

పండ్రెండవ శతాబ్దమున కొక యూరజియను పరివాడు 9½ రతుల సారాయిని తాగి 12 పెద్దరొట్టెలను తినెను.

గ్లాస్టోపట్టణమునం దిటీవల ట్రాంబండ్లవలన నొకదినము నందు రు. 75,000 వసూలైనవి.

లియోపోల్డు పర్షియాం డను బలేరియానివాసి పందెమున కై 53 బుడ్ల సారాయిని మూడుగంటల కాలములో త్రాగును.

నేపీలునందొక శ్రీయొకచిత్రపటమును సవరున కమ్మెను. దానిని కొన్నవాడు వారము దినములలో 5000 సవరనుల కమ్మెనట.

ఒకమతబోధకుడు మృతిపొందెననుటకు బదులుగ విశ్రాంతిపొందెను, గతించెను, లోకాంతరమునకేనని సమాధుల వీరిదను వ్రాయుట కారంభించెను.

గతించిన 10 ఏండ్లలోను గ్రేటుబ్రిటనునందు రూ 180,00,0000 విలువగల మోటరుబండ్లు వైకిలులు విక్రయింపబడినవి. వర్తమానకాలమునందు రూ. 82,50,00,000 విలువగల మోటరులు వైకిలులు వాడుకయందున్నవి.

బాల్టిమోరునందు బీమాకంపెనీ కన్యత్తులుగ నుండిన స్త్రీయతారు తమజీతమును 7200 సవరనులనుండి 6000 సవరనులకు తగ్గించునుకోరెను. కారణము తమవేతనమునకు తగినపని తనకు లేదనిచెప్పిరి. ఈశ్రీతిగ నితిరులజీతములను యుక్తముతగ్గించి భాగస్వాములకు లాభమును జూపుట యధ్యక్షుల యూహయని తెలియుచున్నది.

చీనాదేశమునందు కోడిగుడ్డు వాణుగుడ్డు చుమత్కారముగ పొరుగుబడుచున్నవి. గుడ్డను పొరుగు దలచినవారు వడ్డను గోరు వెచ్చగజేయించి వడ్డవైన 100 గుడ్డను చుచి నానినైన తిరిగి పుచ్చెదరు. ఆశ్రీతిగ అయిదుపాదలు గుడ్డు ఒకతోటైయం దుం బడును ఇట్లు నిజమున కొకసారి వడ్డు వెచ్చజేయబడుచు కిందిగుడ్డువైకి వెచ్చు గ్రంధి మార్చబడుచుండును. 20 నుండి 30 దినములలో గుడ్డు ప్లింగును.

సోమాలి ల్యాండ్యందుండు అమిజానులు బ్రహ్మవారిక లాపవక తిరుగుపాటు చేయుచున్నందున వారిజ్యోతయములయందు కీటిగొల్పుటకై ఓమానముల చుమహింపవలయునని కొందరు బుద్ధికాలులు సీమలో వెచ్చెంబుకు నలక యిచ్చుచున్నారు. ఈ యుపాయము క్రొత్తగను చిరముగను నున్నది ఇంకెటు మున్నే విమోచములు అనేక కార్యముల పరిపరించుచుండినవి మన జాతిచక్రకర్తగారు పరాసు దేశమునకు విజయముచేసిన సమయమున వారిక పరివాహముగా కొన్ని వాయు యానములు సగా వెళ్ళగొనుచుండినవి. వారు గాతిన సముద్రమార్గము పొడవునకు వైననే వచ్చుచు అచ్చటవచ్చట వారి భాయాడుము తెచ్చుచుండినవి.

ఆంధ్రపత్రిక.

ఆంధ్రనామ సం॥ జ్యేష్ఠ బిది
శనివారము.

చేరారోగ్య నితి.

ప్రజాశ్రేయమునకు ఆరోగ్యసంపదలు విజ్ఞాన ము సాధకములు. విద్యావ్యాసనమునలన నారోగ్య సహజము వృద్ధిపొందునగాన ప్రప్రథమమున విద్యావ్యాసనకై ప్రజాపాలకులు పాటుపడుట యుక్తి నని నాచినువారు కొందరు. ఆరోగ్యము ప్రజాశ్రేయమునకు మూలముగాన ప్రజాపాలకులు ప్ర ప్రథమమున నారోగ్య రక్షణమునకై పనిబూనుట యుక్తమని నాచినువారును కొందరు. ప్రజావ్యంగ్యము, సంపదలు, విజ్ఞానము సన్నిహిత పరస్పర సంబంధమును గలిగియున్నవి. విద్యాభివృద్ధివలన నారోగ్యసంపద లభివృద్ధిపొందుటయును, నారోగ్యాభివృద్ధివలన విద్యాసంపదలు వర్ధిలుటయును, సంపదలు వర్ధిలుటవలన విద్యావ్యంగ్యములు హెచ్చుటయును సహజము. దేశశ్రేయమునకు ముందు నెనుకలబో విమర్శములేకను సకల వ్యవస్థలను నభివృద్ధిప జెంగవలసియున్నది. కాని హిందూదేశ వ్యవస్థలను విమర్శించిన పాలకులు, ఆరోగ్య రక్షణ మునకై తగినంతశ్రద్ధను తీర్చినారులేదని కర్మలు కింగుగారు మేము 25వ తేదీని శుక్రవారమునానా అశ్వని నక్షత్రమున సమక్షమున జేసిన యువవ్యాసమునకు గదమ యభిప్రాయమును తెలిపిరి. కర్మలు కింగుగారు చెప్పినట్లు రాజధానియందు ప్రధానారోగ్యాధికారి పదవి వర్ధిల్లించియుండినవారు కాన వారి మత మాదరశయముగ నుండగలియున్నది ఆరోగ్య రక్షణానందమును గూంచి యోచించుటకు బూర్వము ప్రజల యనారోగ్యవృత్తిని తెలిసికొనుట యవసరము. నాలుగుకోట్ల ప్రజలుగల చెన్నపురి రాష్ట్రమునకు జరుగకు వైద్యసంఘమును జేయుటకై 1912-13-14 త్రైమాసికమునకు 602 వైద్య శాలలు గలవు. ఆ వైద్యశాలలందు రమారము 6000 లు పేరులకు నిర్దేశముబడినది. ఈరోజులలో చెన్నపురిలో జేరు పేరికవచ్చుచున్న గాన నికిరెపు సాక్ష్యము లేల్లుట కష్టము. ఇందులో 8వ నంబో పదియ నంబో అని మాత్రము చెప్ప నగును. ఆ వైద్యసంఘమునకు సట్టానాసులకు ను కట్టానునకు సమీపమునకు దుండువారలకును గలదుగాని గ్రామవాసులకు లేదు. వైద్యసంఘము గల్పించబడినది గల్పించబడినదిపోయినను నారోగ్యరక్షణమునకై గ్రామములందు ముక్తి పేరు పోవుటకును, నుంచును దొరుకుటకును దగిన ఏర్పాటులేక చిత్తమానకాలమునకు వ్యాధి మూగుచున్న యకాలమరణముల సంఖ్య కొంత నరకు తగ్గును కనుక మేర్పడవచ్చును. ప్రతి సంవత్సరము చెన్నపురి రాష్ట్రమునకు జ్వరమువలన 2,90,000 కలరావలన 61,689 చనిపోవుచున్నట్లు బ్రిష్టులవలన తెలుచున్నది. 100 పేరులకును మొత్తము 6 వ. చింతించునని యంగీకరించినను శేవలము మన్యజ్వరమువలన మాత్రము దేశమునకు సగవత్సరమున కనేకకోట్ల హావ్యముల కష్టము గలుగుచున్నదని కింగుగారు తెల్పిరి. వ్యవస్థాపకులకు కలరాకు, బుకపేక్షవలన కారణము అపరిశుభ్రమైన నదిని వైద్యశాస్త్రజ్ఞులు నిర్ణయించి యున్నారు. గ్రామములందు నీవిధమైన జాడ్యములు చివరిమును వృద్ధిబొందుచున్నవిషయము సర్వత్ర తెలిసియున్నది. గ్రామములందు వేసవియుదుగు

ట నీటిని, ఇతరకాలములందు చెరువునీటిని త్రాగుట వాడుకయైనది. ఆనీటివలన ననేకములైన రోగములు ఘోరప్రజాతయ మగుచున్నది. అట్టి ప్రజాతయము నాపుట పజాతయమునకు మొదటి మెట్టు. పాలకులు ఆరోగ్యరక్షణమునకు స్వల్ప వ్యయమును జేయుచున్నారని కింగుగారుచెప్పినారు. అన్ని శాఖలకు తప్పనిసరిగా జేయదగిన వ్యయము పోగా హతశేషము ఆరోగ్య సంరక్షణమునకై వినియోగించబడు చున్నదని వారుచెప్పి యున్నారు. ఈ వారాభ్యాసము సట్టాన వ్యవస్థలకై కాక గ్రామ వ్యవస్థలకును వ్యాపించినది డిప్రీకుబోర్డులు రైలులను వేయుటకై క్రొత్తపన్నును వేయుదురు. విద్యావ్యాసనకై సామ్యము వ్యయముచేయుదురు. కాని గ్రామానారోగ్యరక్షణమునకై బాత్తుగా శ్రద్ధను వహించుటలేదని కింగుగారు చెప్పినమాటలో సత్యములదని విచారణపరులకు విదత్తమైన విషయము. గ్రామములు చెల్లించు నెన్నునకుగాను గ్రామ నివాసులకు దగిన శాకరము లేనదనబడుట లేదని దేశస్థి నేగిన వారలకు తెలిసియున్నది. గ్రామములకు చుంచుకొంటు లేవు. నీటిసత్తులు లేవు. వైద్య సహాయములేకు. హిందూదేశ పరిపాలకులు విద్యాభివృద్ధికై ఆరోగ్యాభివృద్ధి కంటె తొమ్మిది రెట్టిదిక వ్యయమును జేయుచున్నారు. ఇటీవల శ్రీకృష్ణ పెంట్లండు ప్రభువుల ప్రేరేపణమునలన పాశుర్యరక్షణమునకై యధికవ్యయము చేయుట కేర్పాటు చేయబడినగుట సత్యమైనను దానియందలి విశేష బాగము పట్టాపారశుద్ధరక్షణమునకై వినియోగపడు చున్నది గాని గ్రామపాశుర్య రక్షణమునకై వినియోగపడుట లేకు. దేశపారిశుద్ధ్యశిల్పి 1867 సంవత్సరమునా ద్వైతీయం నుండెనో ఇప్పుడును వైద్యశిల్పి గుండెదని కింగుగారు చెప్పిరి. ఆరోగ్య సంరక్షణమునకు కులభేద మాటనకు గాదని కింగుగారు చెప్పినది నిర్దిష్టవాదాశము. దేశశ్రేయ తత్పరులైన పాలకులును ప్రజానాయకులును కింగుగారు చూచించుటలు ప్రజావ్యంగ్య రక్షణమునకై పాటుపడినగాని ప్రజలు బలహతులును నారోగ్యహతులును గాజాలగు. గ్రామపాశుర్యమును న్యాపింపజేయుటకై ప్రజ్వే కాధికారులు నియమింపబడిన గాని ప్రయోజన మేర్పడకు. రివిన్యూ శాఖవలె పాశుర్యశాఖను ఏర్పాచి హిందూ పట్టణములందును, ఖండములందును పాశుర్యశాఖోద్దోగులను నియమించి ప్రజావ్యంగ్యమును రక్షించుటకై ప్రయత్నములు చేయబడి యవి సఫలము నైనపుడు ప్రజలు అకాల మరణము నాతిబడక పాశుర్య దేశ వాసులవలె నొండవులును బలహతులును, ధనవంతులును, విద్యావంతులుకై దేశమునన్నిట కవకాశ మేర్పడ గలదు.

1913-14 లో మహారాజధానుండి ఫిజీడ్వీపములకును బ్రిటిషు గ్వయానా దేశమునకును క్రమముగా 2, 202 గును 64 గును వలసపోయిరి. ఇందులో నాంధ్రసంపదల ములనుండి పోయినవారి సంఖ్య 7(8. య 25వ. చెన్నపట్టణము నుండి పోవు వారలలోను నాంధ్రులుగారు గాననచ్చటి నుండిపోయిన వారిలెక్కయు నిందునభాగము చేరవలసినదే. చెన్నపట్టణము నుండి ఫిజీదవులకు 405 గురు, బ్రిటిషు గ్వయానాకు 5 గురును ప్రయాణమైరి. ఇందు 250 గురు తెలుగుదేశము వారను కొననను మొత్తముమీద నాదూర దేశమునకు వలసబోయిన తెలుగువారు కూలీలు రమారమి పేమునుండియును చున్నారు. ఇందుస్త్రీలు పిల్లలును గలరు. తెలుగుజిల్లాలలో కృష్ణా గోదావరిజిల్లా లే యెక్కువ సంఖ్యను వలసపంపియుండుట యాశ్చర్యకరము. ఇకబర్మా సింగపురములకు బోయిన

వారి సంఖ్యపది వేల లెక్కనేయున్నది. తెలుగుదేశమునుండి బర్మాకు పోయినవారి సంఖ్య 83, 312. చెన్నపట్టణము నుండి 47, 235 ఇందులో సగము మనలెక్కకు వేసికొనినను అగ్రధునిక లక్ష బర్మాకు దరలిపోయినారు. సింగపుర ప్రాంతములను బోయిన వారిలెక్క జిల్లాక్రమముగ మాయెదులదేదు. చెన్నపట్టణమునుండి పోయినవారి సంఖ్య 4, 832, ఇందులో సగము మన వారుందురని యేయెన్నవలసి యున్నది. మలే సంయుక్త సంస్థానములలో రబ్బరు వ్యవసాయ భూములయందు కూలి బాగుగ దొరకుచున్నందున నితరులను పోవుట యని ప్రభుత్వమువాంఛిప్రాయపడి యున్నారు. బర్మాకు పోయినవారిలో నెక్కుడుసంఖ్య గంజాము గోదావరి జిల్లాలవారు. ఆజిల్లాలలో పైరులు పండనందున నీస్థితి సంభవించినదట! ఒక్కసంవత్సరము పంటలేకపోయిన మనప్రజ పరుగులిడవలసిన స్థితియైనది ఆంధ్రులది. మనదేశములోనే వీరికి తగినపని కల్పించుటకు మనధనికులు తలచికొనిన కావలసినంత చేయవచ్చును. తలపికను రాలేదు గదా. ఎప్పుడువచ్చునో ఎప్పుడుమన సోదరులు పరదేశములకు బోయి కన్నకష్టముల బడుట వదులునో తెలియకున్నది.

మన రాజధానిలోని యన్ని చిన్న రేవులకును పెద్దరేవులలో కాకినాడరేవు నకును సంబంధించిన యొక క్రొత్త నిబంధనను ప్రభుత్వము వారు ప్రచురించి యున్నారు. నూనెగాని పెట్రోలుగాని ఆధారముగా నీ రేవులలో దిగుగు మరపడవ లన్నిటను అట్టిపడవలు అద్దెనుకొని ప్రయాణము సలుపుచున్నను లేకున్నను ఇద్దరు పనివారుండవలయును. ఒక్కడు ఈపడవలను కజస్తరు చేయునధికారి పరీక్షించినచో పడవను పోనిచ్చుటకును, ఆపుటకును, తిప్పుటకును సమర్థుడయి యుండవలెను. రెండవ వాడును పడవను సముద్రమున సమాధిచుకొను శక్తికలవాడై యుండవలయును. పడవలలో నూనెమికి చేరకుండునట్లు పడవలస్వంతదారులు చూచుకొనవలెను. పైవిషయములలో దోషము నిర్ణయమయిన యెడల పైయధికారి స్వంత దారునియొక్క ఒక్కపడవలై సన్నునుగాని అన్ని పడవలలై సన్నుగాని లాగివేయవచ్చును. పడవలోనుండదగిన శాకరులు సరియైనవారు కారని శోచినట్లయిన నీతడు వీరిని తొలగించుమని పడవ స్వంతదారునికి నుత్తరు వీయగలడు. ఈయత్తువును నిరాకరించినను లైసెన్సు పోయినదియే. ఈ నిబంధనలవలన రిజిస్టరు చేయునధికారి నిరంకుశుడగుచున్నాడు. ఒక్కపడవలో లోపముగాన వచ్చిన నన్ని పడవలలై సన్నులు లాగివేయవచ్చు ననునధికార మేమాత్రమును న్యాయముగాదు. ఒక్కయధికారికింత పూర్ణస్వాతంత్ర్య మిచ్చుటయు ననానుకూలములకును నక్రమములకును మూలమగును. కావున లైసెన్సులను లాగివేయు నధికారము మతియొక యధికారికి పెట్టియుండిన కష్టములుండవేమో?

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయుల కడగండ్లను బాపుటకునై యుపక్రమింపబడిన బిల్లు పార్లమెంటు కమిటీలో నిన్నటిదినము ప్రశంసకు వచ్చినప్పుడు మూడుపానుల పన్ను కారణముగ సమ్మతుల విభజనము కావలసినవచ్చెను. పన్నును రద్దుచేయవలసినదను నభిప్రాయములు 77. వ్యతిరేకాభిప్రాయములు 15. ఈబిల్లు రెండవసారి మొన్న నెనిమిదవ తేదినాడు చదివినప్పుడు అనుకూలురు 60 గురు ప్రతికూలురు 24 గురు నుండిరి. నిన్నటి సమ్మతుల ఫలము ఆదేశమున నభిప్రాయము మన ప. మునకు క్రమముగా తిరుగుచుండుటను ఛాన్సుచున్నది. ఇది యెంతయు శుభావహ

విదేశీయ తంత్రీ వార్తలు.

ఆల్బేనియా.

ఏథెన్స్ 12:—ప్రజల యుద్ధము హెచ్చుచున్నది. తురక్కు రాజ్యమునుండి నిరాధారముగా తరిమి వేయబడిన గ్రీకులు వేలకొలది వచ్చుచున్నారు. వీరిస్థితిచూచుట కెంతయు దుఃఖకరముగ నున్నది. ప్రస్తుతస్థితి బహుసంధిగ మైనది. వ్యవహారము మాటకున్న స్థితిగతులెంతయు అధ్వాన్నముగను. ఇట్టి సమయమున వట్టి విలాసములతో గ్రీకువారు సంతృప్తి జెందువారుకాదు అని పెనిజిలాన్ గారు ప్రతినిధిసభలో సుపర్యంించిరి.

టర్కీ మంత్రిగారి యుద్ధేశము.

లండను జూన్ 12 — కాన్స్టాంటినోపిలు—వివాది యందు కోచనీయములైన కృత్యములు జరిగినవని మంత్రిహాలట్ బేగారు వచించిరి. తమ విసులు నిర్వహించని అధికారులు పద భ్రష్టులుగా చేయబడిరి. గ్రీకువారు మాత్రము మంత్రులమాటలు అతిశయోక్తు లని చెప్పుచున్నారు.

ఇంగ్లీషు వారి జోక్యము.

లండను జూన్ 12—గ్రీకులను పాదపెట్టెట మానవలసిన దనియు, నట్లుచేయుట యీవలసినదియు, కోరుచు గవర్నమెంటు వారు కాన్స్టాంటిన్ కోపిలకు దృఢముగా వ్రాసిరి. ప్రజలందఱు కుడితులైయున్నారు. శీఘ్రముగను గట్టిగను పనిబూనవలయునని జనులు తొందరపెట్టుచున్నారు.

మెక్సికో వ్యవహారములు.

లండను జూన్ 13:—వాషింగ్టను—వయాగరాలో జరుగుచున్న సంధిప్రయత్నములు, ఆశనుకలిగించు చున్న యియు, కొద్దికోజులలో మధ్యవర్తుల ప్రయత్నముల వలన కనుకూలముగ ఫలితములు కలుగవచ్చుననియు ఆమెరికా ప్రెసి డెంటు విల్సనుగారు తెలచుచున్నారు.

ఆంటిల్లా స్త్రీమరు.

టాంపికో—ఆంటిల్లా స్త్రీమరులోని సరకు దిగుమతి చేయబడినది. తరువాత స్త్రీమరులోనించి దిగుమతిచేసిన సరకు తిరుగుపాటు సేనకు పంచిపెట్టబడెను.

ఆయుధములు తెచ్చుస్త్రీమరులు.

వాషింగ్టను—మందుగుండు సామానము తీసికొని వచ్చు స్త్రీమరులికముందు మెక్సికో కేపులలోనికి రానియ్యబడవని ప్రకటింపబడినది.

ఆంటిల్లా ప్రయాణము.

ఆంటిల్లా వెల్లిపోయెను. ఈస్త్రీమరు విషయములో దొర తనపు టుద్యోగిగనులు దురభిప్రాయములను కలిగియున్నారు.

సంధి ప్రయత్నములు.

లండను జూన్ 12:—దురాజో. మహమ్మదీయ నాయకులలో ప్రముఖుడగు ఆహమద్ షే తిరుగుపాటైనవారితో సంధి గుర్తుకొనుటకు టిరాణాపురమునకు బోయిరి. వారియత్నములు వృధాఅయ్యెను. శనివారములోపలనే నైస్యమంతయు వెడలును.

కర్రంజా ప్రతినిధిని నియమించుట.

సంయుక్తరాష్ట్ర కార్యదర్శి బ్రయిన్ గారి తొందరకు లోనై నయగారా మధ్యస్థుల సహజేతునను తా నొక ప్రతినిధిని పంపెదనని మధ్యస్థులకు తెలియజేసెను.

గ్రీకు-టర్కీ వ్యవహారములు.

లండను జూన్ 13:—ఏథెన్స్—గ్రీకుదొరతనమువారు ఆర్మెనియన్లను అడ్డెడు తీసికొని, శరణాగతులను విరాళము లేకుండ ఎజియను దీవులకు శీర్షుచున్నారు.

వాధించువారు.

చరిలో ఎక్కడను టర్కీవారివలె ప్రజలను హింసించువారు అగపడలేదని గ్రీకుదేశపు ప్రధాన మంత్రిగారు పార్లమెంటులో వాక్రచ్చిరి.

కాశ్యోత నివాసులు వెళ్లగొట్టుట.

కేల సంస్కరములనుండి దేశములో నివసించు వెళ్లగొట్టవలయునని టర్కీవారు ప్రయత్నించు

యప్పటికే చాలమందిగ్రీకులు గ్రీకుదేశమునకు

రగాక 20 వేలమంది ఆసియా మైనరు మొత్తముగాక యింకను 50 వేల

రుచున్నది.

బర్మాండు స్వరాజ్యము

లండను జూన్ 12:—నేపనలిష్టు వాలంటీయరు ఉద్యమమున పెద్దకత్తుబయటబడినది. వాలంటీయరు కార్య నిర్వాహక సభవారు రెడ్యాండుగారి సహాయమును అక్కరలేదనియు, తమ చిత్తాను సారముగ వాలంటీయరు సేవలుచుటకును, నిశ్చయించిరి.

రెడ్యాండుగారి ఖండానము.

ఈ కమిటీవారు తమకు తామే యేర్పడి రనియు, వీరిలో చాలమంది అయిర్ష్ పార్టీకి విరోధభావము కలిగియున్నారనియు, మిలటరీ సంబంధముగ ఏర్పాటు చాల ముఖ్యమయినదనియు నీకమిటీవారు తమ తీర్మానమును తిరిగి యోచించు కొన వున్న మతియొక నిర్వాహకసభ యేర్పాటుకు వలకు తమకు తామే ఏర్పాటులచేసికొనుటకు వాలంటీయరుల నోరెదమనియు, రెడ్యాండుగారు చెప్పుచున్నారు.

నేపనలిష్టు వాలంటీర్లు

లండను జూన్ 12:—బర్మాండు దేశములోనికి ఆయుధములు దిగుమతి చేయగూడదని ప్రభుత్వమువారు ప్రకటించిరి. ఈ ప్రకటనను రద్దుచేయ వలసినదని నేపనలిష్టు వాలంటీర్ల కమిటీ సెక్రటరీ గవర్నమెంటువారిని కోరుచు ఒక పత్రికను ప్రకటించిరి.

పెనామా బిల్లు.

వాషింగ్టను జూన్ 12:—పెనామా బిల్లు ప్రజాప్రతినిధుల సభలో ఆమోదింపబడినది. 216 మంది అనుకూలముగను 71 మంది ప్రతికూలముగను నుండిరి. పన్నుకు సంబంధించిన భాగమును తీసివేసినంతమాత్రమున సంయుక్తరాష్ట్రముల ప్రభుత్వమువారు తమ హక్కులను వదలిపెట్టుటలేదు.

సుంకము తొలగివేయుట.

లండను జూన్ 12:—వాషింగ్టన్. విశేషతర్కము జరిగి పిమ్మట సుంకముతోనీవేత కలము అంగీకరింప బడెను. పానామా యుద్ధము కొంచెములో దప్పెను. ఈఅంగీకారము ప్రెసిడెంట్ విల్సనుకు గొప్ప జయము.

స్త్రీస్వాతంత్ర్య వాదినులు.

లండను జూన్ 13:—యండగములకు జేయుచున్న స్త్రీస్వాతంత్ర్యవాదినులు కొందరు రిన్నటి సాయంకాలము వెస్టు ఎండు నాటకశాలలోనికి జొరబడిరి. ఉపన్యసించుటకు వీరు ప్రయత్నించిరికాని వీరిప్రయత్నము వ్యర్థమయ్యెను. పోలీసువారు స్త్రీలయెడ మోటుతనముగ ప్రవర్తించిరి. పోలీసువారు వెస్టుమిడ్లెస్ ఆఫీలో పెట్టినబాంబు చాలనెద్దదని చెప్పుచున్నారు.

తీవ్రవాదుల సభ.

లండను జూన్ 12:—రిన్న సాయంకాలము లండను మహానగరములో నొకభాగముకు జేసుబారులో తీవ్రవాదులగు స్త్రీస్వాతంత్ర్యవాదినుల సభ యొకటి జరిగినది. ఆసభలో, గవర్నమెంటువారు రవలించుచున్న కఠినపద్ధతులను రాజుగా రామోదించు చున్నారని దూషణప్రసంగములు జరిపిరి రాజుగారిని ఎగతాళి చేయుచు కేకలువేసిరి.

రాజదృశ్యము

రాజుగారు స్త్రీస్వాతంత్ర్య వాదినులకు దర్శనమియ్యక పోవుటవలన, పరిపాలనావిధానమునకు వ్యతిరేకముగా నడువలేదు. స్త్రీస్వాతంత్ర్యవాదినులకు దర్శనమియ్యవచ్చునా కూడదో అను విషయములో రాజుగారు దేశీయ వ్యవహారములు జూచు సెక్రటరీసలహా సనుసరించి నడచుకొనిరి.

దక్షిణ ఆఫ్రికా గవర్నమెంటు.

లండను జూన్ 12:—కేప్టౌన్. గవర్నమెంటు తమ స్థానము వదలలేదు. తమ పరాజయమువలన యపాయము ఒప్పుకొనుచున్నారు. ఆయన ఇప్పుడుతాము ఆఫీసు వదిలినయెడల చాలాపని నష్టమగునని వారి యభిప్రాయము.

పత్రికాభిప్రాయములు.

లండను జూన్ 12:—కేప్టౌన్ కేప్టౌన్ సౌత్ ఆఫ్రికన్ న్యూస్ ఈ రెండుపత్రికలును, గవర్నమెంటు రాజీనామాయుచున్న కూడదని చెప్పుచున్నవి అయినను క్యాబి నెటువారు తమకక్షి క్షీణించుచుండుటచేత సన్నిధానము చిక్కగుట చూచుచున్నారు. కొంతమంది క్యాబినెట్టవారు ఉంచవలయు నన్న పన్ను తోనీవేయవలయు ననుచున్నారు.

ఇండియనులు విదేశవాస యాత్ర సేయుట.

లండను జూన్ 12:—గర్ హ్యారి బాక్స్టన్ టైముస్ పత్రికకిట్లు వ్రాయుచున్నారు. కెక్మను ఇంగ్లీషు యాత్రకులు

ఇండియా యందనేకవార్షిక జన సమగ్రము చాలశక్తువ యనియు, జననివాస యోగ్యములైన విశాల భూభాగములు నిరుపయోగముగా నడవులుగా బడియున్నవనియు చెప్పుచున్నారు. ఇట్టి యరణ్యములెల్ల లోగని నివసించుటకు మారు ఇండియనులను అన్యదేశ వాసమునకుబంపుట ఇండియావారికి దుర్మయముగగా? ఇంకను 300,000 చదరపుమైళ్ల వైశాల్యముగల భూమిగలదు. దీనివెల్ల ఆక్రమించు కొనుటయుక్తము.

ఆర్మసస్థు మతబోధకులు.

లండను జూన్ 13:—కలకత్తా ఆర్మసస్థు మతబోధకుల సమావేశము వెస్టుమిడ్లెస్యందు కోపిల్స్టన్ అను బిషపుగారి యాధ్యక్షతన జరిగెను. క్యాంప్ బ్యాంక్ గారు సభవారి నుద్దేశించి యానిధముగ భాషించిరి:—మతభర్మము గంవాలైనను ఇండియనులు నల్లవారుగనున్నను, క్రైస్తవ సంప్రదాయమునకు భైర్యభంగము గలుగలేదు. క్రొత్తక్రొత్తగా జాత్యైక్యమత్వము మెదలగు సదారంభములకెల్ల ఇండియనులు తమ మాంద్యము వదిలి రనుట సమాధానము. క్రైస్తవమతము త్వరలోనే కొంచెములస్వముగనో సంపూర్ణజయము బొందగలదు.

సిడెక్ హము ప్రభువుగారు “ఇండియాజన సమూహమున పాశ్చాత్యసంస్థాపనలకు మూలాధారములైన క్రైస్తవతత్వబోధితులుగు సుగుణజాలములును ఉత్సాహమును గలగక, ఇండియా జాత్యైక్యభావము కల్గి అనిరి.

పరిశ్రామిక సభ.

పారిసు జూన్ 13:—రూది నూలు వదుకుటయు మున్నగు పనులకు జేయించు పారిశ్రామిక శ్రేష్టులయొక్క సంఘమునకు సంబంధించిన, అంతర్జాతీయ సమావేశము షక్షమున సభలు జరుపుట శక్తిబిదిన మారంభమయినది. ఇండియా జపానులతో గూడ ఉత్తునారు దేశముల నుండి ప్రతినిధులీ సభకు వచ్చియున్నారు. ప్రతి సాగుచేయు విషయమున నంతర్జాతీయ సహకరణ మనసరమని యెల్లదేశములవారును దెలిసికొనువరకును మన ప్రయత్నమును జేయుచునేయుండుట యునది సంఘ సభ్యులకు విధియై యున్నదని సర్ చార్లెసు మెకారాగారు నొక్కి చెప్పిరి.

పెర్షియా సిల్లి.

పెర్షియాను గురించి భయకారణముగ వ్రాయుచు టైముస్ పత్రిక వ్యాసము ప్రచురించినది. విశేషము గాఢమైన చిమ్మరాసున్నది. ప్రధనుముక, శేషమున కల్లోలము నాపుటకే సమకట్టవలసి యుండును స్వీపను ఉద్యోగిగనులు భైర్య ప్రయత్నములతో పంచేసిరిగాని పర్యవసానమున జయమందరైరి వారికి జయము కలుగునట్లును లేదు. రెండవది బ్రిటిషువారి పాత్రగా నుండు భాగముల దొంగకోపిల్ల ప్రబలముగానున్నవి. కొద్ది పట్టణములయందు మాత్రము లేదు. పెర్షియా విషయము నుపేక్షించుట ఇక పారలాలియు దేశభాంతికి త్వరలోనే పూనుకొనవలసిన యావశ్యకత రాగలదనియు టైముస్ పత్రిక చెప్పుచున్నది.

పరాసు రాజకీయములు.

పారిసు జూన్ 12:—క్రొత్త ప్రభుత్వమువారు రాజీయిచ్చిరి. మంత్రిలయై విశ్వాసము కలదను తీర్మానము నకు 306 మంది వ్యతిరేకముగను, 202 మంది అనుకూలముగను నుండిరి. 8 బట్టుగారు సభలో సుపర్యసించువపుడు సోపలిష్టులు అల్లరిచేసిరి. మూడు సంవత్సరములు పనిచేయవలయునను నియమము తీసివేయుడని కేకలు పెట్టిరి.

సప్రదన్ దేశపులప్పు

లండను, జూన్ 12:—సాన్ మెంటు మహాసభలో నేడు సప్రదాను అప్పిల్ల రెండవ పర్యాయము చదువబడినది. నీటి సాగునలకు 20 లక్షల పానులును, ఇంక నితర చిల్లవ్యవసాయపు పనులకై 2 లక్షల పానులును, రయిలువే నిమిత్తమై 8 లక్షల పానులును, ఖర్చుపెట్టబడును. నీటిసాగునల పనుల వలన లాభమువచ్చునని ఇంజనీయరులు చెప్పినారు. ఈయభిప్రాయమును కించిన ప్రభువుగారు సహితము అంగీకరించి నారు. ఇచ్చట 10 వేల టన్నుల ప్రత్తి పండింపవచ్చును.

ఒకయూక్లేయను ధర్మము.

లండను జూన్ 12:—ఫ్లాకుబర్క్ లో రూదియంత్రిశాలాధిపతియగు హెనరీ హరిసెక్ గారు చనిపావుచు 3,44,861, పానులు వదిలి వెల్లిరి. ఇందు లక్షపానులు ధర్మముల నిమిత్తమై ఇచ్చివేసిరి.

దక్షిణాఫ్రికా భారతీయులు.

కేపుటవూ, జూన్ 12:—పార్లమెంటు సభలో ఇండియనులకు సహాయము చేయవలసినదని డిల్లీ కమిటీ దాఖలు చేసింది. రెండువార్లు సభలో మూడు సార్లు చేయబడినవి మూడు సార్లు పన్ను రద్దుచేయు విషయమున మాత్రము ఖర్చు అయ్యింది. 77వ అసెంబ్లీలో 15 మంది కృత్రికముగను నుండిరి.

గవర్నమెంటువారి సలహా.

లండను జూన్ 12:—పార్లమెంటు, గవర్నమెంటువారు రూ. 36,000,000: 22 సంవత్సరములలో తీరుగుట్టుగా ఋణము గొనవలసిన సలహా యిచ్చుచున్నారు.

జర్మనుచక్రివర్తి

లండను జూన్ 12:—ఆర్మీ హౌస్ ప్రాంతం పట్టి నాండుగారిని దర్శించుటకు జర్మను చక్రివర్తిగారు కొనోవ్ స్కూట్కు వెళ్లిరి.

కానోపిస్ట సగమునకు బోవుట.

కానోపిస్ట సగమున జర్మను చక్రివర్తి ప్రాంతం పట్టి నాండు ప్రభువును సంధించిరి. పరస్పరము సానురాగముగా పరిచిరి. జనల మొత్తములు చక్రివర్తికి తమ యుత్సాహము నెరుక పరచిరి.

ఇండియానుండి సేమకుబోవుట.

లండను జూన్ 12:—ఇటలీ సమైక్య మార్గంతరమున రావలసినదని మెయిలు ఆలస్యమైనది. రేపు వచ్చునని అనుకొను చున్నారు. ఒకవేళ సమైక్యము బండిపై రాళ్లు ప్రయోగించిరిగాని యెవరికిని దెబ్బ తగలలేదు.

బాకి కేపుయిచ్చుట.

విక్టోరియా జూన్ 12:—వా.కో.పరు నివాసులెద్దరు హిందువులకేపు కేసును నిచ్చుట కంగీకరించిరి. కామగాటా నావాధి కారులు వీరివలన ద్రవ్యము స్వీకరించినయెడల ఓడ ఇంకను మూడుమాసములపైగా నచట నుండవచ్చును. పన్నుదర నిరాకరింపుట.

పన్నుదర భారతీయులను పరీక్షించి కనడా వారు నిరాకరించెను.

మరణవార్త

లండను జూన్ 12:—జర్మనీ దేశములోని మేక్లం బర్న్ ప్రేరేపియొక్క గ్రాండు ద్యూకుగారు చనిపోయిరి.

చేళియతంత్రీవార్తలు

“జమీందారు” పత్రిక ఆసీలు.

లాహారు జూన్ 12:—కేసు ప్రారంభమగుటకు పూర్వము డి.కె.జడ్జిగారిట్లు చెప్పిరి:—జమీందారి అప్పీలుకేసు నేడు ప్రారంభమైనది. ముగ్గురు న్యాయాధిపతులు విచారణకు బానుకొనిరి. ప్రతివాదల వకీలు కేసును మొదటిసారి సరిగా నివేదించ వలయును. ఆగ్రహమును కలిగించు ఏడు వ్యాసములను గూర్చి మొదట మాట్లాడి తరువాత తక్కిన వ్యాసములకు పోవలయును. మొదటివ్యాసము 1913 సం॥ జూలై 29వ తారీఖున “మాడుడు! ఇంకొక మసీదు పడగొట్టువలసింది” యను శీర్షిక క్రింద ప్రచురింపబడినది. ఇది ఆగ్రహముననే అధికారులవలన బడగొట్టబడిన మసీదును గూర్చి వ్రాయబడినది.

వకీలుజవాబు:—ఆగ్రహమునను పడగొట్టెనుటకు రైలువే కంపెనీలోని హిందూ ఉద్యోగులు కొంతవరకు కారణ భూతులని వ్యాసములో స్పష్టించబడినది. తరువాత ఈమసీదు తిరిగి కట్టించబడినది. అని చెప్పి పిమ్మట ఆర్యసమాజికుడగు నొకవైలువే యుద్యోగి మసీదును పడగొట్టించ వలసినదని రైలువే వారికి సలహాయుచ్చుచు వ్రాసిన వ్యాసములను వకీలు కోర్టువారికి చదివి వినుపించెను. మొదటివ్యాసము 1913 సం॥ జూలై 1 వ తారీఖున కాన్పూరు మసీదు సగము పడగొట్టిన తరువాత నొక ఉపవిలేఖరిచే వ్రాయబడినది.

జడ్జి:—ఆవ్యాసముయొక్క చివర భాగములో సంయుక్త రాష్ట్రముల రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారిని గురించి “మసీదులను పడగొట్టించు రైల్వే నెంట్లు గవర్నరు” అనియు, “ఈ సారి ఏమసీదును పడగొట్టించెదరా? చూడవలయును”

అనియు వ్రాయబడి యున్నది. ఈ వ్యాసమునందు దొరతనము వారిపై ప్రజలకు ఆగ్రహము కలిగించు నూచన లేదా?

వకీలు:—ఔను. రాము చూపిన రెండు వాక్యములను కఠినముగా నే యున్నవి.

జడ్జి:—ఆవ్యాసములో, గవర్న మెంటువారు మసీదులపై దండెత్తివారను నూచన గలదు. రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారిని దూషించుట ఏటివ్యాసము?

వకీలు:—ధిల్లీ పట్టణమును వెంచి కట్టుటలో, చాల మసీదులు పడగొట్టవలసి వచ్చునని భయము పుట్టినది.

జడ్జి:—అది రైల్వే నెంట్లు గవర్నరు సర్వేయి మెన్సు గారి సంధర్భములో కాదు. కాన్పూరు మసీదు పడగొట్టు విషయములో ఆసలే మహమ్మదీయులు ఆగ్రహము కలిగినది. అట్టి సమయములో రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారిని దూషించుట మంటలో నెయ్యి పోసినట్లున్నది.

క:—ఆవ్యాసమునుండి పత్రికా సంపాదకుడు వ్రాసిన అనావశ్యక శబ్దములను తీసివేసిన పక్షమున, నిరుపద్రవకరమైనదిగా నుండును. రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారి అభిప్రాయములు సరిగాలేవని చూపుట ఆవ్యాసముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

జడ్జి:—జాన్సనుగారు:—రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారిపై మసీదులను పడగొట్టించువాడను నిందమోపుటకు ఆవ్యాసము వ్రాయబడినదని చెప్పవచ్చును.

కాన్పూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటు గారినిగూర్చి వ్రాసిన దాని విషయమై మాట్లాడుచు వకీలిట్లు నెను:—మేజిస్ట్రేటుగారిని గురించి వ్రాసిన వ్యాసము, అలంకారములతోను, అతిశయోక్తులతోను, నిండియున్న మాట యథార్థము. దానిలోని అలంకారములను, అతిశయోక్తులను తీసివేసి చదివిన “కాన్పూరు మేజిస్ట్రేటు టైలరుగారు గొప్పవారని తలచినాము. వారు మేము తలచినంత గొప్పవారైనట్లు తోచదు” అను అర్థము వచ్చును.

జడ్జి:—“వెనుకముందు చూడకుండ, జనలందరిని సంహరించుటకు నుత్తర విద్యారాదా” అను వాక్యము చాల ఘోరము గనున్నది.

క:—జనులపై తుపాకులను కాల్పును ఉత్తరువిచ్చుట ఆవ్యాసముని చూపుటకు వైవాక్యము ప్రయోగింపబడినది. తరువాత వ్రాయబడిన వాక్యము, ఉద్యోగులపిరికితనమును అపహసించుటకు వ్రాయబడినది.

వెట్ మ్యానుగా రిటనిరి:—వ్యాసములో ప్రయోగించిన భాష ఆగ్రహమును పుట్టించునై యున్నది. బ్రిటీషు ఉద్యోగులు, మధ్య ఆసియా నివాసులును, ఘాతుకులు నగు ఛంగిస్ ఖాన్, హలాఖానులతో పోల్చబడిరి.

క:—బ్రిటీషు ఉద్యోగుల నిర్దోషిగూర్చి వారుణముగ వ్రాసినమాట యథార్థము. రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారు స్వతహాగా చేసిన రెండు పనులను ఖండించినారు.

క:—గవర్న మెంటువారిపై ప్రజలకు ఆగ్రహమును కలిగించుట కిది యొకయత్నము.

క:—సర్వేయి మెన్సుగారు 5 సం॥లు మాత్రమే రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగా నుండురుగదా!

క:—రైల్వే నెంట్లు గవర్నరుగారినిగూర్చి యంత దారుణముగ వ్రాయుట క్రమమేనా?

వకీలు:—చందాలను కనూలుచేయకుండ కేయవలయునని మెన్సుగారు వింటింగులను రద్దుచేసినారు. కాబట్టి మెన్సుగారు రైల్వే నెంట్లు గవర్నరు పదవికి అర్హుడుకాడు. అయినను తగ్గించవలయును అనుభావమును నూచించుట వ్యాసముయొక్క ముఖ్యోద్దేశము.

వెట్ మ్యానుగా రిటనిరి:—వింటింగులు క్రిమినలు ప్రొసీజరుకోడు 144 వ సెక్షను ప్రకారము ఆపివేయబడినవి.

తరువాత రెండవ వ్యాసమునుగూర్చి ముచ్చటించుచు

వకీలు యిట్లు చెప్పిరి:—ఈ వ్యాసము బల్లెరయా, టర్కీలను గురించి వ్రాయబడినది. ఇండియా గవర్న మెంటును గూర్చి కాని బ్రిటీషుగవర్న మెంటును గూర్చిగాని వ్రాయబడలేదు.

ఈ వ్యాసము ఇండియా, బ్రిటీషు గవర్న మెంటును గూర్చి వ్రాయబడియున్న పక్షమున, సమాధానము చెప్పటకు విలువలేక పోవును.

వెట్ మ్యాను:—ఈ వ్యాసము ఒక్కబల్లెరయా, టర్కీలను గురించినదేకాదు, మొత్తమువీధి అన్నిటికి వర్తించునట్లు వ్రాయబడియున్నది.

క:—తరువాత వ్రాసిన వ్యాసములలో ఇంగ్లీషు గవర్న మెంటును గూర్చి “న్యాయమును వేమించు బ్రిటును” అని వ్రాయబడియున్నది.

వెట్ మ్యాను:—అర్ధవైపరీత్యమున, కలించుటకు వ్రాయుమార్గ మిదియే. క్రింది వాక్యములో ఇండియా దొరతనవ్యవస్థ “అవ్యవస్థను పూజించువాడు” అని వ్రాయబడి

యున్నది. అనగా ఇండియా గవర్న మెంటువారికి, “యధార్థము” “న్యాయము” అనునదేమా తెలియదని యర్థము.

వకీలు:—మహమ్మదీయు మతము నిర్దిష్టమైనదని సామాన్యము మహమ్మదీయులు చెప్పుకొనెదరు. అలాగుననే “యధార్థము” అను పద్యమునుకూడ నవించి పోవుట శోచనీయుముగ నున్నదని ఈవ్యాసములో వ్రాసినారు. తరువాత వ్రాయబడిన వ్యాసములో సర్వేయి మెన్సుగారి పద్ధతులను గూర్చి విమర్శింపబడినది. ఈ వ్యాసము అలంకారములతోను, అతిశయోక్తులతోను నిండియున్నది. వైకిబ్రిటీషుగవర్న మెంటు పద్ధతులు ఖండించుచున్నట్లు అగపడినను, దాని అంతరాగ్రము ఇంగ్లీషు సాంప్రదాయముల భూషించుటయే అయియున్నది. “మెసెడోనియాకు రండు” అనువ్యాసము యొక్క, భాషాంతరీ కరణము జమీన్దారు పత్రికలో ప్రచురింప బడినది. అనగా ఇంగ్లండువారిని మెసెడోనియాకు రమ్మని వేడుకొనుట యెయున్నది.

వెట్ మ్యాను:—“మెసెడోనియాకు రండు” అను పత్రికలో రాజద్రోహమున్నదని కలత్రా అడ్వకేటు జనరలు గారు చెప్పలేదు.

పిమ్మట వకీలుగారు, దోషభూయిష్టములని చెప్పిన వ్యాసములు కాక యితరవ్యాసములను కోర్టువారికి చదివి విని పించెను. క్రైస్తవ దేశములు టర్కీ, ట్రిపోలీ, దేశములపై బడి నందుకు, ప్రతిక్రియగా ఇండియాలో జాతీయ వాదులని పిలువబడు మహమ్మదీయులు కొందరు ఇంగ్లండులో తయారైన వస్తువులను బహిష్కరింప వలెనని ప్రయత్నించగా, అట్లు చేయుట మంచిదికాదని మందలించి నట్లు కొన్ని వ్యాసములలో నుండెను. హిందువులు కొరు “స్వరాజ్య” మును ఆశయముగా పెట్టు కొనవలదని జమీన్దారి పత్రిక ప్రచురణలను మందలించినది. వకీలు ఇంకను కొన్ని వ్యాసములను చదివి వినిపించుచుండగా, తక్కిన వ్యాసములతో పనిలేదు. ఈకేసుకు సంబంధించిన వ్యాసములు, వ్రెన్ ఆఫ్ఫలోని నిర్వచనమున కనుకూలముగ లేవని చూపించవలసిన దని కోర్టువారు కోరిరి.

వకీలు:—వ్రెన్ ఆఫ్ఫలోని 4 వ సెక్షను ఒకట వనియమములో “న్యాయశాస్త్రానుకూలముగ ఇండియాలో ఏర్పరపబడిన గవర్న మెంటు:” అని యున్నది. దీని అర్థము, గవర్న మెంటు అనగా ఒక్కనిచే జరుపబడు పరిపాలన కాదని నిర్ధారణ పరచుటకు బొంబాయి 8 వ లా రిపోర్టు గలదు. న్యాయశాస్త్రము ప్రకారము ఏర్పరపబడిన గవర్న మెంటు అనగా, న్యాయ శాస్త్రప్రకారము ఏర్పరపబడిన సర్వేయి మెన్సు అని అర్థముకాదు. అ ప్రకారము ఏర్పరపబడిన గవర్న మెంటు అనగా, ప్రస్తుతము అమలులోనున్న రాజకీయ పరిపాలనా విధానము. అంతేకాని దేశమును పాలించు అధికారులను అర్థములేదు. దీనిని ధృవపరచుటకు 22 వ బొంబాయి లా రిపోర్టు కలదు.

జడ్జి సురెజిగను గారిట్లునిరి:—వకీలుగారు చూపిన లా రిపోర్టులు, తప్పుదారిని పెట్టునవిగా నున్నవి. కొంతచర్చజరిగిన తరువాత ఇప్పటికే నాలుగుగంటలన్నర అయినది. నేటికి కోర్టు చాలించి, ఈ కేసురేపు 12 గంటలకు విచారితమని ఫీళ్ జడ్జిగారు చెప్పినందున నాటికి కోర్టుమాసివేయ బడెను. కోర్టు వకీళ్ళ తోను, కేసును వినుటకు వచ్చిన వారితోను నిండి యుండెను.

బెల్గాము హత్య.

బొంబాయి జూన్ 13:—బెల్గాము జిల్లాకోర్టులో హత్యకు సంబంధించిన ఒకకేసు విచారణ చేయబడు చున్నది. ఇందు కులకర్ణియను వర్తకుడును, నుదేవపాండ్యయను స్నేహితు బెల్గాము మునిసిపాలిటీ వైసువైసిడెంటును కులకర్ణియొక్క గుమాస్తా హత్యకు తోడ్పడినట్లు నేరముమోపబడిరి. ముద్దాయిల పక్షమున వారోధరు నార్తనుగారు పనిచేయుదురు.

అగ్ని విపత్తు

బొంబాయి జూన్ 12:—శుక్రవారము నాటిరాత్రి కొలాబాలో యింకొక దూది గిడ్డంగితగల బడినది. ఈగిడ్డంగిలో దూది, భాళి అంకెములు గలవు. గిడ్డంగి, దీనిలోయున్న 1600 బేళ్ళు ధ్వంసమైనవి. నష్టము రెండులక్షల రూపాయలు. అగ్ని యను అంటుకోగము యిదివరకు కొలాబా దూదిగిడ్డంగులలో పడమటివైపున తగలలేదు. ఇప్పుడు ఇదివరకు తగలని చోటనే తగిలినది. శుక్రవారము నాటిరాత్రి బొంబాయిపట్టణములో ఉత్తరపుదిక్కున యింకొక అగ్ని విపత్త సంభవించింది. ఇది ఒక జనపనార గిడ్డంగి, నష్టము 7 కొంచెముగాయములుపడినవి. వీరిని ఆసుపత్రికిగ

దూదిమర తగులబడుట

బొంబాయి, జూన్ 12:—కొర గిడ్డంగికి నిప్పు ముట్టుకొని యీ ఈ నష్టము లక్షలకొలది గల

స్త్రీని కొట్టినందుకు శిక్ష.

బొంబాయి, జూను 12:— ఒక స్త్రీని కొట్టినందునకై సతారా అసిస్టెంటు జడ్జిగారిని మూకునెలలు ఖయ్యు విధించిరి. దీనిపై గవర్నరు మెంటువారు మోక్షార్థమున అప్పలు చేయగా న్యాయమూర్తులు పీటెంట్ గారును, వాగారును దీనిని విచారించి యిదిదానియగు కొట్టిన వాని కీక్ష చాలదని మఱి తొమ్మిదినెలలు ఖయ్యు విధించిరి.

ఫరీద్పూరుము బందిపోటు.

కలకత్తా, జూను 12:— మే 26 వ తేదీని ఫరీద్పూరుములో బందిపోటు జరిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. 4000 రూపాయల సొత్తు పోయినదట. దొంగలు 16 మంది యుండిరి. వీరు మోహనకంబు అనువాని యింటితలుపు బ్రదలుకొట్టి లోపలదూరి యింటిలోని వారిని గొడ్డలకు, కత్తులకు గూప భయపెట్టిరి. తరువాత ఇసుపపెట్టె తాళముచెవులు తీసికొని వైసామ్మ నడపారించిరి. ఈదొంగలు బెంగాలీబాబులై యుండవచ్చు ననుచున్నారు.

ఒక బెంగాలీకన్య ఆత్మహత్య.

కలకత్తా జూను 12:— మొన్నటి బుధవారము 10 వ తేదీని సిద్ధపూర్లో ఇంకొక బెంగాలీ కన్య ఆత్మహత్య గావించినదట. ఈమె వయస్సు 16 సంవత్సరములు. వివాహమైనది. భర్త విద్యార్థి. నాల్గోజలకు పూర్వమే అత్తవారికికి పోయెను బుధవారమునాడీమె యత్తగారేదియో పరిపాటలు చేసి కొనుచుండగా, ఈమె మెల్లగా కిరసనాయిలు గుడ్డలకు, పట్టించి నిప్పు అంటించుకొని కాళి చనిపోయెను.

నరశుల్కము గాచారము.

కలకత్తా జూను 12:— డియోఫురులో చాబు హరిదాస ఘోష అను స్త్రీదేవులడు. ఈయనకు 14 సం॥ల వయస్సుగల కుమార్తె యొకతెకలదు. ఈపిల్లకు “లా”కు చదువుచున్న పిల్లవాడొకడు పెండ్లాడుటకు సమ్మతించెను. పాపముగ్గుడు వరకుల్లము కావలెనని కోరలేదు. కాని ఇతని గార్డీయరు 6000 రూపాయల కుల్కమిచ్చినసేగాని పిల్లనుచేసుకొని చెప్పెను. పిల్లతండ్రి 4000 లకన్న నెక్కువ యిచ్చజాలనని చెప్పెను. ఈ సంగతియంతయు గ్రహించి తండ్రికి తనవివాహమువలన మనోవ్యధకలిగినదే యనిచింతించి, ఆపాలిగ కిరసనాయిలుతో గుడ్డలనుతడుపుకొని, నిప్పుపుల్లముట్టించుకొని తగులబడి చనిపోయినది.

బారానాగూరు కుట్రకేసు ముగియుట.

కలకత్తా జూను 12:— నేటితో నీకేసువిచారణ ముగిసినది. ఈకేసులో ఖగేంద్రుడును, మఱియొకడును ఆయుధకాసనము యొక్క 20 ప్రకరణము ఇండియన్ పీసల్ కోడు 120 బి ప్రకరణము ననుసరించి నేరముమోపబడిరి. కేసును అల్లిపురము కేసున్నట్టి పాటనుగాను ఇద్దరు అసెస్సర్లసహాయముతో విచారించిరి. ప్రాసిక్యూటర్ జేడరు కోర్టువారికి కేసుస్వభావమంతయు దెలిపవచ్చుట జడ్జిగారు అసెసరులకు ముద్దాయిల దోషముగూర్చి వివరముగాచెప్పి వారియభిప్రాయ మియ్యగోరిరి.

అంతట మొదటి అసెసరు యిరువురు ముద్దాయిలను సెస్సులేకుచు నాయుధములుంచుకొనిన నేరముచేసిరిని చెప్పెను. ఇకకుట్రవిషయమై తిరిగింతి ఋజువురాలేదనియు, కాబట్టి యాగోషము నిలువజాలదనియు, నుడివెను. రెండవ అసెసరుకూడ నియంతో ఏకభవించెను. మంశ వారమునాడు తీర్పుచెప్పుదుమని జడ్జిగారు తెలిపిచ్చిరి.

డో ఆఫ్ బ్యాంకు.

లాహోరు జూను 13:— ఈబ్యాంకుయొక్క లిక్విడేటరులను అమృతసర్స్సు జిల్లా జడ్జిగారి సమన్య దీసివేసిరి. దీనిపై ఫిఫ్ కోర్టుకు వీరందఱు అప్పలుచేసికొని, దీనిఫలితము తెలియువఱకు జడ్జిగారి కోరిరి. జడ్జిగారందునకు నిరాకరించుచు దరఖాస్తుతోనివేసిరి.

హిందూస్థాన్ బ్యాంకు.

లాహోరు జూను 12:— ఈబ్యాంకును తీసివేయవలసినదని యిదివఱకు సుత్తిరువు చేయబడినది. దీనిపైనే చేసేదెంగు డైరెక్టరుగ నుండిన డౌలతు రాయిత నరూదను, ఇతర డైరెక్టరుల మీదను మోపబడిన అక్రమవర్తనము గూర్చియు, బ్యాంకును మాసివేయుట గూర్చియు ముల్తాను స్పెషల్ జడ్జిగారి కోర్టులోజరుగు విచారణను మఱియొకచోటకు బదిలీ చేయవలసినదని పిటిషన్ నెట్టిరి. దీనిని జస్టిస్ గార్ గారు 20 వ తేదీని విచారించెదరు.

అలహాబాదు హైకోర్టు.

అలహాబాదు జూను 12:— అలహాబాదు హైకోర్టు జడ్జి సర్. పి. సి. ఛేన్దీగారి కోకనెల తొమ్మిది రోజులు సెలవయిబడినది. వీరిసెలవుసమయమున ఆన్డరలీలు గాక్తురు సుందరలాలగారు జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

సెట్టిగారు అమీరుచందుయొక్క గృహము వెంతుచుందు సమయమున ఇనస్పెక్టరు బ్రిజులాల్ గారు సహాయము గానుండిరి. ఇల్లు వెదుకునపుడు బాంబుతోపి దొంగకొడకు బొక్కలేదని యాయన ప్రమాణముచేసి చెప్పెను.

బంకిపురము జూను 12:— ఈ కేసు ముద్దాయిలలో నొకరగు జమునాదాస్ కనుపడకు పోయెను. ఈతడేయని ఒకనిని అనుమానముపై పట్టుకొనిరి. ఈతడు అసలు ముద్దాయి కాడని స్పష్టపడినందున విడుదల చేయబడెను.

నై సరాయిగారి నభినందించుట.

సిహ్వా జూను 12:— వైసగాయిగారి ఒక్కదినమున వారి నభినందించుచు మన దేశమున సభలు జరుపుటకై యేగ్గుటులు జరుగుచున్నవి. సిహ్వాలో సర్ హార్నమ్ కింగుగారి యాధిపత్యముక్రింద 19 వ తేదీని పెద్దసభ జరుగును.

ఒక వార్తాపత్రిక నిషేధింపబడుట.

సిహ్వా జూను 12:— మారిషస్ లో ప్రకటింపబడుచున్న హిందుస్థానీయను హిందీవార్తపత్రిక హిందూదేశములోనికి గాగూడదని ఇండియా గెజెట్ లో ప్రకటింపబడినది.

సరిహద్దు ప్రాంతముల దొంగతనములు.

సిహ్వా జూను 12:— కడచిన రెండు మాడు వాయులలోను, పశ్చిమోత్తర సరిహద్దు ప్రాంతములందు జరిగిన నేరములు కొద్దిగా నున్నవి. ఇందు ఆయుధపాణులకు మనూడులు డైరా ఇస్కాల్ ఫాక్ జిల్లాలోని సస్ గూ గ్రామముపై వెడలిచి దాడి ముఖ్యమైనది. ఈ సందర్భమున ముగ్గురు హిందువులకు కొద్దిగా దెబ్బలు తగిలినవి. దెబ్బకూడ కొద్దిగా పోయినది. దొంగలు తిప్పించుకొని పారిపోయిరి. మరిరెండు కేసులలో కావలిమనుష్యులు జాగరూకతతో నుండి దొంగను పట్టి చంపిరి. ఇంకొక చోట కావలివాండ్లు యెత్తుకొని పోబడిన పశువులకు పట్టుకొనిరి.

పాడిత్రామిక, వ్యవసాయక ప్రదర్శనము.

తిరువనంతపురము జూను 13:— పియూచిరైలో ఆరవ పాడిత్రామిక, వ్యవసాయక, ప్రదర్శన మిసెల 15 తారీఖున తిరువాక్కూరు రెసిడెంటు ఫార్ముసుగారిచే తెరువబడును. నిన్నిదివాసుగారు ప్రదర్శనమునకుగాను వెళ్లిరి. ఈప్రదర్శన సందర్భమున ఉపన్యాసములు చేయబడును.

వెల్లిగుడడ ప్రభువు ప్రభి.

చెంగుళూరు జూను 12:— బొంబాయిగవర్నరుగ నెల్లెం గుడడ ప్రభువు తమ సత్సహితముగా నిన్నటి సాయంకాలము 6 గంటలకు చెంగుళూరువచ్చినారు. వీరు మైసూరునుండి తొటారుబండిలో బయలుదేరి మధ్యదారిలో కుని గోల్ వర్గరున్న గుడ్డములుసెంచు దొడ్డిని దర్శించిరి. కడచినరాత్రి రెసిడెంటు గారు వీరికి నెద్దవిందుచేసిరి. గవర్నరుగారు విభాగ్యతో గలసి రక్షణసేవారి కార్యస్థానమును, తాతాగారి పల్లుపాలమును నేటిప్రార్థనజూచిరి. భోజనముచేసిన తరువాత హోనూరిలోని కే మవుంటు డిపోవబోయి తిరిగి సాయంకాలము వచ్చిరి. ఈరాత్రి మఱియొకవిండు జరుగును. ఇది ముగిసినతరువాత స్పెషల్ ట్రయినులో గుంటకల్లుమీదుగా పూనాకు వెళ్లుదురు.

రంగూను బ్యాంకు.

రంగూను జూను 12:— మే 31 వ తేదీతో సంక్రమకు ఆలు తెలలకు రు 66,251-9-1 లు లాభము వచ్చినది. వెనుకటి ఆలు తెలల తాలూకు రు. 41,688-7-8 లు కూడ దీనికి గలిగిన మొత్తమున రు 1,07,940 లు లాభము వచ్చియున్నది. భాగస్వాములకు నూటికి అయిదు రూపాయలచొప్పున 40,000 రూపాయలు పంచివెట్టి మిగిలిన సొమ్మును భాతాలోచ్చెరి.

ఆంధ్రప్రదేశ్ ల బహుమతిపగిషులు.

నరసాపురము జూను 13:— నరసాపురము తాలూకాభివృద్ధిసంఘమువారిచే జరుపబడిన పక్షిలో నీసంస్థలవారు కృతార్థులైరి. ఈసంబంధ మార్కులను బట్టి ప్రహారుచేయబడినవి:—

ఒకటవ తరగతి:—88, 86, 49, 43, 19, 51, 16, 54, 3, 74, 15, 83.

రెండవ తరగతి:—73, 7, 75, 23, 68, 60, 2, 70, 52, 17, 25, 18, 4, 55, 95, 48, 50, 84, 39, 65, 77, 64, 66, 92, 69, 67, 53, 46, 33, 90, 89, 55, 9, 82, 53, 27,

రెండు విషయములలో స్వాగతనవాడు:—63, 29, 30; ఒక్కదానిలో కృతార్థులైనవాడు 62.

జిల్లి కుట్రకేసు.

జిల్లి జూను 12:— ఈ రోజున జరిగిన విచారణయందు హాజోను క్రాసు పరీక్ష జేసిరి. దానియందాయన యిట్లు చెప్పెను:—అమీరు చందుపేరు కొంతకాలమునుండి గోష విచారణ శాఖవారి జాబితాలో కలదు. ఈయనకి హోయన నెంబరు. రాజురోహపు పత్రికలకు ప్రకటించిట్లును, నీపని చేయువారితో సంబంధము కలిగి యున్నట్లును, నీయనపై అనుమానము కలదు. ఇట్టి సంబంధముగల వారికేసు తెలియజేయవలసినదని కోరగా ఈయన చెప్పటకు వీలులేదని చెప్పెను. కేంద్రజ్ఞి మిషను మిషనరీలవలన అమీరుచందు చాలగౌరవముగ చూడబడుచుండెను. ఈయన పెద్ద మనుష్యుల సహవాసము గలిగియుండెనాయని యడుగగా, మిషనరీలలో కలసి యుండెడిరాదని జవాబిచ్చెను. ఇంతకుంటె తనకేసుయు తెలియదనెను. అదిను దివోరీకూడ రాజకీయ అనుమానాన్నదుడుగా చూడబడుచుండెను.

కాలమానము.

సిహ్వా జూను 13:— వృషవనముచే దక్షిణాదిని వర్షమేమియు వృద్ధికాలేదు. అరేబియన్ సముద్రము తూర్పు భాగమున తుపాను పట్టు లక్షణములు కనుపట్టుచున్నవి. చెన్నపట్టణముదగ్గర ఉష్ణము తక్కువగా నున్నది. మిగిలినచోట్ల సాధారణ స్థితియందు గలదు. అస్సాము, బొంబాయి, దక్కనులలోను, హైదరాబాదునకు ఉత్తరమునకు, చెన్నపట్టణము, దక్కనులలోను, మధ్య రాష్ట్రములలోను, భోపా నాగపురము, మంగళవనందురు వర్షమువర్షించినది.

నూడవ:— హైదరాబాదు బొంబాయి దక్కనులలో వర్షము తగ్గును.

కలగూరగం.

సోత్రామణియజ్ఞము:— కల్లూరుతాలూకా మైసాదులో బండి వేంకట రాఘవకెడ్డగారి యాజమాన్యముక్రింద మే 29 వ తేదీని “సోత్రామణి” యను త్రిపకుంభం యజ్ఞము బహువేదుకగా జరిగినది. చుట్టుప్రక్క గ్రామములనుండి 3000 జనులు వచ్చిరి. వీరికి బహుసౌఖ్యముగ అన్నసానానులనుచ్చించినది. భూసురులకు దక్షిణాయు, ఎల్లెంకు విసరకట్టలును నొసగుచుండినది అని హామీలూరు లింగారెడ్డిగారు వ్రాయుచున్నారు.

ఈపురపాలెం వాగ్దానము:— వాపట్టి తాలూకా యీ పురపాలెములో ఈనెల 1 వ తేదీని గొప్ప సభయొకటి జరుపబడినది. సాలపర్తి రామమూర్తిగారు ముగ్గురు కొంద జనేకవిషయాలగూర్చి మున్నటింట్టి య ప్రవచనముగా సభ ముగిసినవెనుక పత్రికాపరివాగాని మొకటి తెరువబడినది.

తులి యూనియన్:— మిరియండి ఒకరెట్లు వ్రాయుచున్నారు:— ఈమధ్య మాయూరి శాస్త్రిగారు ఇనస్పెక్టరు గారికి వారిబంధువుల యొద్దనుండి ఒక తెల్లగ్రామముచ్చినట్లు. దీనిని తమ మేస్త్రీగారు రెండుంటి లాలగ్యముగా తెచ్చి నయకకై నారినిగ న్నెంచుచేసినవివేషమన్నారు మాయూరుయనమెంబరు సంగతిసందర్భములు సరిగా తెలియని ఆమాయకులకుచే శాస్త్రిగారు ఇనస్పెక్టరుగారి సన్మాదికానులుగ నున్నారు. పక్షిపక్షిలు వాయనానాలుగా వాడగుచున్నవి కీరమి చేయుచున్నారో తెలియదు.

పిఠాపురం రాజుగారి సహవాగ్యము:— నీవంగ్రామములో లేటు శ్రీ రాజావేంకట గంగాధర రామారావు బహద్రుడు వాసిపేరుతో స్థాపింపబడిన భండారాని భవన నిర్మాణమునకై శ్రీ రాజావేంకట మహిపతి సూర్యారావు బహద్రుడువారు 600 రూపాయలు సీతారామ స్వామిగారి కిప్పించుచు ఎట్టిపేట్లు ప్లానులు పంపగోరిరి. ఈ భండారానిపు పునాదిని రావుబహద్రుడు వీరేశలింగము పంతులుగారు వేసెదరు.

TELEGRAMS.

REUTER'S TELEGRAMS.

The Irish Home Rule.

Split in the Volunteers.

LONDON, June 12.—A serious split has occurred in the Nationalist Volunteer movement.

Mr. Redmond's Co-operation Rejected.

The Provisional Committee Governing Volunteers refused Mr. Redmond's co-operation and decided to organise the force on its own lines.

Redmond's Denunciation.

Mr. Redmond now denounces the Committee as self-appointed and says that the majority on it does not support the Irish Party which is supported by 95 percent. of the Volunteers. He dwells upon grave responsibility of the Military Organisation and avows that unless the Committee reconsiders its decision he will appeal to the Volunteers to organise themselves independently until the convention can elect permanent governing body.

Nationalist Volunteers.

Committee's Manifesto.

LONDON, June 12.—The Secretaries of the Nationalist Volunteers Committee, in a manifesto, have demanded the withdrawal of the proclamation prohibiting the importation of arms into Ireland.

Suffragettes in England.

King's Name Hooted.

LONDON, June 12.—At a militant suffragist meeting at Bayswater yesterday evening, the speakers accused the King of being behind the Government's repressions. The name of His Majesty was hooted in this connection.

King's Refusal to Receive Deputation.

It is noteworthy that Mr. McKenna yesterday emphasised that the King had not committed an unconstitutional act in not receiving a Suffragette deputation. His Majesty acted on the advice of the Home-Secretary in the matter of audiences.

House of Commons.

Sudan Loan Bill.

LONDON, June 12.—Sudan Loan Bill was read second time in the House of Commons to-day. It reallocates the money provided in last year's bill in the following manner:—Two millions sterling for irrigation of 500,000 acres in the Gezira; plan £200,000 for minor irrigation works; £500,000 for the extension of the Sudan Railway system. The Commission Engineers found irrigation scheme practicable and certain to prove profitable. This view had been confirmed by Lord Kitchener who said that this limited area could produce ten thousand tons of cotton annually.

Indians in South Africa.

The Indian Relief Bill.

Three Pound Tax Repeal Adopted.

LONDON, June 12.—CAPETOWN.—Indian Relief Bill passed the Committee Stage in the Union House of Assembly to-day with a couple of minor amendments. Division occurred on the clause repealing the three pound licence. The clause was adopted by 77 votes to 15.

The Albanian Situation.

Streaming Greek Refugees.

ATHENS.—Six steamers chartered by the Government are continuously transporting refugees to the Aegean Islands.

Unparalleled Turkish Persecutions.

M. Venizelos, the Premier, announced in the Chamber that the Turkish persecutions were unparalleled in history.

Elimination of Established Peoples.

They aimed at the elimination of populations which had been inhabiting the country for several thousand years. Besides thousands of Greeks from Thrace over 20,000 from Asia Minor have arrived in Greece and there are 50,000 more on the Asiatic Coast awaiting a chance to depart.

Public Excitement in Greece.

LONDON, June 12.—ATHENS.—Public excitement is increasing. In a speech in the Chamber M. Venizelos described the arrivals of thousands upon thousands of hopeless pitiable Greeks ejected destitute from the Turkish territory. He declared that the situation was grave but it would become even graver unless the conditions altered. Greece would not be content with mere lamentations (Prolonged cheers). After consulting with Financiers, the Government has ordered closing of the Courser owing to uncertainty of situation.

Greek Sailors to Join the Colours.

LONDON, June 12.—ALEXANDRIA.—All the Greek sailors of 1908 class have been ordered to join Colours.

Turkish Minister's Attitude.

LONDON, June 12.—CONSTANTINOPLE.—Talaat Bey, Minister of Interior, has announced that there have been regrettable incidents at Aivali. Officials who failed in their duties have been dismissed. The Greek accounts of situation however say that the Ministers are exaggerating.

Attempts to Negotiate.

LONDON, June 12.—DURAZZO.—Achmed Bey, one of the most distinguished Mahomedan leaders, has arrived at Tirana to negotiate with the Insurgents. If his efforts are fruitless a general advance may be expected not later than Saturday.

English Interference.

LONDON, June 12.—The Government has addressed a strong note to Constantinople demanding the cessation of the persecution of the Greeks in Turkey and the repair of damage. Public opinion is most excited. People generally urge immediate and energetic action.

South African Politics.

Press Comments.

LONDON, June 4.—CAPETOWN.—The "Cape Times" and "South African News" argue strongly against the Government resigning. Nevertheless the Cabinet takes a most grave view of its position owing to recent diminishing majority and difficulties with some of its followers regarding taxation which the Cabinet considers essential.

LONDON, June 12.—CAPETOWN.—The Government continues in office. It admits the gravity of its defeat but considers that it would be detrimental to the country if much useful labour of the session were abandoned.

The German Emperor.

LONDON, June 12.—The German Emperor has gone off Konopischt on a visit to the Archduke Franz Ferdinand.

Meeting Most Cordial.

The meeting at Konopischt between the German Emperor and Archduke Franz Ferdinand was most cordial. Crowds gave the Emperor great ovation.

Situation in Persia.

View of the "Times".

The "Times" publishes a gloomy leading article with regard to Persia expressing fears that crisis of unusual gravity is approaching.—One aspect is that the whole problem of restoration of order will probably have to be tackled afresh. The journal believes that Swedish officers have worked arduously and gallantly but that on the whole they have not succeeded and are not likely now to succeed. The other aspect relates to the neutral zone in which British interests almost exclusively lie and in which except for the few cities freebooters are almost supreme. The "Times" declares that the Persian question cannot be allowed to drift for ever and that the problem of maintenance of order may soon bring it to head.

Indian Emmigration.

Why not Colonize the Unoccupied Portions.

LONDON, June 12.—Sir Harry Johnston in a letter to the "Times" on the subject of Indian Immigration refers to the report of the English and German travellers regarding the sparse population of many parts of Indian Mountainous regions in which the paradise is still awaiting inhabitants. Sir Harry asks why promoters of genuine emigration schemes in India do not endeavour first of all to colonise to the fullest extent the 300,000 square miles of habitable but unpopulated India.

Indians in B. Columbia.

Balance of Chartermoney Deposited.

VICTORIA.—Two Vancouver Hindus have deposited the balance of "Komagata's" charter money. If the owners accept it the vessel can remain for upwards of three months longer. Full instructions for the disposition of the Steamer are expected by cable daily.

Twelve Men Rejected.

Only twelve more immigrants have been examined. They were all rejected.

The French Politics.

New Government Resigns.

LONDON, June 12.—PARIS.—The new Government has resigned after having been defeated in the Chamber by 306 votes to 202 on the first vote of confidence. M. Ribot had previously made a Ministerial declaration during which he was frequently interrupted by the Socialists who continually shouted "Down with the Three Years Service."

The Government's Loan Proposal.

LONDON, June 12.—PARIS.—The Government has decided to propose a loan of £16,000,000 redeemable in 22 years.

Terms and Objects.

The loan which French Government proposed raising was at 2½ percent. and was intended to meet the expenditure on the war and navy departments and the extraordinary outlay on the occupation of Morocco.

Cause of Government's Defeat.

LONDON, June 13.—PARIS.—The resolution on which the Government was defeated said: "A chamber respecting the wishes of the electors will only give its confidence to a Government capable of realising a combination of the forces of the left." M. Ribot in a speech had previously declared his intention of governing with a majority of the left.

Homeward Indian Mail.

Delayed Cwing to Strikes.

LONDON, June 12.—Homeward-bound Indian Mail has been delayed owing to having been diverted as the result of the strike in Italy. It is expected to arrive to-morrow. The Mail train was stoned in one place. Nobody was injured. The Liner "City of Nagpur" (8,500 tons) has been launched at Belia for Indian traffic.

The Mexican Question.

Dr. Wilson Hopeful.

WASHINGTON.—The president considers that the progress of the Mediation at Niagara is most encouraging and expects a favourable outcome in a few days.

Antilla's Cargo Discharged.

TAMPICO.—The "Antilla" has discharged its cargo. Latter was immediately entrained for Mexico.

No more Munition Vessels.

WASHINGTON.—It is announced that no vessel with munitions will be allowed clearance for Mexican port in future.

Antilla's Departure Mistaken.

"Antilla" got away under a misunderstanding on the part of the Government Department.

Carranza Appoints a Representative.

Yielding apparently to the unofficial urgency on the part of Mr. Bryan, the United States Secretary of State, General Carranza has now informed the Mediators that he will appoint a representative for the Niagara Conference.

The Panama Bill.

Passed.

LONDON, June 12.—WASHINGTON.—The House of Representatives has passed by 216 votes to 71 the Panama Bill with the Amendment of the Senate declaring that the repeal of tolls clause of the Panama Canal Act is not to be construed as waiving the rights of the United States with regard to the exemption. The Bill was thereupon sent to President Wilson.

Tolls Exemption Clause Carried.

LONDON, June 12.—WASHINGTON.—The repeal of the Panama Canal Exemption Clause was carried only after a spirited debate almost resulting in stand up fight between two Senators. The result is regarded as a great victory for President Wilson.

Obituary.

LONDON, June 12.—The death is announced of the Grand Duke of Mecklenburg-Strelitz.

LONDON, June 12.—Mr. Henry Harrison, Cotton manufacturer of Blackburn, left £344,861. Of this sum upwards of hundred thousand pounds go to charities.

INDIAN TELEGRAMS.

(From Our Own Correspondents.)

Lord and Lady Willingdon.

Tour in Southern India.

Their Excellencies Lord and Lady Willingdon and party arrived at Bangalore at 6 P. M. yesterday from Mysore by motor, having visited the Kumbhal Stud Farm en route. There was a dinner party at the Residency last night. Their Excellencies visit the Salvation Army and the Tata Silk Farm this morning, and after breakfast motor out to the Remount Depot at Hosur, returning towards the evening. There will be another dinner party at the Residency to-night, after which the distinguished visitors will leave by special train from the City Station for Poona via Guntakal.

Industrial and Agricultural Exhibition.

Travancore.

TRIVANDRUM, June 13.—The sixth Agricultural and Industrial Exhibition, Oachrai, Central Travancore, will be opened on the 15th instant by Mr. A. T. Forbes, I. C. S., British Resident in Travancore and Cochin. The Dewan left this yesterday to attend the junction. There will be public lectures during the Exhibition week.

Andhra Ladies.

Competitive Examination Results.

NARSAPUR, June 13.—The Andhra Ladies Competitive Examination, Narsapur.

First Class.—88, 86, 49, 43, 19, 51, 16, 54, 3, 74, 15, 83.

Second Class.—73, 7, 75, 23, 68, 60, 2, 70, 52, 17, 25, 18, 54, 55, 95, 48, 54, 84, 59, 65, 77, 64, 66, 52, 69, 67, 53, 46, 86, 90, 89, 56, 9, 82, 59, 27.

Two Subjects.—63, 29, 30.

One Subject.—62.

The numbers are arranged according to ranks. The anniversary has been postponed. The date will be announced later on.

Delhi Conspiracy Case.

Police Witnesses Cross-Examined.

DELHI, June 12.—In the conspiracy case to-day Mr. Hadow, cross-examined, said Amichand's name had been for some time on the C. I. D. register No. 10. He was suspected of circulating seditious literature and associating with others similarly engaged. Pressed to give the names of these associates Mr. Hadow claimed privilege and refused. Amichand appeared to have been held in high esteem by the Missionaries of the Cambridge Mission. Asked if Amichand moved in decent society, Mr. Hadow said that he moved in the missionary society. More the witness could not state. Abad Behari was also a political suspect.

Brijlal, Inspector, who assisted Mr. Petrie and made a search of Amichand's house, swore that the hole in the wall of the room where the bomb cap was found was not there when the house was searched.

TELEGRAMS.

Mahant Murder Case.

BANKPORE, June 12.—The man who was arrested recently on suspicion of being Jamunadas, the accused in this case Khagondra and another were charged under Section 20 of the Arms Act and 120 B of the Indian Penal Code.

Baranagore Conspiracy Case.

Case Concluded.

CALCUTTA, June 12.—The hearing of the Baranagore conspiracy case was concluded to-day before Mr. Panton, the Sessions Judge of Alipore, and two Assessors. In this case Khagondra and another were charged under Section 20 of the Arms Act and 120 B of the Indian Penal Code.

Counsel having addressed the Court, the Judge explained to the Assessors the offences with which the accused had been charged and asked their opinion about the case.

Verdict of Assessors.

The first Assessor said the two accused were guilty of possessing arms without a license and keeping them concealed. As regards the charge of conspiracy no sufficient proof had been given by the prosecution. In his opinion the charge of conspiracy must fail. The second Assessor said he agreed with his colleague.

The Judge said he would deliver judgment on Monday.

Dacoity in Faridpur.

Rs. 4,000 Lost.

CALCUTTA, June 12.—A dacoity is reported to have occurred at Faridpur on May 26 in which plunder valued at Rs. 4,000 was secured. The dacoits, sixteen in number surrounded the house of Mohun Kumbur at about 1 a. m. then burst open the door and having terrified the inmates with lathies and arms rifled a safe and took away jewellery of the value stated above. The dacoits are understood to have been Bengalis.

Allahabad High Court.

Sir P. C. Banerjee on Furlough

ALLAHABAD, June 12.—Sir Pranata Charan Banerjee, Pusinge Judge of the Allahabad High Court, has been granted furlough for one month and nine days. The Hon'ble Dr. Sundertal, Rai Bahadur, Advocate, will officiate as Pusinge Judge.

A News Paper Proscribed.

The "Hindustani" of Mauritius.

SIMLA, June 12.—The following is notified in the current issue of the Gazette of India, Commerce Department:—

Importation is prohibited of the weekly Hindi paper called "Hindustani" published in Mauritius.

Congratulations to the Viceroy.

On his Birthday.

SIMLA, June 12.—Indian meetings are being organised in a number of centres to congratulate the Viceroy on his birthday. That at Simla will be on the 19th, Sir Harnam Singh presiding.

H. E. Viceroy's Tour.

SIMLA, June 12.—Sir Archdale Earle returns from leave in time to receive the Viceroy when His Excellency passes through Assam in autumn.

Frontier Tribes.

Recent Disturbances.

SIMLA, June 12.—During the past few weeks only minor disturbances have occurred on North-west Frontier. The principal has been a raid by 11 armed Mahsuds upon the village of Sasgu near Kulachi, Dera Ismail Khan, where three Hindus were slightly wounded and some small amount of loot carried off, the marauders escaping over Ragband Pass before the pursuit parties overtook them. In two other cases the watch and ward has been more successful, a Militia patrol having killed at Sarazaghoma near Adani Kask, Waziristan, a well-known Abdurrahman Khel raider named Rajak, while another Militia party from Karabkot has recovered a large number of stolen cattle.

Another Cotton Fire.

In Bombay.

BOMBAY, June 12.—A cotton fire broke out to-night in a godown on Colaba Reclamation and is still burning. The damage will be several lakhs.

Details.

BOMBAY, June 12.—The Colaba Cotton Green was the scene of yet another destructive fire, when on Friday night a godown containing cotton and gunny bags was destroyed, the godown and 1,600 bales being gutted. The damage is estimated at about 2 lakhs. A remarkable fact in connection with the outbreak is that it occurred in the western half of the Cotton Green which had hitherto been left entirely untouched by the recent epidemic of fires. Another fire broke out in a hemp godown in the northern quarter of the town the same evening, the damage amounting to Rs. 7,000. In this case a fireman and a lascar were slightly injured and removed to hospital.

The Doaba Bank.

Stay of Proceedings not Allowed.

LAHORE, June 13.—The liquidators of the Doaba Bank, who had recently been removed by the District Judge, Amritsar, put in a petition praying for stay of proceedings pending the hearing of their appeal against their removal order by the Chief Court. The District Judge refused to stay the proceedings and rejected the application.

Hindustan Bank Appeal.

LAHORE, June 12.—In the Hindustan Bank appeal preferred by Doulat Rai, late Managing Director, against winding up order and application made by him for transfer of misfeasance proceedings against him and other ex-Directors of the Bank from the Court of Rai Domodardas, Special District Judge, Multan, will come up for hearing before Justice Rattigan on the 10th instant.

Bank of Rangoon.

Balance Sheet for Half-Year.

RANGOON, June 12.—The net profits of the Bank of Rangoon, Limited, for the half-year ended 31st May, 1914, after making provision for bad or doubtful debts, amount to Rs. 66,251-9-1, and adding thereto a sum of Rs. 41,688-7-8 brought forward from the previous half-year, the total available for distribution is Rs. 1,07,940-0-9, which the Directors have allotted as follows:—Interim dividend at the rate of five per cent. per annum free of income-tax for six months ended 31st May, 1914 and payable on the 15th July 1914, Rs. 40,000. Balance carried forward to next account Rs. 67,940-0-9.

Criminal Assault on a Woman.

Enhancement of Sentence on Appeal.

BOMBAY, June 12.—On an appeal presented by Government, Justices Heaton and Shah to-day sentenced Pira Babaji to an additional imprisonment of nine months on a charge of assaulting a woman. In passing orders their Lordships observed that the Assistant Judge of Satara, who tried the case, was wrong in sentencing the accused to three months' only in a case of outrageous criminal assault on a woman.

Belgaum Murder Case.

Merchant and Pleader Involved.

BOMBAY, June 12.—A murder case is being tried in the Belgaum District Court, in which Kalkundre, a merchant, and Mr. Dishpande, Pleader and Vice President, Belgaum Municipality, are charged with abetting the murder of one Shunker Deshpande, a clerk in the employ of Kalkundre. Mr. Eardley Norton will conduct the defence in this case.

The "Zemindar" Appeal.

Before Bench of Three Judges.

The Incriminating Articles.

The Chief Judge remarked that Counsel should begin in proper order. He must begin with the offending seven articles first, and he might refer to other articles in explanation. The first article was dated 29th July, 1913, "Behold another Mosque has been pulled down," and was in reference to the Agra Mosque which was pulled down by the Railway authorities.

Counsel said the suggestion was that the Hindu employees of the Railway had had a hand in getting the Mosque pulled down. The Mosque was afterwards restored. Counsel read the articles in which an Arya employee of the Railway recommended that the Mosque should be demolished. Continuing Mr. Fazl Hossein said that the first article was written by a correspondent on the 1st July 1913, when a part of Cawnpore Mosque was pulled down.

The Chief Judge drew attention to the last portion of the article which referred to the Lieutenant-Governor of the United Provinces as the "Mosque-breaking Lieutenant-Governor" and said "Let us see the turn of which Mosque comes next." His Lordship asked Counsel whether the tendency of the article was or was not to inflame the mind of the people against the Government.

Counsel admitted that the last two sentences might be called unnecessarily harsh.

The Chief Justice said the suggestion of the article was that there was a crusade against Mosques, and asked what justification there was to use the violent language against the Lieutenant Governor.

Mr. Fazl Hossein said that the extension of Delhi, it was feared, involved the taking over of a number of Mosques.

The Chief Judge said that that was not in connection with Sir James Meston.

Mr. Fazl Hossein said the reference was to capture.

The Chief Justice said that such violent language was adding fuel to the fire already existing at that time over the Cawnpore matter.

Counsel then referred to the articles on the Cawnpore Mosque and said that, shorn of journalistic verbiage, they were innocent, and that their sole object was to mark disapprobation of the view of Sir James Meston.

Justice Johnstone observed that rather it was charge ing him with a crusade against Mosques.

Coming to the references to Mr. Tyler, the District-Magistrate of Cawnpore, Counsel said that the language was of course flowery and exaggerated, but, stripped of padding, it merely meant that Mr. Tyler fell short of the standard expected of him.

About the passage "unhesitatingly ordered a general massacre" the Court observed that it was a violent description.

Counsel said that the object was to show that the order to fire was unjustifiable. Regarding the latter passage, Mr. Fazl Hossein said it merely ridiculed the nervousness of officials.

Mr. Petman pointed out that the language was highly inflammatory. British officers had been compared to bloodthirsty tyrants of Central Asia like Chengiz Khan and Halaki Khan.

Mr. Fazl Hossein admitted there was strong condemnation of the conduct of the two officers. Coming to their passages, Counsel said that they condemned two individual acts of Sir James Meston.

Mr. Justice Johnstone observed that it was trying to excite hatred against Government.

Mr. Fazl Hossein submitted that Sir James Meston would continue only for five years.

The Chief Judge asked whether it was conducive to order to criticise the Lieutenant-Governor in this manner.

Counsel said that the object of the article was to show that Sir James was not a suitable ruler and should be reduced, as he stopped meetings so that subscription might not come in.

Mr. Petman said that the meetings were stopped under section 144, C. P. C.

Coming to the next article, Counsel said that it referred to Bulgaria and Turkey and not to India or the British Government. Had it referred to the latter, it would have been indefensible.

Mr. Petman said that the reference was general.

Mr. Fazl Hossein said that many passages in the next following articles praised the English Government as "justice-loving Britain."

Mr. Petman said that that was by way of antithesis, for the next sentence referred to the worship of falsehood by the Government here, meaning that the Government here was dead to all notions of truth and justice.

Mr. Fazl Hossein said that it was common among Muslims to say that the spirit of Islam was gone, and similarly the article deplored the decadence of truth. The next article, Counsel said, contained a criticism of Sir Edward Grey's policy. The language was hyperbolic and flowery, but there was inherent appreciation of England's traditions in spite of adverse criticism. Counsel next referred to a pamphlet "Come over to Macedonia" translated by the "Zemindar" and said that it was an appeal to England.

Mr. Petman said that the Advocate-General in Calcutta did not suggest that the pamphlet was seditious.

Counsel then read some articles other than the offending articles showing that the "Zemindar" set itself against the advances made by so-called Nationalists to boycott British goods as a mark of protest against Christendom's aggressive policy in Turkey and Tripoli. It had warned its readers against the Hindu doctrine of Swaraj.

Counsel was reading some passages from other articles, when the Court asked him to confine himself to the point and show that the offending articles did not come under the definition in the Press Act.

Counsel then read section 4 (1) and explained the meaning of "Government established by law in British India," and quoted 8, Bombay Law Reporter to prove that "Government" did not mean any individual administrator. It could not be said that Sir James Meston was established by law in British India. Counsel also referred to 22, Bombay Law Reporter, and said "Government established by law" meant the existing political system as opposed to any particular set of administrators.

Justice Rattigan said the reference was rather misleading.

After some discussion the Chief Judge observed that it was already half past four, and postponed the case to 12 to-morrow.

The Court house was crowded with members of the Bar and a large number of spectators.

All-India Weather.

SIMLA, June 12.—The Arabian Sea monsoon has given increased rain in the Peninsula, but in Northwest India practically no rainfall occurred. Thunder-storms continue in North-east India, but in Southern Burma rainfall has greatly decreased. Rainfall has been nearly general in Orissa, Berar, Malabar and Madras Deccan, and local in Upper Burma, Assam, Bengal, Chota Nagpur, Bombay Deccan, Hyderabad and north Madras Coast. A few falls also have occurred in Lower Burma, east United Provinces, Kashmir, Central Provinces and south-east Madras. The principal amounts are:—Diamond Island and Bhamo one inch; Myitkyina; Silchar and Shillong one and half; Tezpur one; Cherrapunji and Jessore three; Seoni and Sholapur a half; Poona two; Hyderabad Deccan one, Salem three and Waltair three-quarters.

FORECAST:—Decreased rain in north of the Peninsula

Arabian Sea Report.

The Mail steamer reports moderate monsoon in the Western half of her track and none in the Eastern half.

Earthquake Report.

A shock of slight intensity at its origin, about one hundred miles away, was recorded on the Simla Seismograph at 7 hours 41 minutes this morning.

SIMLA, June 13.—Rainfall due to monsoon not increased especially in the south. There are indications of development of the storm in East Arabian Sea. Temperature is low near Madras and nearly normal elsewhere. Rainfall has been nearly general in Assam, west coast of Peninsula, Bombay Deccan, north Hyderabad, and Madras Deccan and local in Bengal, Chota Nagpur, Central India west, the east of Central Provinces, north Madras coast. A few falls have also occurred in Burma, Gujarat, south Hyderabad and southeast Madras. Chief amounts are:—Moulmein one and half inches, Bassein two, Myitkyina three, Sibsagar one, Silchar one and half, Tezpur two, Cherrapunji ten, Narayanganj and Saugor Island three quarters, Jalpaiguri one, Ranchi one and half, Rajkot and Jagdalpur one, Raipur a half, Calicut three, Cochin one and half, Madras three quarters, Cuddapah two and Waltair one.

FORECAST:—Decrease of rain in Hyderabad and Bombay Deccan.

Short Telegraphic News.

CALCUTTA, June 13.—Another case of suicide by burning in connection with the dowry question is reported. Babu Haridash Ghose, an old pleader of Deoghar, has been in difficulty for some time past as to the marriage of his daughter aged 14 years. A proposal at last came from the guardian of a student of the University Law College. The bridegroom was prepared to accept no dowry. The bride's father agreed to pay Rs. 4,000 but the bridegroom's guardian would not agree on any sum less than Rs. 6,000. The girl thereupon burnt herself to death to relieve her father from all anxiety on her account.

ALLAHABAD, June 13.—In the next week's Gazette of India will probably be published some important papers dealing with Kaji pilgrimage.

బల్లారి వార్తలు..

గవర్నరుగారి రాక

బల్లారి జూన్ 9:— శ్రీ గవర్నరువారు వచ్చేదని యాయూరే పెద్ద వీధులన్నియు చక్క జేయించ బడుచున్నవి. రజస్వలానంతర వివాహము.

ఈ నెల 7 వ తేది భానువారము సాయంకాలము 6 గంటలకు బల్లారి కుహాజనుల సభ జరుపబడెను. అం దీకింది విషయములు చర్చింపబడెను.

బల్లారి పౌరసభ.

ఈ నెల 7 వ తేది భానువారము సాయంకాలము 6 గంటలకు బల్లారి కుహాజనుల సభ జరుపబడెను. అం దీకింది విషయములు చర్చింపబడెను.

1. కోట్లకొలది ద్రవ్యమును వ్యయపఱచి వైస్రృపు పనులకుగాను కట్టబడిన మంచి మంచి కట్టడములందుండినను, ప్రకృతియు అనంతపురమునందు కొన్ని వేల రూప్యములు నెలవుచేసి కట్టనదైకేంపబడిన పోలీసురక్రయములు మూలము బల్లారియందుంచుటకు కోరుట.

2. బల్లారిలో కళాశాలనుంచి విషయమునందు మొదటి గలిగించెట్టి సంతోషపఱచి, యింకను పూర్వముగ నేర్పాట్లు తెలియనందున ముందు బల్లారికి కలుగ బోవు జలసౌకర్యమును ప్రకృతియు కట్టబడుచుండు విద్యార్థి మందిమును సూచింపుచు బల్లారియందే కళాశాలనుంచుటకు కోరుట.

3. ఈయూరియందు వేరుశనగ, వక్కలు, మాది వ్యాపారము విశేషముగా జరుగు చుండుటవలన, మదరాసు వ్యాపార శాఖనొకదానిని మరల నిచ్చుట నుంచుటకు సర్కారువారికిని, బ్యాంకు దైర్ఘ్యమును నివేదించుట.

4. ఖజానాలో వర్తకపనులకుగాను నోట్లనిచ్చుటకు నుత్తరపు చేయకలయునని ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించు కొనుట.

ఘంటశాల వార్తలు.

మా ఘంటశాల, దివితాలూకా గ్రామాదులలో కెల్ల పెద్ద గ్రామము. ఈ గ్రామము మిట్టభూములను పల్లపు భూములకుండు నెక్కువ గల్గియున్నది. ఈ గ్రామము మట్టుకు “గుండెన” ముద్దకాలున యొకటి చుట్టయందుంటుచే రయితులకు నీటికరు వంతగా లేదని జెప్పవచ్చును. ఈ కాలము కణి కల మడుగులో జుట్టి కృష్ణ పాడుగునను బ్రవహించుచు చిందరు ద్వార సముద్రమున గలియుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు త్రవ్వించి, మరమ్మతులేమియు చేయించక పోయినను, ఈ కాలము నీటిని వాడుకున్నందుకు రయితులు వడ్డి తీరువకు వసూలు జేయుచున్నారు. ఇది ఇట్లుండ నీరుధ్వజ పల్లపు జమీదారుగారి కాలనొక ఇంజనొకటి త్రవ్వ పల్లపునకు చేయించ మొదలులేటి, నీరు తగినంత రాకపోవడముచే, డి.సి. డిల్లవారిని సాయ మడగిరి. అంతట వారు వాగ్దానముజేసి, కాలము తెగువ రయితుల నెవరిని నీరు వెట్టుకొనవద్దని శాసించిరి. కేవలము పెట్ట పంటలే జీవనాధారముగ గల్గియున్న మా గ్రామస్థులు, వారి శాసనముల నుల్లంఘించి నీరు వెట్టుకొనిరి. అంతట డిల్లవారి తీరువ కనూలు చేయబడినది. అయిన ముఠికాగోపాల్వారుకొనక తమ పని తాము చేసికొనిరి. అంతట నీ సంగత్యము జమీందారిలో మా తాలూకా తహసీల్దారు గారు, రహితులతో నీరుపయోగించ వద్దనియు, అట్లుపయోగించిన యడల వచ్చే సంవత్సరము న్యాయత్వ తీరువ వసూలుచేయ జరుగనియు కండ్లమైన వుత్తరువుచ్చిరి. ఈయోజనాదు రెట్టికపన్ను వసూలుచేయబడెనది. ఇంజనొక పయోగపడగా నెంతయో నీరుసముద్రమున గలియుచున్నదియు, వరదసమయములలో తమవైరుగా కాలము క్రిందనాశనముకు చుండ తామెందకు నీరుపయోగించు కొనుట కర్హులుకావో తెలియజెప్పవలసినదనియు రహితులెంతయో దీనముగ ప్రార్థించ తహసీల్దారుగారుత్తరు వియ్యకపోయిరి. మా గ్రామము ఆరువేలుజన సంఖ్యగలది. పురాతనమైన రాళ్లదిబ్బలు రెండు మాడున్నవి. పెక్కుచోట్ల పాటిమన్ను త్రవ్వమండ, పెద్దపెద్ద మంటపములు, ఇండ్లగోడలు, నాణేములు దొరకుచున్నది. కోటదిబ్బయును పేరుతోనొక సిద్దిముపై జెప్పినకాలము గట్టననున్నది. వేలతరచుడై నలువ ధనమున్న కమ్మవారికిని, వాసనాసము బందరుకు 16 మైళ్లదూరమున నున్నది. అయినను ఈ గ్రామమునకొక రోడ్డులేదు. యూనియ నాసున్న మొన్న మొన్న నే రహితులందరు జేరిచాలపాలికల పాతశాలల

వేలకొల్లుకొనిరి. ఇంత గ్రామ మిచ్చుటపట్ల లేదనిజెప్పవచ్చును. వీటియన్నిటికి దోడు రహితులకు ప్రభుత్వమువారు కాలము కయ్య కండ్ల నీటికినిమంట మిక్కిలి శోచనీయును. ప్రభుత్వమువారి గ్రామమువై శీతగన్నవైచుట ధర్మముగాదు. పల్లపుల్లవారి పక్షపాతమును విడచి, గ్రామస్థుల ఇక్కట్లలచాప ప్రార్థించు చున్నాడను.

జెజవాడ సమాచారములు.

జూన్ 10:— సబ్ జడ్జిగారగు బ్రహ్మశ్రీ వావిలాల వేంకటేశవారధానులు గారు జెజవాడలో 3-6-14 వ తేదీ మొదలు వారి బంధువర్గములతో కొందఱు వాలరు కుపనయనములును వివాహములును చేసిరి. 5 వ తేదీనజరిగిన సదస్యకాలమునందు ఆకిరపల్లి గ్రామములో గల వేదపాఠశాలయొక్క గురువుగారుచచ్చి యాశీర్వచనపు పనసచెప్పి పాతశాలకు భూదానము చేయుడని ప్రార్థింపగా, ఎనిమిదియకరముల భూమిని శ్రీవావిలాల వేంకటేశవారధానులుగారు (స. జ) దానము చేసిరి. ఇదిమిగుల గొనియాడదగిన కార్యము. వేదము, శాస్త్రము, మొదలగు వానియందు శ్రీ అవధానులుగారి యభిమానము ప్రశంసనీయును. సదస్యకాలమునంద చటంగల పండితుల నందఱిని వాచారి విద్యలకు యోగ్యులకుఁ దగినటుల సన్మానించిరి.

అది కాక నే కొందఱు స్నేహితుల కోరికమీద నొక ‘మిటింగు’ జరుపబడెను. శ్రీ వేంకటేశవారధానులుగారి(స.జ) యన్నగారకు శ్రీ అద్వైత బ్రహ్మశాస్త్రీగారు ఆగ్రాసనాధిపత్యము వహించిరి. ఆమిటింగునందలి విషయములు క్లుప్తముగఁ జెప్పెదను.

14, 5, 14 వ తేదీగల ‘ఆంధ్రపత్రిక(ది) యందుఁ బ్రకటింపబడిన ‘కారుమూరు సమాచారము’ను జ్ఞాపకము చేసికొనుచు నీవివాహమునకు వచ్చిన మూడువందల మందియు కారుమూరుతో సంబంధమును కలిగియే యున్నారనియు, కారుమూరు పూర్వము అత్యంతము గొప్పదశ ననుభవించెననియు, అట్టి కారుమూరును నిరాదరణతోఁజూచుట పాగుండలేదనియు, కనుక కారుమూరునకు మరల శోభకలిగింపవలయుననియు, కొందఱుప్రస్థానించిరి. మఱి కొందఱు ప్రతిసంవత్సర మీ ప్రకారము బంధువులందఱు నొకచోట సమావేశమై సంతోషముగ కాలక్షేపముచేయుచు సంఘసంఘములను గుఱించియు ఇంక అనవరతమైన ఇతరవిషయములను గుఱించియు మాటలాడుకొనవలయుననియు, నొక పీఠాసనమును నొక్క వెలిబుచ్చి.

క్రీతకర్తవ్యభంగవృద్ధి శాస్త్రులగారు (డిప్యూటీ తహసీల్దార్) రాజోవు మీటింగు, ఇందఱిచుట్టుములకు సంబంధించియుండిన కారుమూరుగ్రామమునందు శ్రీ అద్వైత పరబ్రహ్మేశ్వరీ సమక్షమున జరుగవలసినదనియు, అందులకందఱి నాహ్వానము చేయుచున్నాననియు, ఆమిటింగున కగు ఖర్చులన్నియు దామె ధరించెదమనియు, ముందీవిషయమై కోటిసులు, పొగ్రాములు మున్నగునవి అచ్చువేయించి బంధువుల కందఱికిని బండ్లమనియు, నెలవిచ్చిరి. ముందీ రోజులనాటికి టైలుకుడ సాగుననియు, కనుక పెట్టుట సులభమనియు నందఱుజూసిరి. పిమ్మట కొందఱు కన్యాశుల్కములు, వరకుల్కములు, మొదలగు వానిని గుఱించియు, కొందఱు శ్రీవిద్యయొక్క యావత్కృతనుగుఱించియు, కొందఱు కట్నములు దురభ్యాసములను విషయములను గుఱించియు, కారుమూరునందు, ఎలిమెంటరీస్కూలు పెట్టెంపవలయునని కొందఱును, హిందూగృహమును గుఱించి కొందఱును, ఇంక ననేకులనేకవిషయములను గుఱించి మాటలాడిరి. ఇట్లు మాటలాడిన వారిలో బ్ర. శ్రీ. గుండువాసుదేవ శాస్త్రులు గారు (రిటైర్డ్ జిల్లా రెజిస్ట్రార్) అండ్ ప్రెజిడెంట్ గుంటూరుతాలూకా బోర్డు(పెసిడెంట్) గుండు ముకుందస్వామి శాస్త్రులుగారు. డి.వి. ఎల్.టి. (సబ్ అసిస్టెంట్ ఇంజనీర్ ఆఫ్ స్కూల్స్) భువనగిరి మార్కనారాయణగారు (బింగ్లీ స్ట్రీ. స. మేజిస్ట్రేట్) భువనగిరి కొందఱపాణిగారు డి. ఏ (సబ్ రెజిస్ట్రార్) వర్ధం భంగవృద్ధి శాస్త్రులుగారు డి. ఏ (డిప్యూటీ తహసీల్దార్) గారు. నరసింహగారు (పీడరు) కొండుభట్ల గోపాలకృష్ణయ్యగారు డి. ఏ. (పీడరు, నర్సరావుపేట) కత్తా పాపయ్య శాస్త్రులు గారు (విజయనగరము పండితులు) వీరు ముఖ్యులు. తక్కిన వారిలో టీచర్లు, ఆగ్రహారికులు, స్టూడెంట్లును గలరు. ఈయంపన్యాసముల తోబాటు శ్రీగుండు వాసుదేవశాస్త్రులగారి తోబుట్టువు శ్రీమతి జగదీశ్వరమ్మగారు ‘మనమందర మీ ప్రకారము మీటింగులు చేసికొనుట మాత్రమే కాక మన స్వల్పలో నిష్పయమైన ఏకీభావము గలిగియుండవలెను’ అను

విషయము సారాంశముగాఁ గల యొక యంపన్యాస మిచ్చిరి. శ్రీమతి పండిత రాజనాల గౌరమ్మగారు (ప్రతిపాదు) రజస్వలాత్సర్వ వివాహములే చేయవలయుననియు, ఆకుషిల్లల త్రవారిండ్లకు వెళ్లవలెను (12వ యేటిదాక) చదివిన చదువే చాలుననియు సారాంశముగల యొక గంభీరపన్యాసము నిచ్చి యుండిరి. బ్ర. శ్రీ. గుండు వాసుదేవ శాస్త్రులగారి మేనకోడలును, అనేక గ్రంథములను రచించి యాంధ్రలోకమున మిగుల వన్నె కెక్కినట్టియు శ్రీమతి గుండు అచ్చమాంబగారిట్లుపన్యసించిరి. “విద్యావంతులగు శ్రీమతి పరిహాసింపఁ గూడదు. విద్య కొంతవఱకయినను సమగ్రముగ నలవగుటకుఁ దగిన సావకాశమును వీక్షింపు, బాలురకు వలెనే బాలికలకును దగిన ప్రోత్సాహము తెరుణముననే కలుగ జేయవలెను.”

ఈ సభ, యాశీర్వచన శ్లోకము తోడను, ఆగ్రాసనాధిపతి మొదలగువారికి వందనములతోడను ముగిసినది.

జూ బు లు.

I
శశిలేఖ - ఆంధ్రోద్యమము.

అయ్యా, ఆంధ్రోద్యమము బయలుదేరి నప్పటినుండియు, కొందఱు పత్రికాధిపతులను, తదితరులను, శివములేత్తిన వారివల్ల చించులు త్రొక్కుచున్నారు వీరిలోనొకరు శశిలేఖాధిపతులు. ఈయన వ్రాయుచున్న అపభ్రంశపు వ్రాతలగుర్ని ప్రఖ్యాత మగు మీ పత్రికయందుచర్చించి ఊరే పేరులేని యిట్టిపత్రికకు గౌరవమిచ్చుటయే తప్ప. ఏదీయైన వాదముగాని, సహేతుక మగు నాడేపణగాని యుండినచో ప్రత్యుత్తర మియ్యవచ్చును అట్టి చర్యల వలన నుద్యమమునకును లాభము కలుగును అటులగాక తారతమ్యము లేరుగక, దూషణయే ప్రధానము చేసికొని నోటికి, చేతికి వచ్చిన మాటలెల్ల వ్రాయువారి కెట్టి గౌరవ మొసగుబడునదియు శశిలేఖాధిపతులకు తెలిసియే యుండవచ్చును. “ఇట్టి పిచ్చి కూతలను” “వెట్టిపట్టిన వాని వలె వ్రేలు” వారికి ఆంధ్రులపోషకత్వమునకు బదులు, దొరతనమువారి యున్న త్రేతరజాలయముయొక్క పోషకత్వమే అర్హతగానుండును. ఆంధ్రుల ప్రాపకమునై నాధార పడి యున్న యీ పత్రికయం దిట్టిదూషణ భూయిష్టములగు వ్రాతలు వ్రాయుచుండగా దేయియు మిన్నకుండుట యుచి తము కాదని విన్నవించుచున్నాను. ఈ పత్రికను పోషించుచున్న ఆంధ్రమహా జనులెల్లరు తమ సహాయమును మాని తమ యనమృతమును వెల్లడించిన గాని యీ పత్రికాధిపతికి వివేకము కలుగదు.

సి. నరసింహచార్యులు.

II

ఉభయ గోదావరీమధ్య దేశస్థుల దురవస్థ.

అయ్యా, గోదావరీ కన్యన వెన్సి డివిజను అనుపేరుగల రాజోలు, అమలాపురము తాలూకాలో మాడు పెద్దకాలువలు గలవు. వాని మీదనున్న గ్రామములకు రహితులు, ఇవతలకు అవతలకు పోవుటకు కాలవలమీద బల్లకట్టను, సర్కారువారు ఆనకట్టుకట్టి కాలవలు త్రవ్వ నప్పటినుండియు నుచితముగా నష్టయి చేయుచుండిరి. ప్రతి సంవత్సరము మరమ్మతు కూడ చేయించి యిచ్చుచుండిరి. ఇట్లుండగా నెవరిసలహా వలననో, బల్లకట్టు ఒకటికిరెండు 50 లు ధరావతు నియ్యని యెడల బల్లకట్టు నష్టయి చేయబడరని ప్రకటన చేసి, నీరు కాలువలకు వదలి వెట్టి బల్లకట్టు యియ్యక దిగవట్టుకొనిరి. ఉచితముగా నష్టయి చేసిన బల్లకట్టల సదా దాటించుటకు ఒక నాకరును సహితము నియమించు కొనుటకు శక్తిగాని వికమత్వము లేని నిరుపాధికులయిన రహితులు 50 రూపాయలెట్లు తెచ్చుకొ గలరు? బల్లకట్టులు లేక జనులు పడుచున్న వాధలను నేను సవిస్తరముగా వ్రాయుటలను. వ్యవసాయ సామగ్రి, పశువులు, విత్తులు, నాగళ్లు, తీసికొని పిల్లలు, పెద్దలు, దినదినము, ఎన్నియో సార్లు ఇవతలకు నవతలకు వెళ్లవలసి యుండును. ఇట్టి సీతిలో బల్లకట్టుల నియ్యక మా పని పాటలకును మా జీవనమునకును మితిలేని నష్టమును, కష్టమును కలుగజేయుచున్నాను. ఇటువంటి ఆర్థగును దయచేయించిన యుద్యోగస్థు లెవరైనను ఫీవ్ ఇంజనీయరుగారు దీనిని రద్దుపఱచి మా కష్టములను నివారించుటకు వేసుచున్నాను.

పెన్నెత్త నరసింహరాజు.

క ఫ హ రి.

సీసా 1-కి రూ. 1-0-0. వి. పి. సహా రూ. 1-4-0.

దగ్గు శ్వాసకోశములందు బలహీనతవలన ఏర్పడును. ఇది అనేకవిధములు. శైత్యమువలన ఏర్పడిన దగ్గు. శీతకాలమున ప్రబలింతు దగ్గు. శ్వాస కోశముల నూత్న నాళములందు ఏర్పడుదగ్గు. ఉబ్బ సము, తుయదగ్గు. దగ్గుకు, సేవించనలసివలదు దగ్గువిధమును బట్టియుండును.

క ఫ హ రి మార్గము.

చిన్న డబ్బీ 1-కి 0-8-0. (6 డబ్బీల మందు గలది) 1-కి వెల రూ 2-0-0.

ఈ చూరము వనమూలికలచే చేయబడినది. దగ్గు, ఉబ్బసము, కాసపీస, శైత్యజ్వరము మొదలగువానికి మిగుల ఉపయోగించును. దీని వెంట నుంచుకొనుట మంచిది.

క ల రా మూత్రలు.

డబ్బీ 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

కలరా స్ట్రేగునలనే బహువిధమైన అంబుజాద్యము. ఇది గాలియందు నీటియందు పరమాణువులైన విష పురుగులు చేరుటవలన గలుగును. తగిలిన వెంటనే మందును తినుట అవశ్యకము. కలరా యున్నచోట సీటిని కాచిత్రాగృహము క్తము.

గ్రహణీమాత్రలు

20 మాత్రల డబ్బీ 1-కి రూ 0-8-0 వి. పి. 0-12-0

రక్తవిరేచనములు, బంక విరేచనములు, జిగురు విరేచనములు, అజీర్ణ విరేచనములు మొదలగునవి ఈ మాత్రలను మూడుపూటలు సేవించినతోడనే నిలిచిపోవును. వీనిని నిల్లలకుకూడ వాడవచ్చును. గుణము వెంటనే కనుపడును.

మూల శంక కు తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-12-0

మూలశంకవలన ఆసనముదగ్గర చర్మము లావుబారి క్రమముగ చిన్న చిన్న మొలలు ఏర్పడును. ఇది పైత్యకోశపు మందతవలన (Torpid liver,) గలుగును అతికాక, బడలిక, విశేషకాలము ఒక చోట కూర్చుండుట, మలాసరోధమువలన బహిర్దేశమునకు పోయినపుడును ఇతర సమయములందు రక్తముపడును. విషవక కొంతకాలమువాడిన మూలశంకరోగము తగ్గగలదు.

గజ్జి కి తైలము.

వెల డబ్బీ 1-కి రూ. 0-3-0 వి. పి. సహా 0-7-0.

గజ్జి, చీడ శరీరమంతట వ్యాపించి ముఖ్యముగ చిన్న నిల్లలకు విశేష బాధను గలిగించుచున్నవి. ఈ తైలమును నాలుగుపూటలు రాచిన తప్పక పనిజేయును.

కుష్టు కు తైలము.

డబ్బీ 1-కి వెల రూ. 0-8-0 వి. పి. సహా 0-12-0.

ఈ తైలము పొడలు, బొట్టి, తెలుపు, నలుపు, కుష్టులకు రాయుటకు ఉపయోగించును.

చుండుకు నూనె.

వెల సీసా 1-కి రూ 0-6-0 వి. పి. సహా 0-10-0

ఈ నూనెను రాచిన చుండు, పొట్టురాలుట, జిల, గోకుడు పుండ్లు మొదలగునవి మానును. దీనివలన వెండ్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ బెరుగగలవు.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి.

అమృతాంజనము డిపో, నెం. 9, జహంగీరు వీధి, చెన్నై పట్టణము.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోకవిఖ్యాతమైన పరమామృతము.

AMRUTANJAN (REGD.)
A SOVEREIGN REMEDY.
FOR
Head-Ache, Rheumatism Neuralgia, chest Colds, Sprain,
Stiff joints, Dislocations, Skin diseases, Toothache,
Backache, Cuts, Bruises etc.
PRICE ANNAS EIGHT ONLY.
FREE SAMPLE FOR ONE ANNA STAMPS.
RINGWORM OINTMENT.
Positively Cures Ringworm and Dhobi itches in three applications.
PRICE ANNAS SIX ONLY.
Aromatic Tooth Powder.
Cleans Teeth, Stops Bleeding, hardens gums, Taste pleasant.
PRICE ANNAS TWO ONLY.
CAN BE HAD OF ALL CHEMISTS & DRUGGISTS.
Amrutanjana Depot.
109, FREER ROAD, BOMBAY. 9, JEHANGIR STREET, MADRAS.

అమృతాంజనము డిపో, 109, ఫేరిరోడ్డు, బొంబాయి. లేక నెం. 9, జహంగీరు వీధి, చెన్నై పట్టణము.

వజ్రగుళికలు.

భాతుపుష్టికి, బలమునకు, ప్రాణమునకు రక్త పుష్టియు, నరబలత్వమును కారణములు రక్తపుష్టికి మంచి ఆరోగ్యము మూలము ఆరోగ్యము బహిరంగ శరీరవ్యాధియమువలనను, జీర్ణోద్దియత్వమువలనను గలుగును. వ్యభిచారము, సుఖ రోగములు, దురభ్యాసములు, విశ్రాంతి లేకుండుటయు, ఆరోగ్యమునకు హానినిజేయుచు దీనివలన శుక్ల నస్థము, స్థలనము, శక్తిలేకుండుట, అగ్ని మాంద్యము, భయము, కంపము, చురుకుదనము లేకుండుట మొదలగునవి గలుగును పైజబ్బులకు వజ్రగుళికలు వజ్రాయుధమువంటివి

దీని వెల బుడ్డి 1-కి రూ. 1-0-0

పండ్ల పొడి.

పంటసెప్పలకు దివ్యావధము. సువాసనగలిగి ఉండును. సర్వసామాన్యముగ వాడుటకు దగిఉన్నది డబ్బీ 1-కి వెల 0-2-0, 12-కి రూ. 1-2-0.

సుఖభోగి తైలము.

అన్ని విధముల వ్రణములకును, కొరుకు పుండ్లకును ఈ తైలము ఉపయోగించును. ఈ తైలమును రాచిన పుండ్లు మానును. లోపలికి మాత్రలను తినవలయును. అన్ని గాయములను మాన్పును.

డబ్బీ 1-కి రూ 1-0-0. వి. పి. సహా 1-4-0

అమృతాంజనము డిపో,

నెం. 9, జహంగీరు వీధి,

బాద్లిటపుర, మద్రాసు.

శ్రీకృష్ణకథాసూత్రము.

(తెనుగుప్రబంధము)

ఈ యదృశ ప్రబంధము శ్రీ సురతాణి పరిణయము. అమరుక కావ్యము మొదలగుననే ప్రాచీన ప్రబంధములను చించి ప్రసిద్ధి జెందిన వారణాసి అమృతరామకవి ప్రణీతము. దీనితో విశ్రాంత యశస్సొందలును, విద్యాభోజులును కీర్తి పొందును. రా. రా. శ్రీ ప్రేమజ్ఞయంతి కామేశము పంతులు హైకోర్టు న్యాయవాది కృతి యెప్పుడొడిగి. ఇది అనేక విచిత్ర వర్ణనలతోను చమత్కార కల్పనలతోను నిండి భక్తి శృంగార రస సమన్వితమై చదువరులను మిగుల యుష్తోదకరముగా నుండును. ఇందలి శైలి పురుషులకును, దీని వెల రూ 1-0-0 కాలికోడైను రూ 1-4-0 పోస్టేజి చేరు.

శ్రీమదధ్యాత్మరామాయణము

బాలకాండము శ్రీలహరి జోలవరును.

పుల్లెల సుబ్రహ్మణ్యకవి కృతియు సులభ శైలిలో నవంతముగా వ్రాయబడినది. వెల పోస్టేజిగాక 0-3-0.

కలయువారు యాక్రిడిటిలా సముచిత వ్రాయవలెను.

యేడిది సుబ్బారావుగారు, రామారావుపేట,

తెల,

కాకినాడ.

పుల్లెల చిన్న పేంకిలు మణయ్య కాంతులుగారు. ది. వ

ఇచ్చాపురము, గంపాముజిల్లా.

కుర్చీలు, మంచములు, బీరువలు.

మానవ్య వియోగి వలసించు సామానులన్నియు సులభక్రియమునకు వచ్చును. పన్నెట్టణములో మాకంటే చవుకగా నమ్మువారు లేరు.

మహా కుర్చీ	1-కి	1-2-0
కాకెనస్ కుర్చీ సాదా	"	2-2-0
డబ్బో చేతులుగలది	"	3-12-0
ఇనుపమహా మంచము కాకెనస్ గలది సింగిల్		10-0-0
డబ్బో స్ప్రింగున		13-8-0
మట్టికిం స్ప్రింగున		12-0-0
స్ప్రింగుతో టాపు నయియుగల ఇనుపమంచము		16-8-0
(సింగిలు)		
బీరువలు 3x4 అడుగులు		17-0-0
డబ్బో 5x7 2x0-0	డబ్బో మేలు 10	30-0-0
పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ కేముడి		8-8-0
కాగ్నెటలగునో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన వారికి పంపెదము.		

బీరువలు 3x4 అడుగులు

డబ్బో 5x7 2x0-0 డబ్బో మేలు 10

పడకకుర్చీ అనే సోఫా కుర్చీ కేముడి

కాగ్నెటలగునో అనేక సామానులు గలవు. వ్రాసిన

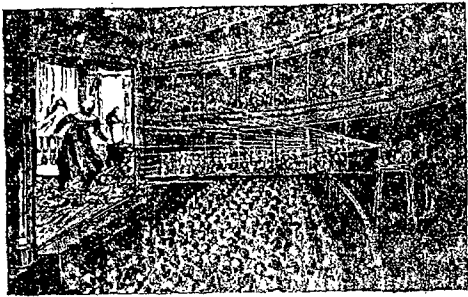
వారికి పంపెదము.

పి. ఎస్. పాన్నస్వామి ప్రింట్ అండుసన్

కాకెనస్ మేకర్సు 41/42 రాబర్ట్ బహదూర్ వీధి, మద్రాసు.

ద్రవ్యవంతుడగుటకు మార్గము.

సుమారు రు 600 లు ఖర్చు పెట్టినయెడల ఒక కాక్ బయస్కాపు మెషీను ఒక ప్రదర్శనమునకు సరిపడే కీలుములు కొనగలరు. వాటితో వేలవేలు ఆర్జించగలరు. ఆసూగతు లన్ని మావద్ద మెషీను కొనువారికి ఒక పూటలో ఉచితముగా నేర్పదము. త్వరగా భాగ్యవంతు లగుటకు యంతకుమించిన సుఖపుమార్గము మరిలేదు. పూరాసంగతులుగల క్యాటలాగును చూచిన తరువాత మీకే తెలియగలదు. ఆలోచించకండి. త్వరపడండి. కారనేషన్ బయస్కాప్ కంపెనీ, హైదరాబాద్ :- 121, పెద్దబీధి తిరువల్లి క్లబ్బి, (మదరాసు) బ్రాంచి :- ఉర్లాం, గంజాం జిల్లా.

తేలుమందు.

తేలుకాటువలన ఆపాయములేదు గాని విశేష బాధ గలదు. తేలుకాటు విషము నెత్తురులో ప్రవేశించదు. బాధనరములవెంట పెద్దనరముదగ్గర నుండి లాగుట ప్రారంభించును. కుట్టినచోటును మొద్దగునటుల చేసిన బాధ తగ్గును. ఈ ద్రావ కము ననేకులు పరిశీలించిరి. ఇది మిగుల ఘాటు గలిగి నీటివలె నుండును. చెడకుండుటకు గాను రబ్బరు బిరడాగల సీసాలో మందు పోయబడినది. కుట్టినచోట కొంచెము మందుపోసిన బాధమాయ మగును. మందును గలిగియున్న తాము బాధపడక నితరులకు పుణ్యము గట్టుకొనవచ్చును. ప్రతియింట నుండదగినది.

వెల సీసా 1-కి 0-8-0, వి. పి. సహా 0-12-0.

అమృతాంజనం డిపో,

నెం. 9 జహంగీరు వీధి, మదరాసు.

ఈపంచలు కొనువారికి వీటితో పంచ 1-కి ఆత్మలార్పా టమున కోర్కెనికోడల్ల ప్రలాపము అను నూజన గ్రంథ మొకటి, కూడా ఇనాముగ పంపబడును.

మంచినయము! వేసవేలు కర్చుపడినవి !! వెనుకదొకపు !!

మేలైన జపాక పట్టు పంచలు

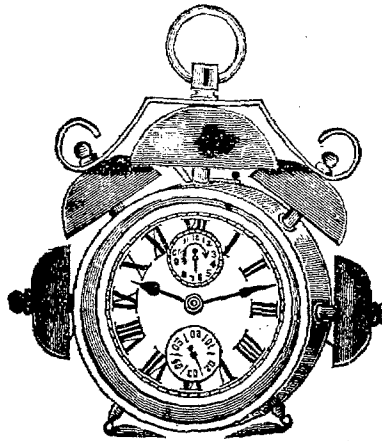

అనేక పంచలు కర్చుపడినందున ప్రస్తుతం ధరలు తగ్గించియున్నాము.

వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికతయున్న గలమేలైనఅసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆచం దముకొరకు తెప్పించి విక్రయించినది పో గా మిగత కొద్ది పంచలుమాత్రమే యున్నది. ఇందులో ఎరుపు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘవర్షం ఇత్యాదిరంగులు గలవు. శ్లాఘనీయమైనట్టివి. త్వరపడుడు. గిళ మూరనిడివిన్ని 2౪ మూర వెడల్పుగల పట్టుపంచ 1-కి 2-0-0 ౪౦చ 1-కి తపాలఖర్చులు ... 0-4-0 డిటా రెండుపంచలు కొనువారికి తపాలఖర్చులు ఇనాం.

టి. సీతారామ మొదలియార్, 3, కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లి క్లబ్బి, మదరాస్,

5 బెల్లుల అలారం టైంపీసు.

ఇది ఒక నూతన ఆశ్చర్యము. ఎప్పుడును జూచి ఎరుగరు. ఇది మావద్దతప్ప యితరుల వద్ద దొరకదు. ఈ టైము ఎలా రములు ఒక్క ధ్వనితో తెలుసుకుండ గా ప్రక్కనున్న వారికి శ్రవణానంద ము గల్గుటయే గాక ఫణ్డాంగు దూరమం దున్న ఎట్టి మొద్దు

నిద్దరపోవు వానికైనను లేవగలదు. మిక్కిలి దృఢమైన సామా నలలో జేయబడినది. మిక్కిలి యుపయోగమైనది. మనము ఏ గంటకు లేవమనిన ఆగంటకు సరిగా తంగునతొలి లేపును. దీనివెల 4-8-0 ఎంపరరు వాచికంపెని,

పోస్టుబాక్సు నెం. 170, మద్రాసు.

Emperor Watch Co, Post Box No. 170, Madras.

నూతనముగ తయారుచేయబడిన మనోహరము గలిగిండు

నిచిత్ర ఎలక్ ట్రి పాకెట్ దీపము.

యెత్తిగానే ఆగిపోవు దీపముల డాంభీకపు ప్రకటనలను చూచి మోసపోవలదు. దీని ధర దీపము 1-కి, 2-8-0

స్త్రీహేతులారా! ఈయంత్రముచే మనము వెలుతురు కావలసి నపుడు ఇందలి గుండి బటనును అదిమిన తటా లున మిరుమిట్లుగొనునటుల ప్రకాశము గలిగించును. రాత్రిళ్ళలో అక్కస్తాత్తుగ జరుగు ఆపాయములనున్న ప్రయాణీ కులకున్న మిక్కిలి సహాయకారియగు వున్నత దీపము వెలుతురువలయునపు డులాందరు నిష్కలమగుచును. ఈలా టివి వెతుక నక్కరలేదు. చలయునపు

డదిమిన తనంతనే ప్రకాశముగలుగును. దీనిని వాడుకొను పద్ధతి దీపముతోకూడా అచ్చుపత్రికపంపుదుము. ప్రతివారి జీవితముందు సదా నొకటి యున్న యెడల ఇతరుల సహాయము అక్కరలేదు! దీపము 1-కి 2-8-0. (ఒకదీపముకొని మానిజము పరిశీలించుడు)

మా చిరునామా :- టి. సీతారామ మొదలియార్,

నెం 3, కందప్పమొదలి వీధి, తిరువల్లి క్లబ్బి, మదరాస్.

ఆంధ్రపత్రిక పత్తమున ప్రతినిధులు ప్రథమ శ్రీరామశాస్త్రిగారు మున్నగువారు సంచారము జేయుచున్నారు గాన వారల నాదరించి పత్రికకు తగిన సహాయమునుజేసి పత్రిక నాదరించుటకు దత్తమండలములోని మహాజనులు స్పృహితులు.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము

పోస్టుబాక్సు నెం. 212, మద్రాసు.

ఆనంద సంవత్సర సిద్ధాంతపంచాంగమ్

మంచికాగితము ! శుద్ధప్రతి !! చక్కని అచ్చు !!!

అమృతాంజనం డిపోవారి మందులను గొనువారలకు ఉచితము.

వలయువారు అరణా చీటిని సంపుకొనవలయును.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు లోక విఖ్యాతమైన పరమామృతము.

చక్కనిడబ్బితోసహా సీసా 1-కి 0-8-0 డజను 1-కి రూ. 5-4-0.

తామరతైలం. పండ్లపాడి. మోహినీతైలం.

వెల డబ్బీ 1కి 0-6-0 వెల డబ్బీ 1కి 0-2-0 5. తులముల నూనెగల

డజను 1కి 3-8-0 డజను 1కి 1-2-0 సీసా 1కి 0-12-0

పి. పి. ఖర్చులు పోతేకము. మండుల కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.

అమృతాంజనం డిపో, అమృతాంజనం డిపో,

నెం. 9, జహంగీరువీధి, మద్రాసు. 109, ప్రేరిోడ్డు, ఖోర్ట, బొంబయి.

ఆనంద సంవత్సరాది సంచిక.

చిత్ర పటములతో చక్కగా ముద్రింపబడినది.

కోరువారు వెంటనే వాగును కొనవలయును.

9, జహంగీరు వీధి, జార్జిటవున్, మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ బ్యా యెల్లు వాచ్.

సుందరమైన వాచి గొలుసుతో వెల రు 3-0-0. పోస్టేజి 0-4-0 దీనికి 5-సం॥ గ్యారెంటీగలదు.

వాచకులారా! మాచే తయారు చేయబడిన సుపీరియర్ లీవర్ గడియారమును ఒకపర్యాయము పరీక్షించండి, మాకంపెనిలో అనేకదినములుగా యెడతెగక వ్యాపారము చేయుచుండు కొందరు మా స్నేహితులు మా కంపెని శేరుతోను లీవర్ గడియారముగాను తక్కువ ధరలో నొక గడియారము తయారుచేయమని వ్రాయుటచే

వాచ్ మనోభీష్టుము నెగపేర్చడలంచి మేము

(స్విజర్ లాండు) సీమకు ఆర్డరిచ్చి లక్షల

కొలది గడియారములు ప్రతిగడియారము

డయలులో సుపీరియర్ లీవర్ గడియార

మనియు, మాకంపెని ప్రఖ్యాతికొరకు సుపీ

రియర్ వాచ్ కంపెని మదరాసు, అని

యును, ఎర్రసిరాతో ముద్రించి, చక్రముల

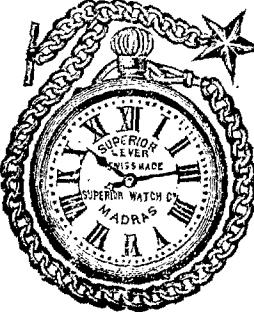
ద్వారములకు నుండు చెజ్జములకు కెంపులు

చెక్కించి అందరి సామానులు యావత్తున్న

దృఢముగా చేయించి రప్పించి యున్నా

ము. ఇంగ్లీషులో (సుపీరియర్) అనగా

సుపీరియర్ వాచ్ కంపెని, పోస్టుబాక్సు నెం 167, మదరాస్, ఇ అని వ్రాయుడు.

అన్నిటికిని మేలైనవి గదా వీనికై వేటా

గా వ్రాయనక్కరలేదు గాన మాకంపెని

పేరుమీద రప్పించిన యీగడియారమున

కెంతటిలాభువముండెనో వాచకు లూహిం

పగలరు. ద్రావిడదేశముం దంతటయు చ

క్కగ వ్యాపించి వేసవేలుగడియారములు

కర్చుపడి అనేక యోగ్యతాప్రతీములు

(సర్టిఫికేట్లు) వచ్చియున్నది. ఈగడియార

ముచక్కగ నడచును. గ్లాసుడుముగలది

మొరటుపనులకు తరహాగలిగినది.

కేటలాగు ఉచితముగ పంపబడును.